

Partijprogramma sp.a stad Antwerpen

Gemeenteraadsverkiezingen 14 oktober 2018

#OpnieuwVooruit

**OPNIEUW
VOORUIT**

Opnieuw Vooruit!

Stadslucht maakt vrij

Opnieuw Vooruit! Met die slogan sluit de Antwerpse sp.a aan bij een lange, in de steden gegroeide socialistische traditie om iedereen kansen te geven om vooruit te gaan in het leven. Een beter bestaan, gezonde en betaalbare woningen, een goede baan en een behoorlijk inkomen, uitstekend onderwijs, kwaliteitsvolle en betaalbare zorg voor iedereen, de vrijheid om jezelf te zijn, en dat in een veilige en aangename leefomgeving: het zijn strijdpunten waar de socialistische beweging altijd werk van heeft gemaakt. Dat heeft ook resultaten opgeleverd. De meeste mensen zijn er inderdaad op vooruitgegaan.

Dat goede leven is echter niet zonder meer verworven, zo blijkt. In Antwerpen wordt een huis voor velen onbetaalbaar, als het al bewoonbaar is. Te veel jongeren halen geen diploma of vinden geen job, onze gezondheid lijdt onder de slechte luchtkwaliteit, zorg wordt koopwaar waar privébedrijven winst uit willen slaan. Gemeenschappen, ménsen, worden door het stadsbestuur tegen elkaar opgezet, de stad wordt vuiler, is zo goed als onbereikbaar en er woedt, met dank aan de 'War on Drugs'... een ware drugsoorlog.

Vooruit in 't stad, vooruit in 't leven

Uiteraard – en gelukkig maar – is het niet allemaal kommer en kwel, en is het nog altijd goed wonen en toeven in Antwerpen, dankzij de inzet en de betrokkenheid van... de Antwerpenaars zélf. Maar de huidige bestuursploeg heeft de stad de laatste jaren wel degelijk 'in achteruit' gezet. Het is meer dan tijd om Opnieuw Vooruit te gaan. Vooruit in 't stad, vooruit in 't leven. Met zijn állen.

De keuze voor de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2018 is dan ook glashelder. Of we gaan door met de achteruitgang die we nu zien, of we kiezen voor de mooie uitdaging om Antwerpen aansluiting te laten vinden bij de moderne, progressieve steden in Europa die een échte toekomstvisie hebben ontwikkeld met en voor hun inwoners. De opdracht is niet gering, want uitgerekend in de stad tekenen zich zowel de grote maatschappelijke uitdagingen – ja, problemen, wrijvingen soms – als de nieuwe mogelijkheden en uitgelezen kansen af. De stad is een seismograaf van de maatschappij: alle verschuivingen, schokken en schokjes worden hier het eerst gevoeld. Maar met een doordacht beleid kan een veerkrachtige stad ook de eerste zijn om oplossingen aan te reiken. De stad is niet het probleem, de stad is de oplossing. En de toekomst.

Moreel kompas

De stad is meer dan een venster op de wereld. Ze is de wereld in het klein. De enorme uitdagingen waarmee we wereldwijd werden en worden geconfronteerd, zagen we het eerst in de stad. Of het nu gaat om de gevolgen van migratie uit gebieden die door oorlog en conflict getroffen worden, de gevolgen van klimaatverandering of milieuvervuiling, de gevolgen van internationale fraude of grensoverschrijdende criminaliteit: alles manifesteert zich het eerst in de stad. Maar de stad is gelukkig ook dé plek bij uitstek waar nieuwe kennis opborrelt, waar creatieve mensen de koppen bij elkaar steken, waar vernieuwende technologieën voor soms geniale oplossingen zorgen, waar verfrissende, nieuwe manieren van samenleven ontstaan en waar vaak, ook in moeilijke omstandigheden, toch flinke vooruitgang wordt geboekt.

Hoewel al onze voorstellen Antwerpen ten goede komen, zijn ze daarom niet alleen voor deze stad bedoeld. Want een stad is geen eiland. Wat aan de andere kant van de wereld gebeurt, heeft ook zijn invloed op onze stad en haar bevolking. Het omgekeerde is evenzeer waar: wat wij in deze stad doen, heeft soms ook impact op de rest van de wereld.

Voor **sp.a** vormen daarom de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (of DOD's) van de Verenigde Naties het morele kompas om met deze wereldwijde uitdagingen om te gaan. Wij willen met dit programma voor Antwerpen deze duurzame ontwikkelingsdoelen voor 2030 helpen waarmaken. Daarom is ons programma opgebouwd volgens de **5 P's: Prosperity (welvaart), People (mensen), Planet (planeet), Peace (Vrede) & Partnership (Partnerschap)**. Alle thema's hebben we onder die vijf paraplu's ondergebracht. Meer info over de DOD's vind je achteraan ons programma.

Welvaart De stad biedt duizend kansen om netwerken uit te bouwen waar freelancers, ondernemers, kunstenaars en creatievelingen zich graag in bewegen. We maken een stad die slim genoeg is om vlot bereikbaar te zijn en te blijven. Onze stad biedt zulke scholingskansen, dat iedereen kan worden wat hij of zij wil worden. We willen een banenpact voor onze jongeren om de werkloosheid aan te pakken. En we bouwen nieuwe betaalbare en sociale woonwijken.

Mensen De stad is er van en voor de mensen. Zorg voor elkaar is dan ook cruciaal. Ongelijkheid en armoede pakken we aan. Wie het nodig heeft, vindt goede en betaalbare zorg. Via een aanklampend beleid blijven we mensen die steun nodig hebben nabij opvolgen. We willen trouwens werk maken van een stad die onbenut talent inzet om andere mensen te helpen. Daarom belonen we vrijwilligerswerk. We zetten in op cultuur, op sport, op jong en ouder en op ontmoeting.

Planeet We willen energie, grondstoffen en ruimte niet langer verloren laten gaan. Daarom willen we dat het nieuwe stadsbestuur de toekomst beter plant én dat de stad op belangrijke terreinen zélf de hefboven in handen neemt. Antwerpen moet, net als zijn inwoners, opnieuw een 'doener' worden, een voortrekker zijn. Met bijvoorbeeld restwarmte uit de haven die onze huizen verwarmt en zonnepanelen op stadsdaken die energie leveren voor 150.000 gezinnen.

Vrede In de stad wonen meer dan 520.000 verschillende mensen. Dat is de kracht van de stad én de uitdaging. Wrijving geeft glans maar botsing geeft ook deuken. We moeten zorgen dat al die mensen veilig en gerust kunnen samenleven. Dat kan: met vertrouwen, met goede afspraken en met een politie voor iedereen, dicht bij de mensen.

Partnerschap Samen met haar inwoners, met haar dynamische verenigingen, geëngageerde NGO's, haar creatieve ondernemers, met haar denkers en doeners, met haar kinderen en ouderen, met haar waaier aan kleuren, achtergronden, gebruiken en tradities, willen we met de stad een toekomst uitbouwen die verder gaat dan morgen. Steden zijn immers laboratoria waar de producten, diensten en oplossingen voor vandaag, morgen én overmorgen worden uitgevonden en uitgetest. Waar nieuwe vormen van beleid voeren van onderuit groeien en het beleid zulks aanmoedigt. Waar de Antwerpenaar beter geïnformeerd, betrokken en geconsulteerd wordt.

De stad teruggeven aan de bewoners

Wij willen van Antwerpen opnieuw een wereldstad maken, een stad met een wereldhaven en met wereldburgers. Een stad waar de Antwerpenaars weer trots op kunnen zijn.

De laatste jaren heeft Antwerpen te veel stilgestaan, op alle vlakken. De stad is bestuurd en ingezet om nationalistische doelen te dienen, met de Antwerpenaar als instrument. Voor ons is Antwerpen geen middel, maar een doel op zich. We gaan voor een beleid dat Antwerpen beter maakt, meer niet, maar zeker ook niet minder. We willen daarom de stad teruggeven aan haar bewoners en maatregelen nemen die werken voor de stad. In die stad, die wereld in het klein, is veel, zo niet álles mogelijk. Hier kan de toekomst vorm worden gegeven. Daarom houden we van de stad, niet op een naïeve manier, want we houden van Antwerpen als van een lastig lief dat ons uitdaagt, dat op haar strepen staat, met wie we wel eens ruzie maken, maar van wie we weten dat ze altijd het beste met ons voor heeft en van wie we weten dat we op haar kunnen rekenen.

Daar willen wij als socialisten voor gaan. Wij willen een...

Stad van iedereen, ja, waar het opnieuw om de mensen gaat, álle mensen, waar iedereen zich thuis voelt, wit of gekleurd, jong of wat ouder, en waar we samen trots zijn op die mooie, gedeelde stad...

Stad van vertrouwen: in de mensen en de toekomst, in een sfeer van gedeelde verantwoordelijkheid én trots, waar gebouwd wordt aan het beste onderwijs, fijne kinderopvang, kwaliteitsvol en betaalbaar wonen, goede zorg...

Stad die veilig is en ook zo aanvoelt, waar criminaliteit op een proportionele manier wordt bestreden, maar die ook vecht tegen sociaal onrecht...

Stad die beweegt en niet langer stilstaat: waar alles makkelijk bereikbaar is met openbaar vervoer, met de fiets, of gewoon te voet...

Stad die onderneemt en laat ondernemen: de overheid helpt waar ze kan en wie wil werken, duurzaam wil ondernemen of handel drijven verdient alle steun – en stadsbedrijven mogen weer stadsdiensten worden...

Stad die blaakt van gezondheid, die gaat voor schone lucht, parken en groen, en écht gelooft in de overkapping van de Ring en innovatieve en circulaire economie, die klimaatneutraal zal zijn en die aandacht en ruimte geeft aan ruimte en stilte...

Stad die weer blinkt doordat sluikstort en huisjesmelkerij opnieuw deftig worden bestreden...

Stad die betaalbaar is voor iedereen: aanvaardbare huur- en woningprijzen, veel meer sociale huur- en koopwoningen, onderwijs binnen het bereik van ieders portemonnee...

Een stad met een visie op straks en later, een mooie, betere toekomst...

In de pagina's die volgen, gaan we dieper in op de concrete voorstellen van sp.a voor de stad van de toekomst, voor een stad die weer durft dromen en die ervoor wil zorgen dat iedereen opnieuw vooruit kan gaan.

Opnieuw Vooruit!	3
Welvaart	8
Eerlijk werk en economische welvaart	8
Banenpact voor elke Antwerpenaar	9
Zeker werk met een eerlijk loon	10
Economie	10
Lokale economie	10
Ondernemerschap stimuleren	11
Sociale economie – iedereen doet mee	12
Duurzaam toerisme	12
Industrie, innovatie en infrastructuur	13
Infrastructuur	13
Stedelijke infrastructuur	13
Duurzame haven en haveninfrastructuur	14
Innovatie en slimme stad	16
Ongelijkheid verminderen	17
Sociale rechten garanderen	17
Discriminatie en racisme bestrijden	17
Internationale solidariteit	18
Duurzame stad en gemeenschappen	18
Wijkontwikkeling	18
Een toekomstgerichte wijkvernieuwingscultuur	18
Woonontwikkelingszones	19
De twintigste-eeuwse gordel	19
De Ring	20
Wonen	20
Veilige en gezonde woningen	20
Betaalbare woningen	21
Sociale woningen	21
Stad als actieve speler	21
Ruimte als ontmoetingsmotor	22
Ontmoetingsplekken en -kansen	22
Schone publieke ruimte	23
Mobiliteit	23
Openbaar & collectief vervoer	24
Voetganger en toegankelijkheid	25
Fietsers	25
Autoluwe straten	26
Verkeersveiligheid	27
Proper rijden	27
Betaalbare en duurzame energie	28
Duurzame energie en afvalstromen	28
Duurzame energie (zie ook klimaatdoelstelling)	28
Duurzame afvalstromen	29
Betaalbare energie – energiezekerheid	29
Mensen	30
Stad doet groeien	30
Cultuur kan de stad redden	30
Kunst en cultuur als motor voor de stad	30
Een echt cultuurpact	31
De stad als regisseur	31
Antwerpen filmstad	32
Antwerpen muziekstad	32
Een ambitieus en maatschappelijk gericht cultuurbeleid	32
Cultuur van Antwerpenaars, voor Antwerpenaars	33
Een cultuur waar jongeren kunnen (op)groeien	33
Sport	34
Jongeren	35
Ruimte voor jongeren	35
Jong in 't stad	35
Geen armoede	36
Bestaanszekerheid voor iedereen	36

Welkom in de wijk	37
Samen armoede bestrijden	37
Antwerpenaars vrij van schulden	37
Geen honger	38
Maaltijden in de stad	38
Noodhulp in de stad	38
Voedselverspilling	38
Goede gezondheid en welzijn	38
Gezondheid	38
Ouderenzorg	40
Gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en levenslang leren voor iedereen	41
Rechtvaardige scholen maken het verschil	41
Rechtvaardige scholen	41
Brede scholen midden in wijk en stad	42
De beste leerkrachten	43
Een stadspact voor beroeps- en technisch onderwijs	43
Urgentieplan rechtvaardige scholen	44
Gendergelijkheid & holebi- en transgendergemeenschap	45
Vrouwenrechten	45
Holebi- en transgendergemeenschap	45
Planeet	47
Verantwoorde consumptie en productie	47
Een duurzame en circulaire stad	47
Circulair aankopen en aanbesteden	48
Klimaatactie	48
Antwerpse zonnecoöperatieve financiert zonnedak	49
Klimaatadaptatie	50
Water in de stad	50
Leven op het land	51
Groen in de stad	51
Propere lucht	52
Dierenwelzijn	52
Vrede	54
Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten	54
Allemaal Antwerpenaar	54
Taal	54
Gedeelde publieke ruimte	54
Nieuwkomers	55
Levensbeschouwingen en burgerschap	55
Oorlog, leven & dood beter herinneren	56
Veiligheid	56
De echte prioriteiten aanpakken	56
Zichtbare, aanspreekbare en contacteerbare politie	57
Integraal veiligheidsbeleid	58
Rechtstoegang, strafuitvoering en nazorg	58
Eerlijk en objectieve veiligheidsinformatie	58
Radicalisering	59
Sterke publieke diensten	59
Versterk succesvolle publieke diensten	59
Creëer opnieuw publieke diensten	60
Versterken van de eigendomspositie van stad en haven	60
Partnerschap	61
Partnerschap om doelstellingen echt te bereiken	61
Democratisch bestuur	61
Binnenstedelijke samenwerking	62
Buitenstedelijke samenwerking	63
Samenwerking met bewoners	64
Een partijprogramma afgestemd op DOD's	65
Met elkaar verbonden, van elkaar afhankelijk	65
DOD's: een plan van de verenigde naties	65
Antwerpen duurzaam maken	66
De 17 doelstellingen worden opgedeeld in 5 groepen	66

Welvaart

Antwerpen is het **kloppend hart** van de Belgische economie. Onze haven is de ruggengraat van onze stad. Industrie, chemie, diamant en handel zijn al eeuwenlang en stevig in onze stad verankerd. De kennisintensieve sectoren, de creatieve sector en de mode bloeien en groeien hier sinds jaren. Antwerpen is een winkelstad, een onderwijsstad, een zorgstad, een kantoorstad... Het is cruciaal dat in al die sectoren goede en goed betaalde banen gegarandeerd blijven. De door het onevenwicht tussen arbeid en gezin veroorzaakte grote maatschappelijke kost (burn-out...) illustreert dat de limieten van het dominante economisch denken bereikt zijn. We willen dan ook de economische welvaartsgroei (macro) blijvend aftoetsen aan de welzijns-groei van de Antwerpenaar (micro).

Als alles goed gaat, bereiken we binnenkort de historische kaap van **100.000 bedrijfsvestigingen**. En we zijn op weg naar **250.000 arbeidsplaatsen** in onze stad. Onze haven klopt record na record. De welvaarts-kansen die onze stad biedt, nodigen uit. Het doet ons groeien, jaar na jaar. En het helpt mensen hun dromen waar te maken.

Toch mag ons economische succes ons niet verblinden. De wereld en de economie zijn in volle verandering. Onze infrastructuur is vaak verouderd. De milieu-uitdagingen zijn enorm. Onze haven, deels steunend op een fossiele brandstof-economie, staat voor een immense transitie. Traditionele, lineaire (rest)stromen moeten we omzetten in circulaire processen. Met de robotisering staan heel wat jobs op de helling, al zullen er ook veel nieuwe banen bijkomen. De uitdagingen zijn gigantisch, en dus moeten we een **totale verbouwing van stad en haven** voorbereiden om een vitale economische stad te blijven. En dat zal ons gedrag danig beïnvloeden.

Het **aantal arbeidsplaatsen** per 100 Antwerpenaars tussen 18 en 65 jaar is de laatste jaren **gedaald**. De werkloosheid daalt wel, maar kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt profiteren niet mee. Het aantal langdurig werklozen was nooit zo hoog als vandaag. De diamantsector en de industrie hebben het niet gemakkelijk om in de globalisering overeind te blijven. Braakliggende terreinen zoals de Churchill Site raken moeilijk ingevuld met nieuwe bedrijvigheid. De onbereikbaarheid van de stad en het schrijnend gebrek aan doortastende infrastructuurinvesteringen maken dat de stad dreigt dicht te slibben. De consensus over Oosterweel is pril en broos en de openbaarvervoersplannen zijn te mager om voldoende auto's van de weg te halen.

Er is dus geen tijd om op onze lauweren te rusten. We hebben al onze creativiteit nodig om de **economische omslag** te maken – lokaal waarde toevoegen, circulair en sociaal inclusief zijn – om ook diep in de 21ste eeuw een welvaartsstad te blijven. Dat vraagt om **heldere keuzes**. Op welke havenactiviteiten zetten we in? Hoe combineren we groei met leefbaarheid en mobiliteit? Welke bedrijfssectoren willen we, ook in de stad, aantrekken? Welke plaats maken we voor start-ups en lokale maakindustrie? Hoe kunnen we universiteit en hogescholen, maar net zo goed technisch en beroepsonderwijs inzetten om voldoende personeel aan te leveren en ondernemerschap te promoten? Welke basisinfrastructuur voor het vervoer van mensen, goederen, water, energie, zowel boven- als ondergronds zullen we bouwen? Met welke ruimtelijke impact?

Antwoorden, of aanzetten daartoe, zijn broodnodig. Werk en economische welvaart moeten echt **eerlijk** worden **verdeeld**. Jobs, en zeker havenjobs, verdienen **sociale bescherming** zoals gegarandeerd door de wet Major. Daaraan kan niet worden getornd. **Hernieuwbare energie** is voor ons een must. Het is fijn om een slimme stad te zijn, maar onze basisinfrastructuur moet eerst wel gevoelig worden verbeterd. Want slimme oplossingen bedenken voor domme stedelijke ontwerpen heeft geen enkele zin. We moeten nadenken hoe we complexe systemen als vervoersnetwerken, water, energie, ICT... ruimtelijk op zo'n manier kunnen ontwerpen dat we er allemaal wel bij varen. Hoe en waar zullen we die nieuwe economie huisvesten? Alleen met een mobiliteitsbeleid dat échte keuzes durft te maken en een wijkontwikkeling op maat van bewoners, zal onze welvaart op lange termijn gegarandeerd zijn. Een leefbare stad met betaalbare woningen, een hoge ruimtelijke kwaliteit en een aangename omgeving schragen de **welvaart** die we allemaal zo graag willen.

Eerlijk werk en economische welvaart

Dankzij de wereldwijd aantrekkende economie, daalde de werkloosheid de voorbij jaren ook in de stad. Met een werkloosheidsgraad van 14% telt Antwerpen meer dan **32.000 werkzoekenden**. Het aantal openstaande vacatures piekt. En toch profiteren grote groepen Antwerpenaars niet mee. Meer dan 5.000 jongeren zitten zonder werk. Daar bovenop zijn nog eens 7.000 jongeren niet ingeschreven bij de VDAB en volgen ze evenmin een opleiding of scholing. Het aantal arbeidsgehandicapten is het laatste jaar met tien procent tot meer dan 4.000 gestegen. Nooit was de langdurige werkloosheid hoger dan vandaag: 4.400 werkzoekenden zitten langer dan vijf jaar thuis.

Met onze onderwijsvoorstellen willen we in twaalf jaar tijd de ongekwalificeerde uitstroom verlagen van 20 tot 5%. Voor de werkzoekenden willen we samen met de sociale partners een **effectief banenpact** sluiten waarin we iedereen die een leer- of opleidingstraject met succes afrondt, een **job garanderen**. Het valt niet langer te verdedigen dat onze welvarende stad zo'n groot potentieel aan arbeidskrachten onbenut laat. Tegen de achtergrond van robotisering en digitalisering doen we alles om werkzoekenden weerbaar te maken en voor te bereiden op de jobs van de toekomst.

Met een banenpact garanderen we dat elke werkzoekende een baan vindt die bij zijn vaardigheden en interesse aansluit. Zowel in de private als in de publieke sector. Enkel zo kunnen we opnieuw vooruit. Speciale aandacht gaat daarbij naar jongeren. Zij vormen de sleutel tot de toekomst en dus tot de dynamiek en welvaart van Antwerpen. De Antwerpse **jongeren** verdienen een **droomplan** zodat hun talenten, vaardigheden en creativiteit kunnen worden ingezet om met Antwerpen opnieuw vooruit te gaan. Daarom willen we ze zo zwaar inzetten op onderwijs.

Ook de ervaren Antwerpse **55-plusser** laten we niet los. Veel mensen van boven de 55 zitten nog vol energie en ambitie. Hen willen we met onder meer omscholing en sollicitatieadvies ondersteunen. We brengen ze in contact met werkgevers. De stad koppelt, in samenwerking met sociale partners en VDAB, werkzoekenden en werkgevers aan elkaar. En als werken echt niet meer lukt, willen we dat 55-plussers vrijwilligerswerk kunnen doen mét behoud van uitkering.

Banenpact voor elke Antwerpenaar

Mensen zitten niet vrijwillig thuis, maar willen werken en sociale contacten opbouwen in hun leven. We willen samen met de VDAB de regie over het **arbeidsmarktbeleid van de stad** voeren. Vanuit Brussel opgelegde processen die te weinig rekening houden met de grootstedelijke realiteit werken niet. De stad kent haar inwoners het best en kan de hindernissen naar werk (kinderopvang, opleiding, huisvesting...) vanuit haar bevoegdheden sturend wegwerken.

We willen in onze aanpak de focus leggen op een **vereenvoudigde, persoonlijke en aanklappende begeleiding** om de juiste mensen op de juiste plek te krijgen. Die begeleiding wordt met de sociale organisaties en partners uitgewerkt. We bestrijden niet de werklozen maar de werkloosheid.

1. We willen een **banenplan met de sociale partners** sluiten. We willen niet dat langdurig werklozen in een begeleidings-carrousel terecht komen. We streven ernaar dat op het gebied van toeleiding naar werk het OCMW¹ en de sociale partners elkaar versterken en op die manier garanderen we elke Antwerpenaar die een leer- of opleidingstraject succesvol afrondt een job in de publieke of private sector vindt.
2. We willen bedrijven stimuleren om maatregelen te nemen voor **loopbaandiversifiëring, werkdrukverlichting en welzijn op de werkvloer**. Met dat beleid zorgen we ervoor dat oudere werknemers gedurende hun hele loopbaan blijven leren en dat hun job werkbaar blijft. Tegelijk stimuleren we werkgevers om loopbanen anders in te vullen zodat de ervaring van oudere werknemers niet verloren gaat en ze actief op de arbeidsmarkt kunnen blijven.
3. Werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt garanderen we dat een coach hen niet enkel naar een job begeleidt, maar hen ook nog een tijdlang **op de werkvloer** blijft coachen. Indien mogelijk samen met collega's.
4. Via **mentorprogramma's** willen we **jonge werklozen aan ouderen koppelen**. Die ouderen hebben ervaring in de sector die de jongeren interesseert en begeleiden de jongeren intensief en op maat in hun zoektocht naar werk. Dat willen we aanvullend doen op het aanbod van en in samenwerking met de sociale, publieke en privésector.
5. In jongerencompetentiecentra en jeugdhuizen gaat niet enkel aandacht naar vrijetijdsbesteding van jongeren, maar wordt – samen met partners zoals Formaat vzw – ook gewerkt aan de ontwikkeling van jongeren en aan het versterken van hun **competenties voor de arbeidsmarkt**.
6. We willen een deel van de **kinderopvang** zo organiseren, dat de opvang van kinderen voor werkzoekenden geen beletsel mag zijn om een opleidingstraject naar werk te volgen of stage te lopen.

Discriminatie op de arbeidsmarkt lost zich niet automatisch op. Zie onze voorstellen ter **bestrijding van discriminatie** in het luik 'Ongelijkheid verminderen'.

¹ Vanaf 1 januari 2019 integreert de werking van het OCMW in de stadsorganisatie. In welke vorm en hoedanigheid de verschillende sociale opdrachten van het OCMW ingebed zullen worden in de stad is nog niet duidelijk. Het OCMW als juridische entiteit verdwijnt niet. Voor de leesbaarheid van ons programma gebruiken we daarom nog overal de term OCMW wanneer we het over OCMW-dienstverlening hebben.

Zeker werk met een eerlijk loon

Doorgeslagen flexibilisering van de arbeidsmarkt willen we waar mogelijk bestrijden. We willen dat de stad zich inzet voor wie niet uit eigen keuze flexwerker of halftijds is geworden. We willen geen werkende armen in onze stad.

7. We willen dat de stad Antwerpen als werkgever zelf zoveel mogelijk **goede vaste banen** aanbiedt en het **aantal tijdelijke banen terugdringt**. Tijdelijk werk is er voor het opvangen van 'piek en ziek' en voor specialistische werkzaamheden. Het percentage flexibele medewerkers van de stad mag nooit groter zijn dan 10%.
8. We willen samen met de inspectiediensten een Antwerpse aanpak ontwikkelen om **misstanden met flexibele arbeidscontracten** structureel aan te pakken.
9. **Sociale dumping** willen we **daadwerkelijk aanpakken**. We willen dat elke onderaannemer een verklaring ondertekent waarin hij verklaart onze sociale wetgeving te respecteren. Via gerichte controles wordt toegezien op de naleving ervan. Als de onderaannemer in gebreke wordt gesteld, volgen er sancties en wordt zijn contract ontbonden.
10. We willen dat de stad samen met de sociale partners een systeem van **werkgeversgroeperingen** opstart waarin werkgevers zich verenigen om werknemers aan werk te helpen.

Economie

Lokale economie

We zijn trots op de **ondernemersgeest** van de Antwerpenaars. Talloos veel werkgevers leveren een belangrijke bijdrage aan de economie en het sociaal weefsel van de stad. We willen hen steunen, maar verwachten ook dat ze hun verantwoordelijkheid voor de Antwerpenaars nemen. Door economische en technologische ontwikkelingen moeten bedrijven hun werking in hoog tempo aanpassen. We willen samen met de werkgevers bouwen aan de duurzame inzetbaarheid van alle Antwerpenaars.

We willen bedrijven in hun transitie naar duurzaamheid ondersteunen. Zo bereiden we hen voor op de toekomst en helpen we hen de Europese regelgeving inzake duurzaamheid op te nemen.

11. Samen met het Gemeentelijk Havenbedrijf en de bedrijfswereld willen we dat het stadsbestuur **spin-offs** uit de talrijke waardevolle opleidingen aan onze universiteiten en hogescholen stimuleert en ondersteunt.
12. We willen dat in de stad **letterlijk ruimte** is om te werken en te ondernemen. Door de integratie van werkplekken, kleine bedrijvigheid, diensten en cultuur creëren we zones met gemengde functies zodat werken in de stad opnieuw normaal wordt en de fysieke afstand tussen wonen en werken voor de stedeling verkleint.
13. We zorgen voor meer **interactie tussen bedrijfsleven en onderwijs**. Met werkgevers en onderwijsinstellingen willen we jongeren er systematisch toe verleiden vakopleidingen zoals zorg, techniek en bouw te volgen. Dat zijn sectoren waarin veel werk te vinden is.
14. We laten onderzoek uitvoeren naar de impact van de **digitalisering van de Antwerpse arbeidsmarkt**, zodat we weten welke vaardigheden er in de nabije toekomst nodig zijn.
15. We willen dat de stad in haar **aanbestedingspolitiek sociale en duurzame doelstellingen** vooropstelt. Samen met de hogere overheden bestrijden we door gerichte controles en specifieke sancties sociale dumping op werven of bij leveranciers van de stad. Bedrijven die zich aan sociale dumping bezondigen, worden geweerd als opdrachtnemer van de stad.
16. We hanteren het **eerste-klant-principe** en zijn als stad op die manier een hefboom voor vele lokale ondernemers.
17. We ijveren voor **kwaliteitsvolle en duurzame openbare markten** verspreid over de stad. We ondersteunen in ons vergunningsbeleid actief de uitbouw van thematische markten en markten die het aanbod van lokale producten verhogen en versterken.
18. We willen via **burgerinitiatieven** een **investeringsplatform ten behoeve van lokale-economie-projecten** opzetten.

Dat platform moet kansen bieden aan kwetsbare groepen en tegelijkertijd maatschappelijke doelstellingen dienen op het vlak van duurzaamheid en sociale cohesie.

19. We willen de **leegstand van bedrijfspanden een halt** toeroepen.
 - Om de toenemende leegstand van bedrijfspanden tegen te gaan, treden we in dialoog met de eigenaars om elke vierkante meter ingevuld te krijgen. We heffen een **leegstandbelasting** op bedrijfspanden die we injecteren in het lokale handelsapparaat.
 - Leegstaande bedrijfspanden willen we een **tijdelijke invulling** geven als presentatie- en verkoopsite voor artiesten, kunstenaars en ontwerpers.
20. Na het opheffen van het attest bedrijfsbeheer, willen we samen met ondernemersorganisaties een systeem invoeren om ondernemers – bij inschrijving in de kruispuntbank – automatisch te informeren over bedrijfskundige vaardigheden.
21. We willen bij grote werken in de stad handelaars en bewoners beter betrekken. Er wordt een toegankelijke en beschikbare **werfcoördinator** aangesteld die samen met de betrokkenen een minderhinderplan opstelt en de lokale ondernemers ondersteunt tijdens de werkzaamheden.
22. Over de bescherming van de havenarbeid kunnen we kort zijn: **'Handen af van de wet Major'**.

Ondernemerschap stimuleren

We willen dat Antwerpen verder inzet op **innovatie, creativiteit en ondernemerschap**. Net zoals de afstand tot de arbeidsmarkt niet voor iedereen gelijk is, is de afstand tot de ondernemerswereld ook niet voor iedereen gelijk. We willen iedereen die dat wil en over het nodige talent beschikt de kans bieden om te ondernemen. We gaan voor **inclusief ondernemerschap** en het bieden van gelijke kansen. We zorgen ervoor dat alle belangstellende Antwerpenaars de nodige ondernemerscompetenties kunnen ontwikkelen.

We willen extra inzetten op de versterking van **ondernemerschap van doelgroepen**. Met een doordacht stedelijk economisch beleid kan Antwerpen zo een leemte vullen die hogere overheden laten vallen. Antwerpen vertrekt daarbij vanuit het DNA van de stad en creëert voldoende ruimte voor vernieuwende experimenten. Naast digitalisering ter ontlasting van handelaars, willen we ook meer ruimte en gelegenheid creëren voor **fysieke ervaringsuitwisseling** tussen ondernemers, handelaars en overheid.

23. We willen één centrale, laagdrempelige **ondernemershub** als stedelijk informatiepunt, ook voor specifieke doelgroepen zoals vrouwen, nieuwkomers, ouderen, jongeren, werklozen, mensen met arbeidsbeperking, freelancers...
24. We voorzien in – tijdelijke – administratieve werkplekken voor startende ondernemers en nieuwe zelfstandigen.
25. We willen een **Digitaal Mediacentrum** oprichten ter ondersteuning van stedelijke investeringen, groeiende bedrijven, publieksfinanciering... Starters en bedrijfsincubatoren worden er door ervaren projectmanagers gesteund. Het is ook een digitaal info- en ontmoetingscentrum voor ondernemers, informatici, handelaars, winkeliers en klanten.
26. We willen een **Stedelijk Kennisplatform** creëren om mensen met migratieachtergrond te begeleiden in hun ondernemersplannen. Brugfiguren uit de verschillende gemeenschappen kunnen daarbij een rol spelen.
27. We streven naar meer **kruisbestuiving tussen startende en ervaren ondernemers** organiseren – nu is die ontmoeting te exclusief afgestemd op succesvolle starters met een hogere opleiding. We willen **stedelijke brugfuncties** creëren tussen individuele ondernemers en grote bedrijven. Deze lokale verbindingen zijn belangrijk om een ondernemer in contact met nieuwe klanten te brengen.
28. Leegstaande handelspanden en bedrijvensites willen we inrichten als **proeftuinen voor jonge ondernemers** of als toegankelijke en betaalbare administratieve ruimte.
29. De stad faciliteert ondernemers maximaal bij **verhuizing** of wijziging van maatschappelijke zetel binnen de stad en blijft contact houden met haar ondernemers.

30. De stad zorgt niet alleen voor **start-ups** maar geeft ze kansen om te groeien en te internationaliseren met behoud van hun wortels hier. Tijdens bedrijfsmissies en in stadsmarketing worden zij meer in de kijker gezet.
31. In het kader van faillissementspreventie willen we dat de stad ondernemingen die in moeilijkheden dreigen te gera- ken, proactief benadert en ze vanuit een **vertrouwelijke, individuele aanpak** informeert, sensibiliseert en begeleidt naar het bestaande overheidsinstrumentarium. We beschouwen dit als een opdracht voor het bedrijvenloket.
32. We willen bijzondere aandacht aan de handelsstraten en de **kleinhandel** besteden. Daartoe willen we met een gericht pandenbeleid de winkel- en handelsstraten renoveren en opwaarderen.
 - Buurtbewoners worden betrokken bij lokale projecten voor de heropleving van handelsstraten. Met **star- tersbudgetten** voor lokale handelaars maar evengoed met maatregelen die andere functies zoals wonen en werken stimuleren.
 - We willen de vestiging van **buurtwinkels stimuleren** en zo inzetten op een breder assortiment voor een bre- der publiek.
33. We willen lokale producten en korteketenaankopen stimuleren bij horeca, kleinhandel en grootkeukens.
34. We willen lokale horeca en lokale winkeliers beter beschermen **tegen de komst van internationale ketens** die de eigenheid van horecakernen bedreigen. We zoeken naar mogelijkheden in het vestigings- en het vergunningsbeleid om dreigende vershraling van het winkel- en horeca-aanbod tegen te gaan.
35. We continueren het project 'Samen klimaatactief ' dat ondernemers ondersteunt bij het nemen van energiebesparen- de maatregelen.

Sociale economie – iedereen doet mee

36. Als onderdeel van het Antwerps Banenpact willen we tegen 2030 voldoende **nieuwe gesubsidieerde banen** voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt creëren. Een deel van die banen wordt in de privésector gecreëerd. Maar er is ook behoefte aan extra banen in de publieke sector, zoals in de ondersteuning van leraren en van sport- en cul- tuurverenigingen.
37. We willen dat de **stad de regierol in de sociale economie** op zich neemt – niet alleen als beleidsmaker maar ook als werkgever. We dringen er bij de Vlaamse overheid op aan om met specifieke steunmaatregelen deze sector nieuw leven in te blazen.
38. Om de meest kwetsbare burgers hun recht op sociale activering te garanderen willen we in meer **arbeidszorgtrajec- ten** voor klanten van het OCMW voorzien.
39. We willen dat de stad voorziet in **werk/welzijnstrajecten**, ondersteuning van projecten in de sociale economie en in voldoende ondersteuning van specifieke doelgroepen door OCMW en VDAB.
40. We willen de sociale economie ondersteunen door het opnemen van sociale criteria in aanbestedingen.

Duurzaam toerisme

Antwerpen staat vooral bekend als **mode-, diamant- en havenstad**. Dat zijn unieke troeven die we willen blijven uitspelen. Ook voor het cruisetourisme is Antwerpen een populaire bestemming. We willen het toerisme in Antwerpen een meer- waarde voor de stad laten betekenen.

41. Samen met de middenstand en toerisme willen we ervoor zorgen dat meer Antwerpse logies het label **Groene Sleutel** halen.
42. Toerisme mag de Antwerpse woonmarkt niet verstoren. We willen een kader uitwerken om de ontwrichting van de woningmarkt door platformspelers zoals Air-bnb tegen te gaan.
43. We verlagen de milieu-impact van **cruiseschepen** (voor rivier en zee) door **op korte termijn walstroom** aan te bieden in het stadscentrum. We willen op langere termijn walstroom in het hele havengebied aanbieden.

44. We willen dat het **Centraal Station** de reishub wordt voor reisbestemmingen naar buurlanden en omliggende hoofdsteden.
45. In de toeristische profilering van Antwerpen wensen we veel meer aandacht voor districtstroeven zoals Nello en Partrache, de parken en natuurgebieden buiten de Ring of het verblijfstoerisme (B&B...) buiten het stadscentrum.

Industrie, innovatie en infrastructuur

Infrastructuur

Harde infrastructuur zoals wegen, dokken, spoor en pijpleidingen hebben de industriële ontwikkeling mogelijk gemaakt. Ook nu weer, in volle overgang naar een **koolstofvrije, circulaire economie en haven** staan we voor de immense taak om met voldoende verbeelding en inzet van publieke en private middelen, een infrastructuurnetwerk uit te bouwen dat de kern is van een nieuw stedelijk en industrieel weefsel. De keuze voor nieuwe economische activiteiten en het identificeren van **speerpuntsectoren** dient doordacht te gebeuren en consequent te worden doorgetrokken in de te nemen investeringsbeslissingen.

Bedoeling is dat die infrastructuur bijdraagt tot een **leefbare stad**. We willen ervoor ijveren dat bij de geplande grote werken zoals de Oosterweelverbinding de Antwerpse bevolking maximaal van de banengroei kan profiteren en zo min mogelijk hinder ondervindt. Een ambitieuzer minderhindermanagement dringt zich op.

Stedelijke infrastructuur

Personenmobiliteit kan het efficiëntst **via het spoor** worden georganiseerd. Een Gewestelijk Expresnet kan tot 100.000 mensen per dag vervoeren, dat is 50 keer meer dan via grote invalswegen. We willen het aantal stoptreinen en halteplaatsen binnen de Antwerpse agglomeratie opvoeren. En maken zo werk van een echt voorstadsnet met **extra reizigerscapaciteit**. Dat vergt dan ook geen nieuwe, dure infrastructuur.

Ook binnen de stad is de trein een filevrij alternatief. We pleiten dan ook voor het heropenen en opwaarderen van een aantal bestaande **singelstations** en willen een nieuw singelstation op Schijnpoort en een nieuw treinstation op **Linkeroever**.

46. We willen dat de in het **Toekomstverbond** aangegane engagementen tussen Vlaams gewest, stad en burgercomités ook daadwerkelijk worden **uitgevoerd**. Dat betekent:
- dat het doorgaand **auto- en vrachtverkeer ver van de stad** wordt gehouden en er dus geen 'Oosterweel heavy' komt;
 - dat er geld komt voor **investeringen in openbaar vervoer en fietsinfrastructuur**;
 - dat de keuze voor een ambitieuze modal shift naar 50% autoverkeer wordt ondersteund door een **snelheidsverlaging** en een **gedifferentieerde tol op de Ring**;
 - dat de overkapping in fasen over de volledige lengte van de Ring wordt uitgevoerd en dat in de ontwikkeling van de overkapte delen de **70-20-10 regel** geldt: 70% publieke ruimte, 20% wonen en werken en 10% gemeenschapsvoorzieningen.
47. We willen het vrachtverkeer uit het noorden dat de Schelde kruist verplichten de Liefkenshoektunnel te gebruiken.
48. We willen een **tram-, fiets- en wandelbrug over de Schelde**.
49. We willen werk maken van de **opening** van premetrostations **Drink en Carnot** en van de **premetrokker Kerkstraat-Pothoekstraat**.
50. Om te komen tot een echt voorstadsnet met treinen willen we het aantal **stoptreinen en halteplaatsen** binnen de Antwerpse agglomeratie opvoeren. We pleiten dan ook voor het heropenen van een aantal bestaande **singelstations (Antwerpen Oost, Dam)** het vernieuwen/opwaarderen van het station **Antwerpen Zuid** en het investeren in een nieuw singelstation **Schijnpoort** en een nieuw treinstation op de Concentrasite op **Linkeroever**.

De luchthaven van Deurne is al jaren verlieslatend en wordt ondanks het dreigende oordeel van onrechtmatige staatssteun door de Europese Commissie met miljoenen euro's belastinggeld opgehouden. Het gebruik van de luchthaven voor

toeristische vluchten is een luxe voor mensen uit de Antwerpse regio, maar kan moeilijk rationeel verantwoord worden met een op amper veertig kilometer gelegen nationale luchthaven.

51. We willen **de luchthaven van Deurne tegen 2030 sluiten** en de 180 hectare vrijkomende ruimte als park aanleggen, met aan de rand plaats voor scholen, (private en sociale) woningen en recreatie. De huidige bedrijfsruimte blijft voor economische activiteiten bestemd.
52. In samenwerking met de sociale partners, VDAB en alle betrokken actoren willen we een onderhandeld **transitieplan** opstellen voor de 60 **personeelsleden** (voltijds equivalenten) die er vandaag aan de slag zijn (luchthavencommandant, brandweermannen, beveiligingspersoneel...).
53. We willen in overleg gaan met zowel de NMBS als Brussels Airport Company om het gebruik van de nationale luchthaven voor zowel zaken- als toerismevluchten vanuit Antwerpen te faciliteren. Dat kan door **snelle incheckbalies** te voorzien in het Antwerpse **Centraal Station**, het opvoeren van het aantal verbindingen met de luchthaven en een aantrekkelijker tarief door het **afschaffen van de diabolotaks**. Zo gaat de dienstverlening voor de vliegende Antwerpenaar erop vooruit.

Duurzame haven en haveninfrastructuur

Onze haven vestigt heel wat energie-intensieve bedrijven die vandaag nagenoeg volledig op fossiele brandstoffen draaien. Ze herbergt de grootste cluster van chemische bedrijven van Europa en is de thuisbasis van verschillende raffinaderijen – verantwoordelijk voor **14 procent van de broeikasgasuitstoot** in België. Onze haven is ook een belangrijke draaischijf voor het water-, spoor- en wegtransport en een cruciale schakel in de aan- en afvoer van grondstoffen, afvalstoffen en goederenstromen van en naar de rest van de wereld. Deze positie maakt onze haven uitermate geschikt om een grote rol te spelen in de **omslag naar een koolstofvrije en circulaire industrie** en samenleving.

We willen dat de haven de goederen- en materiaalstromen mee helpt verduurzamen. Over de zee ingevoerde fossiele brandstoffen en eindige grondstoffen willen we vervangen door hernieuwbare energie en door gerecycleerde materialen afkomstig uit onze **'stedelijke mijn' in het achterland**. Die stedelijke mijn vullen we met selectief ingezamelde stromen van afgedankte elektronische apparaten, elektrische toestellen en voertuigen die we zoveel mogelijk zelf tot nieuwe grondstoffen recycleren in plaats van ze op de boot te zetten richting Azië of Afrika. Door de ontwikkeling van beschikbare industriële gronden (zoals de Churchill Zone) voor activiteiten op het vlak van de circulaire economie willen we van Antwerpen dé **recyclage- en materialendraaischijf van Europa** maken.

Voor de omschakeling van de scheepvaart en de chemiesector willen we gebruikmaken van groene methanol, biogas en groen waterstofgas. Die halen we in de eerste plaats uit onze eigen afvalstromen. Uit het selectief ingezamelde groente- en fruitafval produceren we biogas dat we samen met het stortgas van de Hoge Maey opwerken tot groen methaan om in het aardgasnet te injecteren. Uit het huishoudelijk restafval produceren we stoom voor de procesindustrie en/of groene methanol voor de bagger- en sleepvloot van het Havenbedrijf. Dat doen we in het havengebied op een locatie die via water of spoor bereikbaar is en dus niet vlakbij woongebied in Wilrijk. Op die manier **vervangen** we de **fossiele brandstoffen** die vandaag voor stoomproductie en als scheepsbrandstof worden gebruikt. De uit afval geproduceerde brandstoffen vullen we verder aan met ingevoerde biobrandstoffen (biomassa-afval van hout- en papierindustrie en uit de duurzame bosbouw, algen uit grootschalige algenkweek) en groen waterstofgas (geproduceerd op basis van hernieuwbare energiebronnen in het zuidelijk halfrond) die we gebruiken als brandstof en grondstof voor onze chemie.

De CO₂-uitstoot van die chemie voeren we via pijpleidingen of schepen af naar **opslagplaatsen in leeggepompte aardgasvelden voor de Nederlandse kust**. Daarbij kunnen we aansluiten op de plannen van de Nederlandse regering die samen met de haven van Rotterdam wil investeren in het afvangen, transporteren en opslaan van CO₂ onder de zeebodem. Via de 100 km lange Rotterdam Antwerpen Pijpleiding (RAPL) wordt jaarlijks 30 miljoen ton ruwe aardolie van Rotterdam naar de Antwerpse raffinaderijen gepompt. Waarom zouden we de CO₂-uitstoot van de Antwerpse industrie over die afstand niet kunnen terugsturen? De combinatie van het aanwenden van hernieuwbare brandstoffen en het afvangen en opslaan van CO₂ moet op langere termijn zorgen voor 'negatieve' CO₂-emissies. Biomassa haalt CO₂ uit de atmosfeer die vervolgens wordt opgeslagen.

De restwarmte van de Antwerpse havenindustrie willen we vervolgens gebruiken om er de **gebouwen van de stad mee te verwarmen** zodat daar geen rookgassen meer uit de schoorstenen komen. We benutten ook maximaal de mogelijkheden om hernieuwbare wind en zonnestroom in de haven te produceren zodat we op het grondgebied van de stad evenveel hernieuwbare energie opwekken als er in de gebouwen en op het openbare domein wordt gebruikt.

We willen dat de haven als multimodaal knooppunt vracht van de weg naar **spoor, binnenvaart en kustvaart** overhevelt. Door lading te bundelen en nog meer spoor- en binnenvaartshuttles in te leggen naar knooppunten in het achterland beschikt de Antwerpse haven over sterke troeven. Het is dus makkelijker om bijkomende containertrafiek in de Antwerpse haven van de weg te halen dan lading vanuit bijvoorbeeld Zeebrugge te laten komen. Maar dan moet uiteraard ook worden geïnvesteerd in het wegwerken van knelpunten op het spoornet en werk worden gemaakt van een efficiëntere spoorexplotatie.

Als we de Antwerpse haven tegelijk willen laten functioneren als economische motor en als motor voor duurzame stadsontwikkeling, moeten we verder durven kijken dan naar louter bijkomende containercapaciteit en ook inzetten op de creatie van toegevoegde waarde en **maximale jobcreatie**. Dat betekent het aantrekken en ontplooiën van **nieuwe industriële activiteiten** die waarde aan de trafiek toevoegen, de creatie van hoogwaardige arbeidsplaatsen en het aantrekken van activiteiten die kunnen bijdragen aan de transitie naar een meer duurzame samenleving in haar geheel. De meeste grote bedrijven hebben de afgelopen tientallen jaren massaal geïnvesteerd om gevaarlijke emissies te doen dalen en zijn ook veel energie-efficiënter dan vroeger. Dat neemt niet weg dat er blijvend moet getracht worden om zoveel mogelijk meerwaarde te halen uit de **samenwerking tussen bedrijven**.

54. We willen investeren in **extra spoorinfrastructuur** voor het goederenvervoer van en naar de haven. Zo is de vertakking nabij **Oude Landen** in Ekeren al jaren verzadigd. We willen daarom investeren in een nieuwe, **in een sleuf** liggende vertakking en in de automatisering van de wissels.
55. We willen samen met de hogere overheden werk maken van het terug in gebruik nemen van de **IJzeren Rijn**, de al decennia aangekondigde treinverbinding met het Ruhrgebied.
56. We trekken **goederenspoorlijn 11** door **langs de A12** tot aan de lijn Vlissingen - Bergen-op-Zoom ten einde het transport van gevaarlijke goederen weg te halen uit de dorpskernen van Ekeren, Kapellen, Kalmthout en Essen en op de bestaande spoorlijn 12 plaats vrij te maken voor frequente **voorstadnetverbindingen**.
57. We ondersteunen de ambitie van de havengemeenschap om de **groei van de internationale containertrafiek** ook in Antwerpen te laten plaatsvinden. Daarbij sluiten we samenwerking met Zeebrugge niet uit.
58. We vragen aan alle betrokken overheden dat ze **de havenuitbreiding** niet overlaten aan de willekeur van de internationale markten maar dat ze hun verantwoordelijkheid opnemen door ruimtelijk te kiezen voor het **maatschappelijk meest wenselijke uitvoeringsalternatief** en door vooraf de door ons gevraagde drastische daling van het aandeel containers over de weg te realiseren. Daarom pleiten we voor volgende maatregelen.
 - a. Het bereiken van een **duurzame verdeling** over de vervoersmodi **in het wegvervoer**, zowel wat personenvervoer als goederenvervoer betreft. Hiervoor is sturend beleid nodig, evenals bijkomende investeringen in alternatieve vervoersmodi.
 - b. Het herwaarderen en **uitbreiden van de spoorweginfrastructuur in het havengebied** (spoorbundels rechteroever) en een onderzoek naar de rol die het Gemeentelijk **Havenbedrijf in het beheer** daarvan kan spelen.
 - c. Het actief promoten en **ondersteunen van de binnenvaart**, door in voor haar gereserveerde kaaimuren te voorzien, te investeren in de verouderde sluiscomplexen die toegang geven tot het Albertkanaal en door het voeren van een gericht arbeidsmarktbeleid met oog voor de specifieke behoeften van de sector.
 - d. Het voeren van een stringent klimaat- en luchtkwaliteitsbeleid dat inzet op het reduceren van de schadelijke uitstoot van de (binnen)scheepvaart. Van het Havenbedrijf verwachten we dat het na overleg met andere havenautoriteiten in de range Hamburg-LeHavre en met rederijen en binnenschippers werk maakt van de verdere vergroening van de aanlooprechten en van bijkomende investeringen in alternatieve brandstoffen (walstroom, LNG en methanol) om de uitstoot te verminderen. Zoals in Rotterdam kan ook de omschakeling van retrofit naar alternatieve brandstoffen voor binnenvaartschepen worden ondersteund.
59. We willen dat de Antwerpse haven een 'slimme haven' wordt. We **centraliseren** daarom de vele **datagegevens** die in de haven beschikbaar zijn. Dat garandeert een veilige en efficiënte logistieke keten.

- 60. We bereiden de haven voor op de komst van **autonome scheepvaart**.
- 61. We **optimaliseren de aanleg-, laad-, en vertrektijden** door gebruik te maken van nieuwe technologieën zoals blockchain.
- 62. We willen dat Antwerpen zich positioneert als een **maritiem kenniscentrum voor onderzoek en ontwikkeling**. We werken daarvoor samen met de Associatie Universiteit en Hogescholen (AUHA) en met bedrijven en kennisinstellingen.
- 63. Ook de economische activiteit op de kade willen we verduurzamen door de stapsgewijze **uitfasering van vervuilen-de dieselveertuigen**, waarbij wordt onderzocht in welke mate die op termijn door energiezuinige of zelfs elektrische voertuigen kunnen worden vervangen.

Innovatie en slimme stad

- 64. We willen een proefproject uitwerken om op **evenementen** van de stad **zonder contant geld** te kunnen betalen. We stimuleren ook het contactloos betalen bij de lokale middenstand.
- 65. We willen als stad verder inzetten op Antwerpse **start-ups**. We zoeken daarvoor synergieën met het Antwerpse bedrijfsleven, de haven en de AUHA.
- 66. We willen Antwerpse **starters begeleiden** ten einde de overlevingskansen van hun jong bedrijf te vergroten.
- 67. Via een gericht beleid van **overheidsopdrachten** willen we **starters meer kansen** bieden.
- 68. Het bedrijventerrein **Blue Gate** willen we verder ontwikkelen als locatie van duurzame en innovatieve bedrijfsactiviteiten.
- 69. We willen voortbouwen aan **Blue Chem**, het incubatiecentrum voor duurzame chemie op de terreinen van Blue Gate en geven zo duurzame chemie start-ups een duw in de rug.
- 70. We willen jaarlijks een **Week van de stedelijke innovatie** organiseren.
- 71. We willen dat Antwerpen zich voort ontplooit als **democratische slimme stad** ('smart city'). De stad steunt lokale digitale initiatieven en gemeenschappen en stelt grenzen aan 'platformkapitalisten' – grote internationale groepen die zulke initiatieven willen overnemen.
- 72. Samen met de Associatie van Universiteit en Hogescholen (AUHA), bedrijven, start-ups en andere spelers willen we van Antwerpen een **creatieve en innovatieve HUB** maken. De stad stelt daarvoor infrastructuur en open-data ter beschikking.
- 73. We willen scherp **toezicht** houden op de **gegevens van de Antwerpse burger**. Die gegevens worden niet gedeeld met bedrijven die ze om commerciële redenen willen gebruiken.
- 74. We willen dat de stad op alle openbare plaatsen **snel, gratis en veilig internet** ter beschikking stelt, te beginnen op pleinen en andere ontmoetingsplekken.
- 75. We willen **infrastructuur voor een digitale stadsgemeenschap** ('digital commons') uitbouwen. De stad kiest daarbij principieel voor open source en open acces, in handen van de gemeenschap.
- 76. We willen de **participatieve digitale democratie** versterken door gebruik van ontwikkelingen in e-democratie (digitale participatietools) om bijvoorbeeld burgers direct naar hun prioriteiten te vragen.

ONGELIJKHEID VERMINDEREN

Niets werkt zo ontwrichtend in de stad, als mensen ongelijk behandelen. Een beleid van twee maten en twee gewichten helpt niemand vooruit. Mensen krijgen daardoor het gevoel er niet bij te horen, louter op basis van wie ze zijn, of waar ze vandaan komen. Wij willen **niemand achterlaten** of achterstellen op grond van afkomst, geaardheid of sociale positie. Gelijke **toegang tot onderwijs en economie** behoort voor ons tot het hart van een rechtvaardige stad. Ongelijke behandeling, onvoldoende bestaanszekerheid en ontmenselijking door racisme en discriminatie willen we keihard bestrijden. Als havenstad met veel mensen van vreemde komaf, met mensen van overal, willen we ook internationale ongelijkheid bestrijden, hoofdzakelijk in die landen waar Antwerpenaars zich het meest bij betrokken voelen. We willen minder ongelijkheid ver weg in de wereld en meer gelijkheid dicht bij huis.

Sociale rechten garanderen

77. We willen de **'Rechtenverkenner'** actief promoten bij alle dienstverlenende instanties.
78. We willen in elk sociaal centrum van het OCMW een **rechten-werker** installeren. Dat is een laagdrempelige juridische dienst die cliënten adviseert bij toekenning van rechten en bij vragen rond beslissingen van het OCMW.
79. We willen bij de bovenlokale overheden aandringen op een ambitieus uitvoeringsplan dat **sociale rechten** maximaal **automatisch** toekent zonder bureaucratie en administratieve rompslomp.
80. We willen dat iedere Antwerpenaar **gelijke kansen op de arbeidsmarkt** heeft. We willen dat inclusieve organisaties de norm worden. Bedrijven die hulp nodig hebben bij het ontwikkelen van die aanpak willen we vanuit de stad steunen door een **vormingsaanbod rond diversiteit** en door sensibiliseringsacties.
81. We willen met Antwerpen **toetreden tot ECCAR** (*European Coalition of Cities against Racism*), het Europese steden-netwerk dat kennis en expertise uitwisselt over bestrijding van racisme, discriminatie en xenofobie.
82. We willen dat de stad het goede voorbeeld geeft door sterker in te zetten op het competentie- en ervaringsgericht in dienst nemen van personeel. We willen banen toegankelijker maken voor meer geschikte kandidaten door **onnodige diploma- en taalvereisten** weg te werken.
83. We willen dat het **stadspersoneel een afspiegeling** is van Antwerpen. We willen een strikt systeem van positieve acties invoeren, waaronder quota voor mensen met een beperking en een migratieachtergrond en voor vrouwen in kaderfuncties.
84. Vacatures en selectieprocedures worden gescreend op **eenvoudig taalgebruik**. Dat gebeurt in samenwerking met het Huis van het Nederlands.

Discriminatie en racisme bestrijden

85. We willen dat de stad een effectief **actieplan voor racisme- en discriminatiebestrijding** met meetbare indicatoren op alle beleidsdomeinen opstelt.
86. We willen **praktijktesten tegen discriminatie en racisme** invoeren **op de huur- en arbeidsmarkt**.
87. We willen een systeem invoeren om na te gaan of discriminatiepraktijken niet verschuiven naar een latere fase (bij een sollicitatie tijdens het gesprek zelf).
88. We willen **praktijktesten tegen discriminatie en racisme** invoeren **in het verenigings- en uitgaansleven**.
89. Als politiecontroles, surveillance of onderzoeksactiviteiten gebeuren op basis van criteria zoals ras, nationale of etnische afkomst zonder een objectieve of redelijke rechtvaardiging, is er sprake van etnisch profileren en dus discriminatie. Dat leidt tot slecht politiewerk en weinig doelmatig en doeltreffende inzet van middelen, het werkt stigmatiserend en het verhoogt het vertrouwensprobleem tussen politie en burgers. We wensen dat dit probleem ten volle wordt erkend en pleiten daarom voor een actieplan tegen etnisch profileren bij de lokale politie. Dat plan omvat onder meer een registratiesysteem van identiteitscontroles, een uitgewerkt vademecum van richtlijnen en regels over redelijke gronden voor identiteitscontroles en een vormingspakket voor alle politiemensen. En uiteraard een intern controlesysteem.

90. Voor daden van racisme of elke andere vorm van discriminatie vanwege geslacht of geaardheid willen we **een hand-havingsprotocol tussen stad en parket** afsluiten.
91. We willen dat de stad Antwerpen **campagnes tegen discriminatie** start. Deze campagnes hebben een positieve en inclusieve boodschap. We willen deelnemen aan de 'Internationale dag tegen racisme'.
92. We willen dat de stad een **non-discriminatieclausule** opneemt in **overheidsopdrachten**. Die clausule voorziet in strenge opvolging en in sancties.

Internationale solidariteit

93. We willen aan het begin van de bestuursperiode de **middelen voor ontwikkelingssamenwerking** in de meerjarenplanning opnemen, met een **groeipad van 10% per jaar**.
94. We willen de **zuidwerking** met Marokko, Senegal, Congo en Ghana behouden en in overleg met het middenveld uitbreiden naar landen waar niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en vrijwilligers van 4e Pijler-organisaties een band mee hebben.
95. We willen de **noordwerking** en zo het draagvlak bij de Antwerpenaar voor ontwikkelingssamenwerking versterken. De Antwerpse scholen zijn daartoe bevoorrechte partners. We willen samen met de Adviesraad voor Ontwikkelingssamenwerking (Arosa) jaarlijks één grote **sensibiliseringscampagne** rond wereldwijde ongelijkheid opzetten.
96. We willen een transparanter, minder bureaucratisch en **breder toepasbaar subsidiereglement** schrijven voor de financiering van organisaties actief in de zuid- of noordwerking.
97. We willen dat de stad bij aankoop van goederen zo veel mogelijk voor de **Fair Trade-variant** kiest.

Duurzame stad en gemeenschappen

Wijkontwikkeling

Veel Antwerpenaars identificeren zich met de wijk waar ze wonen. Die wijken hebben elk hun **eigen karakter**. In de ene wijk is al zwaar geïnvesteerd, in een andere is er nog veel werk aan de winkel en zijn er nog veel kansen. Zo is er in de 19de-eeuwse gordel al veel vernieuwd. Maar in het veel grotere gebied van de **20ste-eeuwse gordel** staat alles nog te gebeuren. Via een wijkgerichte aanpak willen we nagaan wat het aanbod is van woningen en voorzieningen. Op basis daarvan en met respect voor de eigenheid willen we de behoeften van elke wijk in kaart brengen en daarop een langetermijnvisie enten. We willen dat private en publieke investeerders de krachten bundelen om het door de stad vooropgestelde **voorzieningenniveau** te bereiken. En om de groei van de bevolking kwalitatief op te vangen.

Een toekomstgerichte wijkvernieuwingscultuur

We laten de ontwikkeling van nieuwe en bestaande woongebieden niet langer over aan speculanten en projectontwikkelaars. Uiteraard ligt het initiatief bij projectontwikkeling vaak bij de privésector. Maar we willen dat de stad opnieuw actiever als bewaker van het algemeen belang optreedt. We willen opnieuw voldoende schotten tussen politiek en projectontwikkelaars optrekken en willen de stadsorganisatie zo uitbouwen dat de stad actief de regie van de stadsontwikkeling kan voeren. We willen in de lijn van het voorgaande een nieuw strategisch Ruimtelijk Structuurplan Antwerpen opstellen waarin de principes voor wijkvernieuwing zoals woonverdichting, voorzieningengraad, ontwikkelingsschaal of nutslevering worden opgenomen. De bouwcode is de vertaling van dit nieuwe ruimtelijk kader.

98. We willen werk maken van **diverse wijken**, waarin plaats is voor wonen, werken en ontspannen. We besteden extra aandacht aan **wonen voor grote gezinnen**.
99. Via **integrale wijkontwikkelingsplannen** willen we nagaan hoe we woonverdichting (meer woningen op een beperkte schaal) combineren met het op peil houden en het **versterken van voorzieningen** (kinderopvang, scholen, sportinfrastructuur, publieke ruimte...). Een dicht netwerk van voorzieningen creëert dynamiek in wijken.
100. Bij alle vormen van wijkvernieuwing willen we extra aandacht voor vier maatschappelijke tendensen waarop we met de stad planmatig willen inspelen: **deeleconomie, betaalbaar wonen, coöperatief ondernemen en decentrale energieproductie**.

101. Met het oog op een evenwichtige wijkontwikkeling en met name de nood aan ontpitte binnengebieden, rustplekken en voldoende kwalitatieve publieke ruimte, wensen we bestaande en toekomstige **ruimtelijke uitvoeringsplannen te toetsen op het evenwicht bebouwing-groen-publieke ruimte**. We wensen hiertoe een instrument te ontwikkelen en als piloot toe te passen op de ruimtelijke uitvoeringsplannen Binnenstad en 2060.
102. Bij wijkvernieuwingsprojecten willen we in een vroege fase **participatietrajecten** en processen van **co-creatie** met de buurtbewoners en het sociaal middenveld opstarten.
103. We willen een **stad op maat van de Antwerpenaar**. Studies tonen aan dat er meer vierkante meters kunnen worden gerealiseerd als er minder hoog en in aaneengesloten huizenblokken wordt gebouwd. Zoals gebeurt in de centra van veel mooie Europese steden. We beperken waar mogelijk de **bouwhoogte tot zes bouwlagen**.
104. We willen de **kantorennota herschrijven** zodat slecht gelegen of verouderde kantoorgebouwen andere functies kunnen krijgen (wonen, serviceflats, school...).
105. We willen een **schepen bevoegd voor Wijkvernieuwing en Woonontwikkeling**. Alleen met geïntegreerde wijkontwikkeling kunnen we aangename woonwijken met voldoende voorzieningen realiseren.
106. We willen opnieuw een **volwaardig stadsbouwmeester** installeren en de Gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Ordening en de Welstandscommissie hun rol laten spelen.
107. We hervormen het huidige, weinig transparante, systeem van **stedelijke ontwikkelingskosten** tot een rechtvaardige en transparante bijdrage aan een nieuw op te richten **wijkvernieuwingsfonds met een trekkingsrecht voor districten**.

Woonontwikkelingszones

108. We willen **woonontwikkelingszones voor divers wonen** selecteren waarin woningen voor kleine en grote gezinnen en groepswoningen voor senioren worden gebouwd, en waarin in intergenerationele woonvormen wordt voorzien.
109. In woonontwikkelingszones willen we een **kwart sociale woningen en een kwart betaalbare woningen** voor mensen met bescheiden inkomens realiseren.
110. We willen **woonverdichting** gepaard laten gaan met een performant **openbaarvervoernetwerk**. We willen dat woonontwikkelingszones worden ontwikkeld op plaatsen die door goed openbaar vervoer zijn ontsloten, bij voorkeur met tram of trein.
111. Woonontwikkelingszones willen we zo inrichten dat de **auto** zo veel mogelijk **uit het straatbeeld** verdwijnt.
112. In woonontwikkelingszones zamelen we waar mogelijk het **afval ondergronds** in en houden we het **regenwater bovengronds**. Regenwaterkanaaltjes en kleine waterpartijen zorgen in wijken voor rust en afkoeling.
113. We willen al in de steigers staande grootschalige wijkprojecten zoals de **Slachthuisite** continueren maar met ontwikkelambities die beter aansluiten op het aangepaste ruimtelijke kader van wijkvernieuwing.
114. We maken nieuwe woonontwikkelingszones op de busstelplaats **Nieuw Zurenborg**, de parkranden op de terreinen van de **luchthaven van Deurne** en de door de bouw van een nieuw arresthuis vrijkomende terreinen in de **Begijnenstraat**.
115. We willen ook langs het **Albertkanaal** een woonontwikkelingszone creëren, onder meer in het gebied dat vrijkomt bij de afbraak van de **IJzerlaanbrug** in Merksem.
116. We willen de stad verder uitbreiden richting haven en van het **Mexico-eilandje** een woonontwikkelingszone maken.

De twintigste-eeuwse gordel

117. We willen de ambitieuze plannen van *LaboXX* van onder het stof halen en realiseren. Aangezien de twintigste-eeuwse gordel veel mogelijkheden biedt om de bevolkingsgroei op te vangen, willen we dat de meeste beleidsaandacht de komende jaren naar **de stad buiten de Ring** gaat.

118. We volgen in de ontwikkeling van de twintigste-eeuwse gordel het pleidooi van experts om in de eerste plaats projecten met een **tussenschaal van 50 tot 150 woningen** te realiseren en de woonverdichting telkens weer te combineren met extra buurtvoorzieningen.

119. Het ruimtelijk potentieel van een tangentiële openbaarvervoersas die Hoboken met Merksem verbindt, is groot. We pleiten ervoor om bij toekomstige traminvesteringen het belang van deze openbaarvervoersas te erkennen als trekker van stadsvernieuwing in de twintigste-eeuwse gordel. We willen met **tramverbindingen** het stedelijke wonen **buiten de Ring** aantrekkelijk maken.

De Ring

120. Of er voldoende politieke wil en geld is voor de **overkapping van de Ring** is onduidelijk. De overkapping biedt alleszins perspectieven voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad.

121. We willen dat de overkapping van de Ring **geen speculatief project** wordt. In de ontwikkeling van de overkapte delen geldt de 70-20-10 regel: 70% publieke ruimte, 20% wonen en werken en 10% gemeenschapsvoorzieningen.

Wonen

Ook de volgende jaren neemt het aantal bewoners in Antwerpen toe. Ondanks een hoog aandeel éénpersoonshuishoudens werden de laatste tien jaar de **gezinnen in de stad gemiddeld groter**. Volgens de prognoses zet die trend zich ook de komende tien jaar door. Het komt er bijgevolg op aan om in woningen te voorzien voor die in aantal toenemende, groter wordende en meer diverse huishoudens. We willen daarom een **divers woonbeleid** uitstippelen, waarin de stad een actieve rol speelt en de toekomst van onze buurten en wijken niet overlaat aan speculanten en grondontwikkelaars. Kortom, voor alle lagen van de bevolking, arm en rijk, jong en oud, alleenstaand of niet, van welke achtergrond dan ook, willen we een betaalbaar en kwaliteitsvol woonaanbod ontwikkelen. Een toekomstbestendig aanbod ook dat de Antwerpenaar voor zijn verwarming of koeling niet langer afhankelijk maakt van fossiele brandstoffen.

Veilige en gezonde woningen

122. Het aantal woononderzoeken is drastisch teruggevallen evenals het aantal onbewoonbaarverklaringen. We willen de **strijd tegen leegstand, verkrotting en huisjesmelkerij** nieuw leven inblazen.

123. We willen de leegstand **in samenwerking met de netbeheerders** in kaart brengen.

124. We willen maximaal blijven inzetten op het toegankelijk maken voor wonen en werken van leegstaande ruimtes boven winkels.

125. We willen een **stevig stedelijk handhavingsbeleid** uitwerken ten einde sneller tot onbewoonbaarverklaring te kunnen overgaan of slechte woningen via sociaal beheer te kunnen verwerven. We doen dat in samenwerking met politie, parket en de Vlaamse wooninspectie.

126. We willen de **leegstandsheffingen verhogen** en adequaat innen.

127. We breiden het aantal woontoezichers gevoelig uit naar een **korps van 60 mensen**, gespreid over drie toezichtregio's.

128. We willen gefaseerd een verplicht **conformiteitsattest voor huurwoningen** invoeren. We starten in die wijken die nu zwak scoren op woonkwaliteit.

129. Een groeiend aantal huurders is eigenlijk niet in staat om zelfstandig te wonen. Het is niet aangewezen en evenmin betaalbaar om die huurders residentieel op te vangen. We wensen die huurders op de sociale of de private huurmarkt alle kansen te geven en tegelijk eigenaars niet te ontmoedigen. Elke uithuiszetting is een nederlaag voor alle betrokkenen. Daarom willen we met eigen middelen en middelen van de Vlaamse overheid de capaciteit aan **woonbegeleiding** in onze stad gevoelig verhogen.

Betaalbare woningen

130. In alle grootschalige woonontwikkelingsprojecten willen we een **kwart sociale woningen en een kwart betaalbare woningen** voor bescheiden inkomens realiseren. De helft daarvan zijn woningen met minstens drie slaapkamers.
131. We willen een systeem van **buurtgebonden huurrichtprijzen** invoeren met aanmoedigingsmaatregelen (gratis conformiteitsattesten) voor eigenaars die in het systeem van met de stad overeengekomen ('geconventioneerde') huurprijzen stappen.
132. Om het verhuurder en huurder gemakkelijk te maken, worden alle huurwoningen met overeengekomen prijzen op een **huurwebsite** geplaatst.
133. We willen dat de **woonkantoren en het OCMW** huurders op zoek naar een woning op de private huurmarkt actiever ondersteunen.
134. Via het project **Woonzoeker** willen we eigenaars die hun pand aan mensen met een vervangingsinkomen verhuren, bij stopzetting van die huurovereenkomst aanmoedigen om aan die doelgroep te blijven verhuren.
135. We willen de weinig gebruikte **huursubsidie beter bekend** maken door huurders via woonkantoren te laten begeleiden. Die woonkantoren groeien zo uit tot **woonrechtkantoren** of woonmaatschappijen, die huurders ook naar andere dienstverlening bij sociale verhuurkantoren of sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen verwijzen.

Sociale woningen

136. Tegen 2030 willen we **10.000 extra sociale woningen** bouwen, gespreid over het Antwerpse grondgebied, te beginnen bij de Antwerpse wijken die nu de Vlaamse sociale huisvestingsnorm niet halen.
137. We wensen de toewijzing van nieuwe sociale woningen op wijkniveau via een gemeentelijk toewijzingsreglement actief te sturen. We willen woningen aan kandidaat-huurders **toewijzen op doelgroepenniveau** (leeftijd, werk...), rekening houdend met lokale binding en leefbaarheidsvereisten. Onder meer kandidaten op de lijst van het sociaal verhuurkantoor (SVK) wiens inkomen net te hoog is om snel geholpen te worden door het SVK (mensen met 17 punten op inkomensschaal zoals alleenstaande moeders met kinderen) wensen wij versneld te zien instromen in sociale huisvesting.
138. We willen een **centraal inschrijvingsregister** opstellen voor kandidaat-huurders in de sociale huisvesting. Op die manier stoppen we de weinig klantvriendelijke aanpak en verminderen we de kansenongelijkheid van huishoudens die in een preciaire situatie verkeren.
139. Om de energierekeningen van sociale huurders te drukken, willen we werk maken van **Zonneklaar, een publiek-publiek investeringsplan voor energiebesparing** in alle sociale woningen op het grondgebied. Dat is nodig want van alle centrumsteden telt Antwerpen (samen met Oostende) het laagste aandeel energiezuinige woningen (46%). Meer dan 30% van de woningen in Antwerpen heeft geen (goed) geïsoleerd dak.
140. We willen het Platform van Antwerpse Sociale Huurders (**PASH**) **opnieuw oprichten**. Bedoeling is dat sociale huurders infrastructuurprojecten mee beoordelen, de werking van de huisvestingsmaatschappijen evalueren en bijdragen aan de leefbaarheid in de sociale huisvesting.

Stad als actieve speler

141. We willen de **woningbouwcoöperatie Woonontwikkelaar oprichten**, naar het voorbeeld van Zwitserse woonbouwcoöperaties. Woonontwikkelaar maakt het mensen mogelijk om gaandeweg via woonaandelen eigendom of woonrechten te verwerven.
142. We willen de **werking van de sociale verhuurkantoren uitbreiden** en ze profileren als een uniek loket dat eigenaars helpt om woningen zonder zorgen en tegen sociaal geplafonneerde tarieven te verhuren aan specifieke doelgroepen op de huurmarkt. Met stadsmiddelen wensen we hun prospectiecapaciteit te verdubbelen.

143. Sociale verhuurkantoren werken met een decretaal vastgelegd puntensysteem. In Antwerpen staan er 4000 mensen op de wachtlijst. In tegenstelling tot de wachtlijst van sociale huisvestingsmaatschappijen, geldt op de SVK-wachtlijst alleen het puntenaantal. Een kwetsbare groep van onder meer alleenstaande moeders zal om inkomensredenen met de huidige trage aangroei van SVK woningen altijd net uit de boot vallen. Daarom willen we in de schoot van het SVK met stads-middelen die '**net niet' groep** toch een gepast aanbod doen van betaalbare woningen volgens het SVK-model.
144. Om de aangroei van SVK woningen te bespoedigen en geïnteresseerde eigenaars maximaal te overtuigen, richten we met sociale economiemiddelen een **renovatieploeg** op die in onderaanneming voor SVK-verhuurders kan werken.
145. We willen dat het stedelijk vastgoedbedrijf AG VESPA niet alleen bescheiden koopwoningen aanbiedt. We willen dat **AG VESPA op de verhuurmarkt** actief wordt en zich aanbiedt als een publieke grooteigenaar die zich toelegt op de verhuur van betaalbare woningen aan mensen met een bescheiden inkomen.
146. We willen een **Antwerpse Woonraad** oprichten die het stadsbestuur adviseert en informeert over alle aspecten van het woonbeleid.
147. Antwerpenaars die zich in groep organiseren om een terrein of gebouw voor langere tijd voor woondoelen te behe- ren, worden door de stad ondersteund bij het opstellen van **gebruiksrechtcontracten** ('commons contracten') die rechtszekerheid bieden.

Ruimte als ontmoetingsmotor

Een stad is pas stad als er voldoende plekken zijn waar mensen elkaar spontaan kunnen ontmoeten. Zonder dat iets moet. Maar de kansen om elkaar spontaan tegen te komen en kort en ongedwongen kennis te maken, moeten wel worden ge- creëerd. Het kwaliteitsvol inrichten en het doorgedreven onderhouden en schoonmaken van de publieke ruimte zijn daar- bij cruciaal. We willen daarom investeren in kindvriendelijke, voor iedereen toegankelijke en duurzaam ingerichte straten, pleinen en parken. Dat doen we in goed overleg met de districtsbesturen en met inzet van het op te richten Wijkvernieu- wingsfonds.

Ontmoetingsplekken en -kansen

148. We willen dat Antwerpen opnieuw de ambitie heeft om inzake **stedenbouw en architectuur** van de bebouwde en publieke ruimte **bij de Europese top** te horen. Met slim ontworpen, gedegen aangelegd en doorgedreven onderhou- den publiek domein.
149. We willen in bestaande buurten en in nieuwe woonprojecten **de garantie op voldoende ontmoetingskansen** voor de bewoners. Dat kan door het stimuleren van markten en kleinhandel, de aanleg van kwaliteitsvolle pleinen met ruimte voor horeca, het steunen van wijkfeesten.
150. We willen **derden-plekken in elke buurt** (buurthuis, ontmoetingsruimte voor jongeren en ouderen, plekken voor sport en cultuur, scholen die buiten en soms ook tijdens de schooluren voor de buurt openstaan ...). Per buurt willen we het aanbod inventariseren en een antwoord bieden op de behoeften. We hebben daarbij ook oog voor het struc- tureel tekort aan fuif-, cantus- en repetitiezalen voor jongeren in de binnenstad.
151. We willen in alle 200 buurten waar minstens 800 mensen wonen onder het motto '**50 m² is het medicijn**' kleinschali- ge plekken realiseren. Buurthuizen, inloophuizen, huiskamers... Plekken waar iedereen uit de buurt welkom is.
152. We willen **residentieplekken in de buitendistricten** openen. Zo creëren we daar extra cultuuraanbod en slaan we een actieve link met het rijke cultuuraanbod van de cultuurhuizen in de binnenstad. We maken meteen ook een eind aan het acute tekort aan repetitieruimte (jong en oud, amateur en professioneel).
153. We willen dat de stad burgers en verenigingen ondersteunt die in een geest van openheid en samenwerking het ste- delijk leven met **sociale experimenten en kunst en cultuur dynamiseren**.
154. We willen **grotere evenementen beter spreiden** over het grondgebied van de stad.
155. We willen **bestaande en nieuwe parken zo aantrekkelijk mogelijk** maken voor een breed publiek, met voldoende sport- en speelmogelijkheden, publieke barbecues, toiletten en waar mogelijk een horecazaak.

156. We willen **restruimten** beter voor de gemeenschap benutten en desgewenst tijdelijk inrichten of **door de buurt laten beheren**.
157. We willen **niet-gebruikte ruimten** (kloostertuinen, gewezen industriële binnenterreinen...) **in kaart** brengen en waar mogelijk voor het publiek toegankelijk maken.
158. We willen **volkstuintjes en samen-tuinen** stimuleren en ondersteunen.
159. We willen de straten teruggeven aan de bewoners. We creëren instrumenten die bewoners en groepen de mogelijkheid geven om op wijkniveau eigen initiatieven te nemen zoals **toekomst-, speel-, fiets-, school-, tuinstraten...**

Schone publiek ruimte

Het huidige stadsbestuur heeft de **strijd tegen sluikstort verwaarloosd**. Het aantal processen-verbaal voor een gemeentelijke administratieve sanctie (GAS) voor sluikstorten zakte tussen 2012 en 2016 met bijna zeventig procent. En dat terwijl het aantal meldingen met 28% steeg. In sommige wijken zoals in Antwerpen-Noord loopt het met sluikstorten helemaal uit de hand.

160. We willen dat propere straten en pleinen en de **strijd tegen sluikstorten opnieuw een prioriteit** van het beleid worden. We werken daarbij zowel preventief, sensibiliserend als repressief.
161. We willen dat de stad intensiever inzet op **sensibilisering voor schoon publiek domein**, en dat op maat van de buurten en wijken. De stad geeft zelf het goede voorbeeld, bijvoorbeeld door geen zwerfborden (tijdelijke reclame) aan straatmeubilair te gebruiken.
162. Voor veel mensen blijft het correct aanbieden van afval een zware post in hun (beperkt) budget. Daarom willen we dat aan gezinnen die recht hebben op **verhoogde tegemoetkoming restafvalzakken tegen verlaagde prijs** worden aangeboden bij onder meer de sociale kruideniers van het OCMW.
163. We willen **sluikstorten met alle wettige middelen vervolgen**, gaande van het doorzoeken van afval op identificatie, heterdaadbetrapping en cameratoezicht. Wijken met veel overlast krijgen daarbij extra aandacht.
164. We willen dat ook de **politie** van de aanpak van **sluikstort en zwerfvuil een prioriteit** maakt.
165. We willen een systeem van **grofvuilinzameling** waarbij elk huishouden recht heeft op een gratis inzameling van één **kubieke meter per jaar**.
166. We willen de dienst **Stadsreiniging** opnieuw zo organiseren dat de **24-uur-norm** bij sluikstortmeldingen wordt gehaald.
167. We willen **samenwerken met de sociale economie** om de stad schoon te houden.
168. We willen in extra urinoirs en in **genderneutrale publieke toiletten** investeren.

Mobiliteit

We willen met Antwerpen inzake mobiliteit tegen 2030 opnieuw **bij Europese topsteden aansluiten**. Dat kan niet met recepten van de vorige eeuw en met het voortzetten van het huidige en-en-beleid. We willen met Antwerpen ambitie tonen. Antwerpen leefbaar en bereikbaar maken, is de kern van onze mobiliteitsvisie. Als havenstad en economische motor van het land moet Antwerpen bereikbaar zijn. Ook de Antwerpenaar wil zich comfortabel, veilig en betaalbaar in zijn stad kunnen verplaatsen. Dat kan in een **autoluwe stad**.

Dit is niet alleen het verhaal van de kernstad maar ook en vooral van **de districten** en ook de randgemeenten. Het is een toekomstgericht en economisch verhaal: iedereen vaart er wel bij. We willen volwaardige fiets- en openbaarvervoerverbindingen tussen het stadscentrum en de buitendistricten en randgemeenten, en tussen de districten onderling creëren. We willen sluipverkeer uit de woonwijken weghalen. Zonder de auto te bannen, willen we de stad zo inrichten dat bewoners en bezoekers zich echt anders kunnen verplaatsen: nog meer met de **fiets en te voet**, minder vaak met de eigen auto en meer met het **openbaar vervoer**.

Openbaar & collectief vervoer

De combinatie van fietsen met het gebruik van tram en trein wint in alle modern bestuurde steden aan populariteit. Om die combinatie mogelijk te maken, heeft Antwerpen behoefte aan **extra tram- en treinverbindingen** tussen het centrum en de districten en randgemeenten. De Noorderlijn naar Luchtbal werd weliswaar in gebruik genomen, maar waar blijven de tramlijnen naar Ekeren, Wilrijk, Kontich, Edegem, Schilde, Brasschaat en Malle? We willen de door de Vlaamse regering en het stadsbestuur vergeten tramprojecten van onder het stof halen. We willen ook dat weinig of niet gebruikte voorstad-treinlijnen maximaal worden benut en dat tram/bus en trein beter op elkaar aansluiten. We willen de verregaande liberalisering van de taxisector tegengaan – die is funest voor werknemers en gebruikers.

169. We willen dat de in het **Toekomstverbond** aangegane engagementen tussen Vlaams gewest, stad en burgercomités ook daadwerkelijk worden uitgevoerd (zie infrastructuur).
170. We willen de **aanleg van tramlijnen** tussen het stadscentrum en Ekeren, Schoten, Wilrijk, Kontich, Edegem, Schilde, Brasschaat en Malle nieuw leven inblazen alsook een **bovengrondse tramverbinding over de Schelde**.
171. We willen nagaan hoe een tramverbinding naar Schoten de **Bisschoppenhoflaan** kan opwaarderen.
172. We willen werk maken van de **opening van premetrostations Drink en Carnot** en van de **premetrokoker Kerkstraat-Poelhoekstraat**.
173. We willen **parkeerplaatsen aan de stadsrand**, niet in het stadscentrum aanleggen. We willen veilige parkeer- en reisvoorzieningen (P&R) waar gebruikers van het openbaar vervoer tegen een beperkt tarief kunnen (fiets)parkeren. We willen één ticket voor parkeren én het gebruik van openbaar vervoer.
174. Om te komen tot een echt voorstadsnet met treinen willen we het aantal **stoptreinen en halteplaatsen** binnen de Antwerpse agglomeratie opvoeren. We pleiten dan ook voor het heropenen van een aantal bestaande **singelstations (Antwerpen Oost, Dam)** het vernieuwen/opwaarderen van het station **Antwerpen Zuid** en het investeren in een nieuw singelstation **Schijnpoort** en een nieuw treinstation op de Concentra-site op **Linkeroever**.
175. We willen dat Antwerpenaars niet langer dan een **kwartier op de voorstadstrein** hoeven te wachten.
176. We willen dat de **fiets op tram en trein** kan worden meegenomen.
177. De commerciële snelheid van de stadstrams ligt met gemiddeld 14,6 km/u ver beneden de gewenste snelheid van 25 km/u. We wensen dat op alle kruispunten met verkeerslichten waar trams passeren de verkeersregeling wordt aangepast en de **doorstroming** drastisch wordt verbeterd.
178. We maken werk van een **regelmatige overzetsdienst** tussen linker- en rechteroever.
179. We willen het actieggebied van de **waterbus** uitbreiden. We evalueren ook de huidige stopplaatsen en investeren in nieuwe aanlegplaatsen, zoals in Hoboken.
180. We willen ter ontlasting van de A12 en de Frans Tijsmanstunnel een **waterbus** in het Kanaaldok laten varen, als verbinding met Berendrecht en Zandvliet en met haltes in de haven
181. We willen in overleg met de sector en rekening houdend met de evolutie van de technologie, werk maken van een duurzaam taxiplan met **tegen 2025 uitsluitend emissievrije taxi's**.
182. Bij het toekennen van de standplaatsen voor taxi willen we voorrang geven aan taxi's die CO₂-vrij rijden. We willen elektrische snellaadsystemen op drukke taxiplaatsen.
183. Als onderdeel van een doordacht mobiliteitsbeleid willen we **taxivervoer** een rol laten spelen. We willen daarbij geen beroep doen op platformkapitalisme (Uber).
184. We willen de prijs voor een taxirit niet vrij maken en willen een **prijsvork en eenvormigheid in de taxitarieven** hanteren.

185. Om overlast tegen te gaan op drukke plekken zoals het Centraal Station willen we in samenwerking met de arbitragecommissie van de taxisector stewards inzetten.

Voetganger en toegankelijkheid

186. Een toegankelijke stad is een stad waar **iedereen gelijkwaardig toegang** heeft tot de gebouwen, de publieke ruimte, dienstverlening en communicatie. Iedereen kan er comfortabel, kwaliteitsvol wonen, leren, werken, dagelijkse activiteiten uitvoeren, zich verplaatsen en ontspannen. Ook inwoners met een zichtbare of onzichtbare beperking. We wensen daarom met Antwerpen het Vlaams toegankelijkheidscharter van 'Inter' te ondertekenen.

187. We willen dat de publieke ruimte volgens de **Universele Ontwerprichtlijnen** wordt getekend en aangelegd ('*Universal Design*'). Dat is de beste garantie om aantrekkelijke vormgeving te doen samengaan met praktisch gebruik voor iedereen. Alle betrokken stadsambtenaren krijgen daartoe de gepaste opleiding.

188. We willen het **buurtbestek** introduceren voor alle ingrepen met impact op de publieke ruimte. Bij de herinrichting van straten en pleinen, maar ook bij de inplanting van gemeenschapsvoorzieningen, draaien we de rol tussen overheid en burger om. Buurtbewoners krijgen de kans om op basis van een indicatief budget een eisenprogramma op te stellen, dat in een bestek te gieten en aan politiek en diensten over te maken.

189. We willen investeren in **kindvriendelijke, toegankelijke en duurzame straten**, parken en pleinen. Jong en oud en mensen die niet goed te been zijn, zijn de norm bij de aanleg van straten en pleinen, maar laaggeletterden of gezinnen met kinderen zijn dat evengoed.

190. We willen de **verrommeling van het openbaar domein tegengaan** en daardoor de toegankelijkheid ervan vergroten. Bouwwerven dienen fatsoenlijk te worden ingericht en na afloop van de werken moet het openbaar domein in uitstekende staat worden achtergelaten. Daartoe willen we het toezicht uitbreiden.

191. Naar het voorbeeld van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest willen wij nutsmaatschappijen verplichten om nutskasten ondergronds te installeren voor winkelramen, in beschermde stads- en dorpsgezichten en op trottoirs die geen 150 cm breed zijn.

192. We willen **reclamevrije gebieden** in het openbaar domein creëren. We kijken daarvoor nauwer toe op het naleven van de regels rond reclame.

193. We willen **extra zitbanken** in de straten plaatsen, waarop mensen kunnen rusten en keuvelen.

194. We willen voldoende **beplanting** aanbrengen in straten en op pleinen en willen bewoners stimuleren om daaraan mee te werken (gevel- en verticale tuinen, groendaken...).

195. We wensen een **stadsergonoom** aan te stellen die erop toeziet dat de publieke ruimte en het straatmeubilair in het bijzonder aangepast zijn aan al wie in de stad vertoeft.

196. We willen **kunst en poëzie in de publieke ruimte** brengen.

197. De ondergrondse Scheldeverbindingen voor voetgangers en fietsers gaan gebukt onder permanente technische storingen. We willen de nodige investeringen om de bedrijfszekerheid van die verbindingen drastisch op te krikken.

Fietsers

198. We willen dat de **fietsassen vanuit de rand en de districten** beter aansluiten op het fietsnetwerk in de stadskern. Daartoe willen we fietscorridors (doorgaande fietsroutes) aanleggen. We willen dat er ook in de binnenstad duidelijke fietsassen komen.

199. We willen dat het stadscentrum vanuit alle districten (met uitzondering van de verafgelegen Polder) per fiets op **maximaal 20 minuten** veilig en comfortabel bereikbaar is.

200. We willen **leesbare fietscorridors vanuit de rand** naar het centrum met voldoende ruimte om veilig te fietsen en gericht op doorstroming (groene golf voor fietsers, minder verkeerslichten).

201. Via **groene fiets -en wandelcorridors** willen we Park Spoor Noord, het Stadspark en de Konijnenweide met elkaar verbinden. Zo creëren we een groene lus die de drie parken van de binnenstad verbindt. Door het planten van bomen tussen de fiets- en voetpaden aan de ene en het autoverkeer aan de andere kant garanderen we ook de veiligheid van de zwakke weggebruikers.
202. Wanneer bij werken **fietsruimte** wegvalt, willen we in nieuwe ruimte voorzien.
203. We willen fietscorridors in het centrum met voldoende **fietsenstallingen**. We willen alvast de Kaaïen, de Leien, de Singel en de Plantin- en Moretuslei als fietscorridors aanleggen.
204. We willen **alle districten onderling** met kwaliteitsvolle fietspaden verbinden.
205. We willen fietspaden van **twee meter breed** in alle hoofdstraten in alle wijken.
206. In overleg met de districtsen en fiets- en bewonersgroepen willen we zoveel mogelijk **fietsstraten** aanleggen.
207. We willen fietsvriendelijke kruispunten en een **fietsvriendelijke regeling van de verkeerslichten** (voorsprong op andere voertuigen, groene golven...).
208. We willen waar het veilig kan toelaten dat fietsers **rechtsaf door het rood** kunnen afslaan.
209. We willen dat fietsers via een **interactieve kaart** aan het stadsbestuur kunnen melden welke plekken gevaarlijk of aan reparatie toe zijn.
210. We willen met de fietsersbeweging en de randgemeenten bekijken hoe we op langere termijn de infrastructuur aan **elektrische snelfietsen** aanpassen.

Autoluwe straten

We willen opnieuw ruimte en lucht geven aan voetgangers, fietsers en gebruikers van straten en pleinen. Het historische stadscentrum willen we autovrij maken en de Turnhoutsebaan willen we als verlengstuk van de Meir en de De Keyserlei tot een autoluwe boulevard omvormen.

211. Voor het stadscentrum tussen de Singel en de Schelde willen we net als in andere toekomstgerichte steden **een slim circulatieplan** opstellen.
- In nauw overleg met de districten Antwerpen, Borgerhout en Berchem.
212. We willen een **autovrije zone van aan de Schelde tot het Operaplein**.
- Met een knip ter hoogte van de Kaaïen, de Meirbrug en het Operaplein.
213. We willen een **autoluwe as van het Operaplein tot de Turnhoutsepoort**.
- Met voldoende ruimte voor fietser, voetganger en lokaal verkeer.
 - Met ondergronds tramverkeer.
 - Met een knip in de straten tussen de Turnhoutsebaan en de Plantin- en Moretuslei.
214. We willen elke eerste zondag van de maand **Antwerpen autovrij** maken tussen de Schelde en de Ring. Ook in de districtscentra onderzoeken we de mogelijkheid van autovrije zondagen.
215. Alle straten die kreunen onder sluipverkeer willen we tot **woonstraten** omvormen, te beginnen met een tijdelijke inrichting. In smalle woonstraten willen we ons niet beperken tot het plaatsen van zone 30-borden. We willen die woonstraten echt teruggegeven aan de bewoners. De **auto is er te gast** en wordt soms ook gebannen (speelstraten in vakantieperiodes, Lentepoets...). In sommige van die autoluwe woonstraten willen we alleen nog bewoners hun auto laten parkeren.
216. In **schoolstraten** willen we het autoverkeer bij het begin en het einde van de school bannen. We willen de organisatie van schoolstraten met een sociaaleconomieproject ondersteunen.

217. We willen dat grote vrachtwagens - minstens op de momenten dat het schoolverkeer op straat is - niet worden toegelaten in straten in **schoolomgevingen**. Voor de binnenstad wensen we een strengere regime toe te passen.

Verkeersveiligheid

Het verkeer moet veel veiliger worden in Antwerpen, zeker voor fietsers en voetgangers. Het aantal letselongevallen bij die groep was sinds de eeuwwisseling nooit zo hoog als nu. Verkeersveiligheid krijgt de hoogste prioriteit bij elke ingreep in de verkeersorganisatie.

218. We willen ervoor zorgen dat er tegen 2030 **geen enkel dodelijk verkeersslachtoffer** meer valt in Antwerpen. Binnen zes jaar moet het aantal verkeersslachtoffers gehalveerd worden.

219. We voeren het **STOP-principe** overal terug in (eerst stappers, dan trappers, openbaar vervoer en personenwagens).

220. Aan verkeerslichten willen we de **wachttijden** voor fietsers en voetgangers beperken.

221. We willen werk maken van **conflictvrije kruispunten**. Alle nieuwe kruispunten die worden aangelegd zijn conflictvrij.

222. We willen kruispunten **goed en leesbaar inrichten**. Ook voor jongeren, ouderen en mensen met een beperking.

223. **Zwaar vrachtverkeer** willen we weghouden van fiets- en voetgangersroutes.

224. We willen aansluiten bij de alliantie van grote Europese steden die streeft naar strengere voorschriften voor de **inrichting van vrachtwagencabines**.

225. We willen **venstertijden** instellen voor **vrachtwagens** in woon- en schoolzones. We doen dit in samenspraak met de transport- en bouwsector.

226. **Zwarte punten** willen we systematisch en prioritair wegwerken. Per jaar zijn dat er minstens tien.

227. We willen **zone 30** invoeren over het hele grondgebied van de stad en de infrastructuur daarop afstemmen. Uitzonderlijk kan op bepaalde assen in de bebouwde kom 50km/u toegelaten worden.

228. We willen dat de **politie strenger** optreedt tegen verkeersovertredingen.

229. We willen nog meer op **verkeerseducatie** inzetten. Ook de politie kan daarbij een actieve rol spelen.

230. Er komen **commissies verkeersveiligheid** in elk district. Daarin kunnen naast de districtsraadsleden ook burgers, experts en middenveldorganisaties een rol spelen.

Proper rijden

231. Tegen 2030 willen we alle **ontploffingsmotoren** uit de binnenstad weren en tegen 2035 op het hele grondgebied.

232. Tegen 2030 willen we alle **openbaar vervoer emissievrij** maken.

233. We willen bewoners stimuleren om **elektrisch** te rijden.

- We willen de **laadinfrastructuur** voor elektrisch rijden gevoelig uitbreiden.
- We willen het gebruik van **elektrische deelauto's** stimuleren door meer aanbieders kansen te bieden en door het elektrisch laden van deelauto's op het openbaar domein te faciliteren. Dat doen we samen met projectontwikkelaars, sociale huisvestingsmaatschappijen, bedrijven en bewonersgroepen.
- We willen extra **parkeerfaciliteiten** voor deelauto's en elektrische wagens invoeren.
- Via de bouwcode willen we ervoor zorgen dat **nieuwe parkeergarages in verplichte oplaadinfrastructuur** voor elektrische auto's voorzien.

Betaalbare en duurzame energie

We kunnen met de transitie van het energiebeleid niet langer wachten. Als havenstad laten we te veel kansen onbenut om de omslag te maken. En de Antwerpenaar heeft recht op betaalbare energie. We maken onze havenindustrie toekomstbestendig en verzekeren de welvaart van onze stad in een koolstofvrije toekomst.

Met een alternatieve collectieve aanpak bouwen we een systeem van 'energiezekerheid' uit, een beetje naar het beeld van onze sociale zekerheid. Die energiezekerheid beschermt ons tegen energiearmoede, tegen een te grote afhankelijkheid van geopolitiek instabiele regimes, tegen abrupte prijsstijgingen, en tegen de gevolgen van de klimaatopwarming zoals we die vandaag al zien. We willen dat Antwerpen internationaal vooroploopt in de strijd tegen energiearmoede en in de energietransitie naar hernieuwbare bronnen.

Duurzame energie en afvalstromen

We zorgen ervoor dat alle Antwerpenaars tegen 2030 hun woning zonder fossiele brandstoffen kunnen verwarmen en koelen. We willen dat collectief doen, omdat campagnes om het individueel gedrag te beïnvloeden onvoldoende resultaat boeken. We willen op het grondgebied van de stad evenveel hernieuwbare energie opwekken als in de gebouwen en op het openbare domein wordt gebruikt.

Duurzame energie (zie ook klimaatdoelstelling)

234. We maken alle **Antwerpse gebouwen klimaatneutraal**.

235. We verwerken ons **huishoudelijk restafval** niet in Wilrijk, zoals ISVAG wil, maar op een locatie **in de haven** die via water of spoor bereikbaar is, zodat we uit ons restafval stoom en grondstoffen voor de havenchemie kunnen produceren. Met restwarmte van de havenchemie voeden we een warmtenet waarop we de gebouwen van de stad aansluiten. Op die manier creëren we een 'energiewaterval' waarbij we hoogwaardige hoge temperatuurstoom leveren aan de proceschemie en de laagwaardige restwarmte daarvan gebruiken voor gebouwenverwarming.

236. We gaan voor gebouwen die door hun geïsoleerde ligging moeilijker aansluitbaar zijn op het restwarmtenet over **tot nul-op-de-meter-renovaties**. Woningen worden in 10 à 15 dagen zodanig gerenoveerd dat ze op jaarbasis zelf voldoende energie opleveren voor ruimteverwarming, warmwatergebruik, ventilatie en het gebruik van elektrische apparaten. Op jaarbasis is de som van opwekking en verbruik nul.

237. **We laten de netbeheerder investeringen pre-financieren** in energiebesparende maatregelen, zonnepanelen, aansluitingen op het warmtenet en nul-op-de-meter-renovaties zodat ook gezinnen zonder geld op het spaarboekje kunnen genieten van energiebesparing. De terugbetaling van die investeringen laten we verlopen via een vast bedrag op de elektriciteitsmeter en spreiden we zodanig dat het extra maandelijkse bedrag dat wordt aangerekend overeenkomt met de energiekosten die worden uitgespaard. Zo wordt op geen enkel moment koopkrachtverlies geleden. Op het ogenblik dat de investering volledig is afbetaald, blijven alleen de lagere energiefactuur en de verhoogde vastgoedwaarde over.

238. We wekken in de stad en haven evenveel groene stroom op (biogas, zon en wind) als in de stad in gebouwen en openbare verlichting wordt gebruikt. We zetten **prioritair in op extra zonne-energie**. Nu al wekken 52 turbines in de Antwerpse haven stroom op voor meer dan 100.000 gezinnen. We onderzoeken de mogelijkheden van geothermische energie.

239. We willen dat Zefir – de publieke hernieuwbare-energieholding waarin de stad participeert – een **coöperatie voor de financiering van zonne-energie** opricht. Spaarders die aandeelhouder worden van de coöperatieve vennootschap krijgen een vast rendement.

240. De Antwerpse haven heeft met 610 ha aan overdekte magazijnruimte de grootste overdekte opslagcapaciteit van heel West-Europa. We willen **driekwart van de havenmagazijnen met zonnepanelen** uitrusten. Dat is goed voor stroom voor meer dan 150.000 gezinnen.

241. We willen **de vloot van het Havenbedrijf op elektriciteit** laten varen.

242. We willen **goederenbehandelaars belonen** door kadevoertuigen (vorkheftrucks, stapelvoertuigen...) met dieselmotoren hoger te belasten en motoren op alternatieve brandstoffen (methanol, LNG, H2, elektriciteit) vrij te stellen van drijfkrachtbelasting.

243. Conform het energiepact sluit de laatste kerncentrale in Doel in 2025. We dringen om veiligheidsredenen aan op de **snellere sluiting van de scheurtjescentrale Doel 3**.

Duurzame afvalstromen

244. We willen **geen** nieuwe klassieke **verbrandingsoven in Wilrijk** bouwen (ISVAG).
245. We gaan op zoek naar partners om in de haven aan zogenaamde **chemische recyclage** te doen, waarbij restafval naar methanol wordt omgezet.
246. We willen meer waarde halen uit het Antwerpse groente-, fruit- en tuinafval (GFT). Door **vergisting van het stedelijk GFT-afval**, opgezuiverd tot bio-methaan, dat in het aardgasnet wordt bijgemengd, verminderen we onze CO₂-uitstoot.
247. We willen de vergistingsactiviteiten van intercommunale **IGEAN** met de (wegens stortverbod aflopende) stortactiviteiten van intercommunale **Hooge Maey clusteren**. Bij inplanting van een nieuwe vergistingsinstallatie op of nabij de Hooge Maey, kan zowel het stortgas als het biogas uit de vergistingsinstallatie in één zuiveringsinstallatie tot injecteerbaar biomethaan worden opgewerkt. Alleen voor de uitdovende stortgassen dergelijke installatie bouwen, is geen goed idee. Maar samen met biogas uit vergisting is zo'n investering wel verantwoord.
248. We fuseren de verschillende afzonderlijke afvalintercommunales tot één nieuwe stadsgewestelijke 'grondstof-intercommunale'. Zo kunnen we naast de technisch-ecologische synergievoordelen ook nog eens administratieve en bestuurlijke synergievoordelen realiseren.

Betaalbare energie – energiezekerheid

Antwerpse gezinnen betalen voor de verwarming van hun huis samen jaarlijks 250 miljoen euro aan aardgas en stookolie. Daar komt nog de factuur bij van gezinnen die met elektriciteit verwarmen en de rekeningen van winkels, kantoren, kinderdagverblijven, scholen, ziekenhuizen, zwembaden, sporthallen, dienstencentra... In een door de stad afgenomen enquête geeft 11% van de gezinnen aan moeilijkheden te hebben met het betalen van de water- en energiefactuur. Dat zijn 26.0000 huishoudens die in energiearmoede leven.

De door ons voorgestelde collectieve aanpak in het klimaatneutraal maken van gebouwen (warmtenet en collectieve nul-op-de-meter-renovaties) is veel kostenefficiënter. Door de mensen te helpen en aan te porren met een sturende vast-goedfiscaliteit boeken we veel meer resultaat dan met vrijblijvende tips voor energiebesparing. Met de huidige individuele aanpak worden veel te weinig eigenaars en gebruikers geactiveerd. Die zijn renovatie-moe, hebben andere plannen om hun spaargeld te spenderen, of willen niet investeren in besparingen waar vooral iemand anders van profiteert. Het resultaat van dergelijke renovaties laat bovendien meestal sterk te wensen over. De individuele aanpak blijft te fragmentair, te duur en te weinig doeltreffend.

249. We willen samen met bovenlokale overheden werk maken van een **aangepaste onroerendgoedbelasting** om eigenaars van woningen tot energiebesparende investeringen aan te sporen. Als alternatief voor het kadastraal inkomen (KI) nemen we twee nieuwe parameters: het **bouwwolume en de (in)directe CO₂-uitstoot** per kubieke meter. Terwijl een actualisering van het kadastraal inkomen een heel leger aan ambtenaren vraagt en lang zou duren, kan de alternatieve belastbare basis via bestaande databestanden in een mum van tijd worden samengesteld.
250. **Warmte uit warmtenetten** willen we aan rechthebbenden op verhoogde tegemoetkoming **tegen een sociaal nultarief** aanbieden. De aanleg van warmtenetten met restwarmte uit de haven schakelt ook de energiearmoede uit. Het warmtenet levert hoofdzakelijk vaste kapitaalkosten op. De variabele kost is verwaarloosbaar. De bijkomende marginale kost voor de verwarming van een extra woning (los van de aansluitkost, die mee wordt gefinancierd door huiseigenaren die hun onroerende voorheffing willen doen dalen) of voor de levering van een extra warmte-eenheid is nihil.
251. We willen **energie- en waterlevering als een mensenrecht** laten erkennen. Via het op te richten Kruispuntloket Schulden willen we mensen met betalingsproblemen heel vroeg opsporen. We willen geen afsluitingen of budgetmeesters meer in bewoonde huizen.
252. We willen de werking van de Energiecel bij het OCMW uitbouwen om mensen die een energieschuld opbouwen, vroeg op te sporen. We willen de federale middelen maximaal gebruiken om **Antwerpenaars met energieschulden te begeleiden** en financieel te ondersteunen. We versterken daarmee het Energiefonds en het Sociaal Verwarmingsfonds.
253. Iedereen die een beroep doet op het OCMW (als leefloonaanvrager of aanvrager aanvullende steun), en alle begunstigen van de verhoogde tegemoetkoming willen we automatisch een **gratis energie- en waterscan** aanbieden.

Mensen

Met een sterk uitgebouwd sociaal beleid willen we op alle Antwerpenaars mikken. We willen alle mensen in de stad bestaanszekerheid bieden en hen de kans geven om, met de competenties waarover ze beschikken, hun dromen te realiseren. Daar worden zij in de eerste plaats zelf beter van, maar uiteindelijk ook de hele stad. Een sterk sociaal beleid verhoogt het sociaal kapitaal (de kwaliteit van de relaties tussen mensen) en het vertrouwen tussen de Antwerpenaars. Een sterk sociaal beleid stimuleert alle mensen om hun competenties te ontwikkelen, verbondenheid te versterken en op die manier de creativiteit te laten borrelen. Onderwijs, sport en cultuur spelen daarin een rol van onschatbare waarde. Een sterk sociaal beleid gaat finaal over mensen en hun levens en vertrekt vanuit alle bewoners van de stad: vijf generaties (van 1 tot 100 jaar), mannen en vrouwen, 170 nationaliteiten, gelovig en ongelovig, met verschillende seksuele voorkeuren en levensbeschouwingen, met en zonder beperkingen...

Bestaanszekerheid bieden en harmonieus samenleven bevorderen, heeft met veel zaken te maken:

- een goede job, met een gegarandeerd inkomen;
- comfortabele, betaalbare en veilige woningen;
- veilige en aangename straten voor spelende kinderen, senioren met een rollator, fietsers en voetgangers;
- voldoende ontmoetingsplekken: pleinen, speelplaatsen, (begrafnis)parken, vergader- en fuifzalen, ontmoetingsruimten, sportterreinen...;
- goed onderwijs, permanente educatie en een breed aanbod aan cultuur en sport;
- een kwaliteitsvol en betaalbaar gezondheids- en zorgaanbod;
- een helder en rechtvaardig veiligheidsbeleid.

Ons sterk sociaal beleid willen we tot stand brengen in dialoog met het sociale middenveld, de betrokken doelgroepen en academici, maar evengoed met werkgevers, dokters, projectontwikkelaars en andere actoren.

Toch zien we dat niet alle mensen (even gemakkelijk) kunnen participeren aan het aanbod. Een toenemend aantal mensen profiteert niet mee van de welvaart in onze stad. De kinderarmoede piekt op 27 procent. Nooit waren er zoveel leefloontrekkers. En het aantal rechthebbenden op een verhoogde tegemoetkoming ligt met 147.000 Antwerpenaars torenhoog – hun aantal is deze bestuursperiode met een derde gestegen. Voor al die mensen moeten er specifieke inspanningen gedaan worden. We willen die Antwerpenaars coachen zodat ze toch de treden van de welvaarts ladder kunnen bestijgen. Opdat zij er beter van worden, opdat de hele stad er beter van wordt. Honger en armoede moeten de stad uit. We garanderen iedereen het recht op welzijn en gezondheid, op sport- en cultuurbeleving. Met een nieuwe pedagogische cultuur van leerwinst en zorg willen we van de Antwerpse scholen opnieuw echte emancipatiemachines maken. In het garanderen van de sociale grondrechten willen we bijzondere aandacht besteden aan de rol die vrouwen en meisjes kunnen spelen.

Stad doet groeien

Cultuur kan de stad redden

Kunst en cultuur zijn een verrijking voor het leven. We hebben immers nood aan inspiratie, een manier om ons uit te drukken, tot expressie te komen en elkaar te ontmoeten. Cultuur kan in een snel veranderende en verjongende stad een positieve rol spelen. Wij geloven dat kunst de stad kan redden.

Kunst en cultuur als motor voor de stad

Antwerpen is een internationale broedplaats voor kunstenaars, die we willen koesteren. Zowel diegenen die experimenteel aan de weg timmeren als de gevestigde en bij een groot publiek bekende huizen en namen. Daarnaast zetten honderden vrijwilligers en professionelen uit de jeugd-, erfgoed-, amateur- en sociaal-artistieke sector zetten zich in voor cultuurbe-

leving in de brede zin. We willen hen als volwaardige partners meenemen en hen onder meer via het Huis voor Amateurkunsten begeleiden en ondersteunen. Met een ambitieuze visie en een significant cultuurbudget creëren we ruimte voor zowel grote als kleine, nieuwe als gevestigde, professionele en vrijwillige cultuurspelers om zich volledig te ontplooiën. Door hoge cultuurparticipatie van alle bevolkingsgroepen, ook in wijken en districten, willen we van onze stad een betere plek om te leven maken.

254. We willen een **sterk, laagdrempelig cultuurweefsel** creëren om **wijken en districten** te doen bruisen van energie. De lokale cultuur- en ontmoetingscentra zijn daarbij huizen van vertrouwen die hun expertise inzetten om meer mensen te bereiken, ook mensen die de weg naar cultuur doorgaans moeilijk vinden.

255. Een divers cultuurveld vraagt om een gevarieerde beleidsaanpak. We willen daartoe een **cultuurtoets** op de besluitvorming in alle beleidsdomeinen invoeren.

256. Grotere stadsontwikkelingsprojecten willen we koppelen aan de esthetische opwaardering van de buurt, onder meer met **kunst en poëzie in de openbare ruimte**.

257. We willen theater-, muziek-, circus- en andere podiumkunstenaren aanmoedigen om de **stadsruimte in wijken en districten** (publiek domein, scholen, lokalen verenigingsleven...) te gebruiken voor repetities en proef- en reguliere voorstellingen. Zo worden de buurtbewoners en de hele stad bij hun creatief proces betrokken.

258. We willen intergenerationele projecten stimuleren, onder meer door **naschoolse activiteiten voor kinderen in lokale dienstencentra** te laten plaatsvinden.

259. We willen **bibliotheekbezoek aanmoedigen** en zetten in op projecten voor leesbevordering. We willen dat de stad actief deelneemt aan de Kinder- en Jeugdboekenweek.

260. We willen **sociaal-artistieke organisaties** nader betrekken bij **grootschalige sportevenementen** in de stad.

261. Grote culturele instellingen zoals Opera en Ballet Vlaanderen en het Antwerp Symphony Orchestra willen we als **stadsambassadeurs bij buitenlandse missies** betrekken.

262. We willen dat buitenlandse bezoekers van bijvoorbeeld de haven makkelijker kennis kunnen maken met het brede **cultuuraanbod** in de stad.

Een echt cultuurpact

Ten gevolge van het lokaal cultuurdecreet beslissen lokale besturen sinds 2016 autonoom over het door de Vlaamse overheid verstrekte cultuur- en jeugdbudget. We willen een cultuurpact met de culturele spelers sluiten, waarin we een sterk engagement ten aanzien van de cultuursector uitspreken. In ruil vragen we dat cultuurspelers werk maken van een hogere participatiegraad van alle Antwerpenaars.

263. We willen aan het **begin van de bestuursperiode een cultuurbudget** vastleggen. Zo kunnen culturele actoren de stad zien als een betrouwbare, standvastige en duurzame partner.

264. We willen dat Antwerpen een veilige bakermat blijft voor grote en kleine cultuurspelers, zodat die zich in **vrijheid en zekerheid** kunnen ontplooiën.

265. We willen toezien toe op een evenwichtige spreiding van de budgetten en ons inzetten voor **meer diversiteit** binnen de culturele sector, zowel op het podium als in het publiek.

266. We pleiten voor een **significante stijging van de budgetten** voor project- en impulssubsidies en voor het Fonds voor Talentontwikkeling.

De stad als regisseur

We willen de autonomie van de cultuursector garanderen en spelen als beleidsvoerder een faciliterende en ondersteunde rol.

267. We willen de samenwerking stimuleren tussen de grote Vlaamse kunstinstellingen, de door het Kunstendecreet on-

dersteunde organisaties en de kleinere lokaal werkende organisaties. We willen nagaan wat zij voor elkaar en hun publiek kunnen betekenen, met het onderwijs als onmisbare partner. Zo werken we samen met betrokken organisaties aan een hogere participatiegraad aan cultuur van alle Antwerpenaars.

268. We organiseren overleg, verminderen planlast en administratieve rompslomp, zoeken mee naar oplossingen voor **infrastructuur en atelierruimte** (patrimonium van de stad, samenwerking tussen cultuurspelers en tussen cultuurspelers en privé partners...) en promoten de **toegankelijkheid**.

Antwerpen filmstad

We willen werk maken van een gecoördineerd stedelijk cinemabeleid en nemen als stad opnieuw het voortouw in Vlaanderen.

269. We koesteren de **kleinere stadsbioscopen** (Cartoon's, Cinema Zuid, Jeff en De Klappei) die niet-commerciële films programmeren.

270. We willen samen met de stadsbioscopen een **tweejaarlijks filmfestival** organiseren.

271. We willen onderzoeken hoe de nog overblijvende **buurtcinema's** (Monty, Cinema Forum, National...) opnieuw iets voor de buurt kunnen betekenen.

272. We faciliteren, via de filmcel, filmopnames in de stad (fictie, documentaire...) en voorzien in een voor buurtbewoners leefbaar systeem voor filmploegen die bepaalde locaties/decors wensen te gebruiken.

Antwerpen muziekstad

Antwerpen blijft de belangrijkste muziekstad van Vlaanderen. Met het Sportpaleis, de Lotto Arena, Trix, de Roma, Openluchttheater Rivierenhof, de Elisabethzaal, de Singel en Amuz beschikt Antwerpen over heel wat troeven. Breder willen we een stad die dag en nacht bruist én tegelijkertijd de nachtrust van haar bewoners garandeert.

273. Om de **leefbaarheid** in onze stad te blijven garanderen willen we een gemeenschappelijk beleid uitstippen op het vlak van zaalcapaciteit, programmering, mobiliteit, openbaar vervoer, geluidsoverlast... De stad speelt daarbij de rol van regisseur.

274. We willen streven naar een **evenwicht tussen nachtleven en nachtrust**. Daartoe willen we naar het voorbeeld van onder meer Berlijn (clubcommissie) en Londen een nachtburgemeester installeren die met alle betrokkenen in gesprek gaat.

275. Antwerpen is sinds de jaren 1980 een Europees centrum van **avant-gardemuziek**. We willen organisaties ondersteunen, die niet-alledaagse muziek en nichegenres programmeren.

276. We willen op kleinschalige muziekprogrammatie op de pleintjes stimuleren, waardoor onder meer fanfares en lokale muziekmakers een podium krijgen.

Een ambitieus en maatschappelijk gericht cultuurbeleid

Exact 25 jaar geleden werd Antwerpen Culturele Hoofdstad van Europa. Met Antwerpen '93 werd radicaal, consequent en gedurfd ingezet op kunst en cultuur in alle uitingsvormen. Dat bracht een grote dynamiek teweeg in de hele stad, waarvan de positieve resultaten vandaag nog steeds voelbaar zijn. Die dynamiek willen we opnieuw aanzwengelen.

277. We willen opnieuw een **langetermijnvisie op kunst en cultuur** ontwikkelen. Daarbij primeert de maatschappelijke op de financiële winst. Verstandig investeren in cultuur heeft een positieve invloed op de stad – van stadsontwikkeling over economische en toeristische impulsen tot sociale cohesie.

278. Geïnspireerd door Antwerpen '93 moedigen we **kunstenaars vanuit de hele wereld** aan om naar Antwerpen te komen om ons te inspireren en moedigen we Antwerpse kunstenaars aan de wereld in te trekken en te inspireren.

Cultuur van Antwerpenaars, voor Antwerpenaars

We willen respect tonen voor het verleden, voor de rijke cultuurerfenis in al haar facetten met bijzondere aandacht voor monumentenzorg.

We willen ook en vooral focussen op de toekomst. We willen een beleid op het vlak van kunst en cultuur dat meer is dan citymarketing die inspeelt op onze cultuurerfenis. We willen cultuur en kunst aanbieden aan de Antwerpenaars van vandaag en morgen en zetten daarbij maximaal in op waardevolle culturele initiatieven die de cohesie in de stedelijke samenleving versterken. Een cultuurhuis is een voor iedereen toegankelijke ontmoetingsplek die een belangrijke rol in het buurtleven kan spelen.

279. **Amateurkunsten** spelen een cruciale en verbindende rol in buurt, district en stad. We willen het rijke Antwerpse verenigingsleven alle steun verlenen.

280. Voor ons zijn **hogere cultuurparticipatie en toegankelijkheid** sleutelbegrippen. Mensen van alle origine, leeftijden, achtergrond, gearardheid, kansengroepen, senioren, jongeren, mensen met een beperking, iedereen in Antwerpen moet kunnen meegenieten van het rijke cultuur aanbod. We streven naar volledige toegankelijkheid bij elke cultuuractiviteit.

281. Zoals we voor brede scholen pleiten, willen we ook **brede cultuurhuizen** mogelijk maken. We willen de werking van de lokale cultuur- en ontmoetingscentra versterken en diep in de Antwerpse wijken verankeren.

282. We willen de in verschillende buurten door bewoners op vrijwillige basis opgehouden cultuurhuizen (De Nieuwe Vrede in Berchem, De National in Antwerpen Noord, De Theatergarage in Borgerhout, de Ekerse Theaterzaal...) duurzaam ondersteunen.

Een cultuur waar jongeren kunnen (op)groeien

We willen van Antwerpen de bakermat voor alle Antwerpse jongeren met creatief talent maken. Kunst- en cultuureducatie zijn daarbij van groot belang. Het dagonderwijs levert al grote inspanningen om jongeren de liefde voor cultuur bij te brengen. Het Deeltijds Kunstonderwijs levert eveneens knap werk, maar nog steeds vinden te weinig kinderen de weg erheen. We willen jonge kunstenaars ondersteunen bij het begin van hun loopbaan.

283. We willen dat kinderen **ongeacht hun achtergrond** leren genieten van lectuur, muziek, beeldende kunst, theater, dans... We willen dat het dagonderwijs alle Antwerpse kinderen een **cultuurpakket** aanbiedt dat de ontwikkeling van sociale vaardigheden en taal bevordert. We willen daartoe een structurele samenwerking met het dagonderwijs opzetten en duurzame projecten uitwerken om kinderen en jongeren aan kunst en cultuur te laten participeren.

284. We willen meer kinderen en ouders in contact met het Deeltijds Kunstonderwijs brengen, onder meer door dat bij het dagonderwijs te betrekken voor het aanbieden van **artistieke en culturele vorming**.

285. We willen inzetten op open, **brede scholen** waar buurtbewoners en dus ook jongeren buiten de schooluren terecht kunnen en die de interactie met de wijk aangaan. Ze zijn een belangrijk instrument om jongeren de kans te bieden op een breed creatief en sportief aanbod in te tekenen.

286. We omarmen alle vormen van **hedendaagse stads- en jongerencultuur** als een bonte mix aan nieuwe cultuurinitiatieven die de diversiteit en dynamiek van de jonge Antwerpenaars mooi reflecteert. We willen die jongerencultuur stimuleren, onder meer door het ter beschikking stellen van ruimte en middelen en via productiesteun. We willen beoefenaars van deze hedendaagse stads- en jongerencultuur **in contact met sportverenigingen** brengen.

287. Via **residentieplekken in de buitendistricten** garanderen we een aanbod in de buitenwijken en slaan we een actieve link met de het rijke aanbod van de vele cultuurhuizen van de binnenstad. Op deze manier lossen we ook mee het grote tekort aan repetitieplekken op voor de vele culturele spelers in onze stad (jong en oud, amateur en professioneel).

288. Elk jaar studeren honderden jongeren af aan het conservatorium, de modeacademie, de universiteit of de hogeschoolen. Via voordelige **gedeelde werkomgevingen** (*coworking spaces*) en **open ateliers** willen we ruimte voor jonge kunstenaars en creatieve ondernemers creëren.

289. Met alternatieve financieringen via **campagnes van stedelijke publieksfinanciering** ('crowdfunding') willen we jongeren kansen bieden om zich professioneel te ontplooiën. We willen dat de grote cultuurinstellingen daarbij een voorbeeldfunctie vervullen.
290. Samen met de *Antwerp School of Management* (AMS), de afdeling cultuurmanagement van de Associatie Universiteit en Hogescholen (AUHA) en *Take Off Antwerp* willen we **jonge kunstenaars** tijdens hun studies of vlak erna ondersteunen bij het starten van hun eigen zaak. Dat kan met buddysystemen tussen net afgestudeerde **cultuurmanagers** en artiesten in Antwerpen.
291. Via het **Jongerenfonds** willen we culturele centra, galerieën en concertzalen actief stimuleren om jonge artiesten te programmeren.

Sport

- Veel Antwerpenaars sporten. Individueel, in groep of in clubverband. Helaas **daalde tussen 2013 en vandaag de beschikbare oppervlakte aan buurtsportterreinen** per inwoner. Er kwam nauwelijks buurtsportruimte bij en geen kubieke meter zwembadwater. Antwerpen heeft een tekort aan zwembaden en sporthallen. We willen ervoor zorgen dat de Antwerpenaar ook in de toekomst op een gezonde en veilige manier aan sport kan blijven doen. Want sport is meer dan bewegen alleen. Het is ook ontmoeten. Samen sporten en supporteren brengt mensen bij elkaar. Maar dan mag het aanbod aan sportvoorzieningen niet sputteren.
292. We willen **voldoende sportruimte** in de stad garanderen, binnen en buiten. We willen daarbij actief op zoek gaan naar **blinde vlekken in de wijken** en werken die planmatig weg. We investeren opnieuw in sportinfrastructuur voor het brede publiek en ook voor **G-sport**: (buurt)sporthallen, loopspistes, sportparken, kunstgrasvelden... We werken het **sporttekort** van 30% weg door de bouw van 15 ook voor **G-sport** uitgeruste sporthallen.
293. We willen een investeringsplan voor **drie extra zwembaden** opstellen.
294. We willen voor de bouw en exploitatie van de extra sportinfrastructuur een beroep doen op **marktspelers**, op voorwaarde dat hun tarieven gelijk lopen met vergelijkbare stedelijke sportinfrastructuur. Daarbij kunnen concessiegronden tegen marktconforme tarieven en op redelijke termijn ter beschikking worden gesteld.
295. We willen van één van de **droogdokken een zwembad** maken.
296. We willen de mogelijkheid onderzoeken om opnieuw een **bad-boot** te water te laten.
297. We willen **tariefdifferentiatie** voor het gebruik van stedelijke sportinfrastructuur, waarbij sportclubs met de maatschappelijke **zetel in de stad** worden bevoordeeld.
298. We willen meer sportvoorzieningen **op het openbaar domein** installeren.
299. We willen dat alle Antwerpse sportclubs **laagdrempeligheid, gemeenschapsvorming en ouderparticipatie** hoog in het vaandel dragen. We willen sportclubs met een uitgesproken sociale missie onder meer via **verenigingsmanagers** ondersteunen.
300. In samenwerking met districten, ziekenfondsen en OCMW willen we een **sportparticipatiefonds** oprichten waardoor jongeren uit gezinnen met verhoogde tegemoetkoming automatisch **gratis lid** van Antwerpse sportclubs kunnen worden. Dit systeem vervangt het bureaucratische systeem van lidmaatschapskortingen.
301. Samen met de clubs willen we **discriminatie** in de sport systematisch aanpakken.
302. We willen actiever inzetten op sport en bewegingsaanbod voor **senioren**.
303. We willen de Antwerpse topsportclubs via het **Topsportfonds** ondersteunen in ruil voor betere samenwerking en **gemeenschapsvormende jeugdwerking**.
304. Van topsportclubs die subsidies krijgen voor hun jeugdwerking en hun sporters betalen, eisen we een **gescheiden boekhouding voor de senioren- en jeugdwerking**. Zo vermijden we dat belastinggeld verkeerd wordt besteed.

305. Via brugfiguren in de verschillende gemeenschappen willen we **meisjes met een migratieachtergrond** meer en langer in sportclubs actief laten zijn.

JONGEREN

Antwerpen is een jonge stad. Meer dan een op vijf is jonger dan 20. Vooral het aandeel kinderen jonger dan 12 groeit snel. Dat leidde in het verleden al tot capaciteitsproblemen in het onderwijs. Maar er is ook een tekort aan andere voorzieningen voor jongeren. Er bestaan wachtlijsten voor **jeugdbewegingen en sportclubs** en er is een nijpend tekort aan openbare ruimte waar jongeren jong kunnen zijn, zonder dat ze andere stedelingen hinderen. We willen de komende jaren alle beschikbare ruimte optimaal benutten. **Gebouwen in de stad** en zeker scholen willen we ook buiten de schooluren en tijdens weekends **voor wijkbewoners openstellen**. Speelplaatsen kunnen dienen als speeltuinen, turnzalen als sporthallen, klaslokalen en eetzaal als vergader- of repetitieruimtes voor lokale jeugdverenigingen...

We willen Antwerpen doen uitgroeien tot een topper voor kinderen en gezinnen. Antwerpse jongeren moeten in de stad gezond en zorgeloos kunnen opgroeien en er hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen.

Ruimte voor jongeren

306. In samenspraak met de jongeren- en jeugdorganisaties willen we een **Jongerenactieplan** opstellen dat de Antwerpse jeugd zowel fysiek als mentaal voldoende **ruimte** biedt.

307. We willen investeren in brede scholen en in jeugthuizen als plaatsen van **laagdrempelige ontmoeting in de wijken en districten**. De **toelagen** voor grote bouwprojecten voor infrastructuur van lokale jeugdverenigingen willen we **vervijfvoudigen**.

308. We bekijken of het mogelijk is om leegstaande stadspanden ter beschikking te stellen als (tijdelijke) **broedplaatsen voor jongeren**. Jongeren worden hier zelf actief bij betrokken.

309. Met projectsubsidies willen we investeren in **innovatieve vrijetijdsactiviteiten** voor en door de jeugd.

310. We willen een **internationale ambities koesterend Urban Centrum** voor hedendaagse stads- en jongerencultuur oprichten.

311. Samen met het onderwijs, de kinderopvang en de jeugd-, sport- en cultuursector willen we opnieuw een sluitend aanbod aan **buitenschoolse activiteiten in de vakanties** doen.

312. Wij willen jeugdinitiatieven ondersteunen die ervoor zorgen dat in de vakanties en vrije momenten elk kind betaalbaar naar **speelpleinen, vakantiecampen of kinderdagverblijven** kan gaan.

313. Waar mogelijk willen we **kinderopvang en rusthuizen onder één dak** onderbrengen.

314. In Wilrijk willen we opnieuw een volwaardige **kinderboerderij** laten exploiteren.

315. We willen dat ouders binnen een straal van **300 meter rond hun huis een speelterrein** voor hun kind(eren) aantreffen. Verspreid over de stad willen we minstens 10 vierkante meter speelterrein per kind.

316. We willen een **Speeltheek** voor het ontlenen van speelgoed uitbouwen.

317. We willen investeren in **kindvriendelijke, toegankelijke en duurzame straten**, parken en pleinen.

Jong in 't stad

318. We willen een **kinder-stadsdichter** aanstellen. De selectie gebeurt door een kindervakjury.

319. We willen jongeren de nodige **ruimte en vrijheid** geven om hun eigen projecten te realiseren en zelf mee aan de stad te bouwen. We willen met hen bekijken hoe we dat op een structurele en vlotte wijze in de praktijk kunnen brengen.

320. We willen met de **Kinderamb(r)assadeurs** beginnen. Dat is een divers samengestelde groep kinderen (10 tot

14 jaar) die het stadsbestuur adviseert over een kindvriendelijke stad en tweejaarlijks een **Kindercharter** met voorstellen opstelt.

321. Via de jeugdcentra en met projectsubsidies willen we in **innovatieve vrijetijdsactiviteiten** voor en door de jeugd investeren.
322. We willen van de **stad een bruggenbouwer** maken tussen de verschillende jeugdwerkingen ten einde te komen tot een compatibel aanbod met voor ieder kind wat wils.
323. We willen investeren in jeugdwerking die een **weerspiegeling is van de wijk**. Om de diversiteit te vergroten, willen we informatiecampagnes in scholen organiseren.
324. We willen in een uitgebreid cultuur- en evenementenaanbod **op maat van jeugdwerkverenigingen** investeren.
325. We willen het (online en offline) pesten verder terugdringen, onder meer met een **anti-pestcampagne** die we aan het gehele jeugdwerk willen aanbieden.
326. We willen een **inclusiecoach** aanstellen die jeugdwerkinitiatieven en het stedelijk vrijetijdsaanbod begeleidt om hun werking inclusiever te maken voor kinderen en jongeren met en zonder beperkingen én om de doelgroep specifiek jeugdwerk te ondersteunen.
327. We willen per wijk een makkelijk aanspreekbare **jongerencoach als vertrouwenspersoon** aanduiden. Ook buurtbewoners kunnen bij de coach terecht met vragen over kinderen en jongeren in de wijk.
328. Op pleinen en in parken willen we een **laagdrempelig vrijetijdsaanbod** uitrollen met animatoren die de wijk goed kennen.
329. Op pleinen en in straten willen we **straathoekwerkers** installeren. Ze kennen de buurt goed en bieden op een laagdrempelige manier ondersteuning aan de allerzwaksten.
330. We willen jongeren tot **buurthandhavers opleiden**. Ze krijgen een rol bij het bestrijden van overlast en het vergroten van de leefbaarheid in hun wijk. Ze werken daarbij nauw samen met de wijkagent en andere handhavers en groeien uit tot een voorbeeld voor andere buurtjongeren.
331. We willen daartoe investeren in ketenkennis voor kennis, expertise en samenwerking tussen jeugdwerk, jeugdwelzijnswerk en jeugdhulpverlening. Professionele jeugdwerkers kunnen daar terecht met **vragen over armoede**.

Geen armoede

We willen armoede de stad uit. Alle Antwerpenaars hebben recht op een menswaardig leven en een perspectief op een betere toekomst voor zichzelf en hun kinderen. We willen niet de armen, maar de armoede bestrijden. In de eerste plaats door iedereen werk en een inkomen te garanderen. Antwerpenaars die falen of pech hebben, willen we een duwtje in de rug geven. We willen hen stimuleren en coachen zodat ze de treden van de welvaarts ladder toch kunnen bestijgen. We willen mensen dicht bij huis, in hun wijk ondersteunen. Met hulpverleners en vrijwilligers die als echte maatschappelijke helpers de grondrechten helpen garanderen. En met een OCMW nieuwe stijl dat Antwerpenaars echt ondersteunt.

Bestaanszekerheid voor iedereen

We willen alle mensen met een inkomen onder de budgetstandaard (werklozen, gepensioneerden, mensen met een handicap of mensen met een laag arbeidsinkomen) aanvullende steun verstrekken, hen op hun sociale rechten wijzen, hen baangarantie (voor artikel 60'ers) verzekeren en een maximumfactuur in rusthuizen garanderen.

332. We willen een **leefloongarantie voor iedereen** met een inkomen onder de Europese armoedegrens en de toepassing van de REMI-tool met de berekening van een referentiebudget dat eenieder een menswaardig inkomen garandeert.
333. We willen OCMW-klanten opnieuw **huurwaarborgen, installatiepremies of tussenkomsten in medische kosten** verstrekken. Op maat en na een degelijk middelenonderzoek.

334. We willen dat **sociale rechten automatisch** worden toegekend. We willen een pilootproject starten opdat mensen met recht op een verhoogde tegemoetkoming, automatisch aanspraak kunnen maken op de andere financiële voordelen waarop ze recht hebben (openbaar vervoer, ziekenfonds, provincie, nutsmaatschappijen...).
335. We willen dat een **Rechtenreiziger** elk sociaal centrum van het OCMW bezoekt om als een ambulante maatschappelijk werker mensen op hun sociale rechten te wijzen.
336. We willen een **duurzame baangarantie** voor al wie via het OCMW wordt geactiveerd. Mensen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie kunnen na artikel 60-tewerkstelling gegarandeerd terecht in de sociale economie, in arbeidszorg of in stedelijke wijkwerkprojecten.
337. We willen een **integrale-economische-participatie-site** (IEP) in de twintigste-eeuwse gordel realiseren. Dat is een site waar organisaties aan de slag gaan met sociaal **kwetsbare Antwerpenaars** die op hun tempo in emanciperende activeringsbanen aan producten of diensten werken.
338. We willen een **maximumfactuur in het Zorgbedrijf** invoeren, waardoor de zorgfactuur in residentieel verblijf nooit hoger is dan het inkomen van de bewoner.

Welkom in de wijk

We willen een laagdrempelig sociaal beleid uitstippelen, waarin wijken centraal staan.

339. We willen in alle wijken door de stad gefinancierde en geregisseerde **laagdrempelige onthaal- en ontmoetingscentra** waar mensen terecht kunnen met hun vragen rond administratieve ondersteuning en doorverwijzing naar **gespecialiseerde hulp**.
340. Zoals bij de Huizen van het Kind willen we met de laagdrempelige onthaal- en ontmoetingscentra alle **onthaaldiensten en -personen op wijkniveau** in kaart brengen en gezamenlijk afspraken maken over de taakverdeling.
341. We willen de hulp- en dienstverlening dicht bij mensen thuis of op straat organiseren (X-stra, straathoekwerk, buurtwerk...). Dat is de beste manier om **armoede achter de voordeur** op te sporen.
342. We willen alle dienstverlening op de 5B-criteria toetsen: **begrijpbaarheid, betaalbaarheid, bereikbaarheid, beschikbaarheid en bruikbaarheid**.

Samen armoede bestrijden

343. We willen de **commercialisering van de zorg een halt** toeroepen.
344. We willen aan het begin van de bestuursperiode een **sociaal pact** sluiten met het middenveld en met bewonersgroepen die armoede helpen te bestrijden, een **budget** vastleggen en uitvoeringsconvenanten sluiten. Zo kan het middenveld de stad zien als een betrouwbare, standvastige en duurzame partner.
345. We willen een **armoede- en eenoudertoets** invoeren voor alle beleidsbeslissingen van de groep stad Antwerpen.
346. We willen jaarlijks **structureel overleg** organiseren met **mensen in armoede**, verenigingen waar armen het woord nemen, buurt- en opbouwwerkprojecten en sociale middenveldorganisaties. Het overleg gaat over het bestuursakkoord, de meerjarenplanning en de uitvoering van het beleid.

Antwerpenaars vrij van schulden

347. We willen één **centraal Kruispuntloket** openen dat de schulden die mensen maken bij één van de entiteiten van de groep stad Antwerpen beheert en opvolgt. Zo vermijden we spookkosten.
348. Om huurachterstallen en uithuiszetting te vermijden, willen we een **Antwerps Huurgarantiefonds** oprichten. Het Huurgarantiefonds helpt huurders met een laag inkomen en biedt extra garantie aan eigenaars die aan kwetsbare groepen verhuren.

349. We willen snelle en actieve **schuldhulpverlening bij mensen thuis**. We willen niet langer met incassobureaus werken en vragen deurwaarders om een **ethisch charter** te ondertekenen dat een menselijke aflossing van de schuld garandeert.

350. We willen dat OCMW-medewerkers aan **actieve schuldbemiddeling** doen, met inbegrip van betalingsopdrachten van mensen met schulden.

Geen honger

De voedselbanken bestaan dit jaar dertig jaar. Op twintig jaar tijd is het aantal mensen dat een beroep doet op voedselbedeling verdubbeld. We streven naar vormen van inkomensversterking waardoor noodhulp grotendeels overbodig wordt. Maar gezien noodhulp helaas nodig blijft, willen we zowel de aanbodverstrekkers als de hulpvragers professioneler ondersteunen.

Maaltijden in de stad

351. We willen **gratis gezonde warme schoolmaaltijden** in alle kleuter- en basisscholen in de stad.

352. We willen het aantal **sociale restaurants van 4 naar 10** opvoeren zodat alle Antwerpenaars dagelijks van een gezonde en betaalbare maaltijd kunnen genieten.

353. Samen met het middenveld willen we het aantal **sociale kruideniers** opvoeren.

Noodhulp in de stad

354. We willen dat het **OCMW alle voedselbedelingen coördineert** en controleert.

355. We willen samen met de aanbieders een participatief model van voedselbedeling ontwerpen. Pijlers daarvan zijn kwaliteit, centrale toeleiding, onthaal en emancipatorische benadering van de hulpvragers.

356. We willen de vrijwilligers in de voedselbedeling meer en beter ondersteunen.

357. We willen geen koppeling tussen **voedseloverschotten** en noodhulp. Mensen zijn geen composthopen en voedselverstrekkers zijn geen afvalverwerkers.

Voedselverspilling

Projecten als 'Foodsavers' zorgen ervoor dat mensen die het niet breed hebben toch betaalbaar aan verse en gezonde voeding geraken. Die voeding wordt verdeeld via distributieplatformen, sociale kruideniers of buurtrestaurants.

358. In de strijd tegen voedselverspilling willen we ondernemingen ondersteunen die met sociale tewerkstelling **maaltijden** maken op basis van voedseloverschotten en nevenstromen.

359. We willen gratis **Resto-restjes-doojes** ter beschikking van restaurants stellen, zodat klanten hun overschotjes gemakkelijk mee naar huis kunnen nemen. De deelnemende restaurants krijgen een 'Vraag hier je Resto-restje' sticker.

Goede gezondheid en welzijn

Gezondheid

Antwerpen heeft een jonge bevolking. Sommige wijken, zoals de wijk rond het Centraal Station of Dam, zijn opvallend jonger dan het Vlaamse gemiddelde. Daarnaast kent Antwerpen **veel armoede**. In Antwerpen loopt globaal meer dan een **derde van de kinderen** en jongeren een risico op kinderarmoede, dat is 2,6 keer meer dan het Vlaamse gemiddelde. In wijken als Dam, Kiel, Stuivenberg en Luchtbal leven vier keer meer armen dan gemiddeld in Vlaanderen. Van de bevolking op beroepsleeftijd bevindt een kwart zich in een preciaire sociaaleconomische situatie – dat is het dubbele van het Vlaamse gemiddelde.

Armoede zorgt ervoor dat mensen noodzakelijke gezondheidszorgen uitstellen. Antwerpen zit 16% onder de (ook al bedreevende) Vlaamse score van het jaarlijkse **tandartsbezoek** en telt een kwart meer patiënten die nooit naar de tandarts gaan. In de wijk Stuivenberg ligt het aantal vrouwen dat niet deelneemt aan de **screeningscampagnes tegen borstkanker** twintig procent boven het Vlaamse niveau. In dezelfde wijk blijft het aantal deelnemers aan de laatste campagne (2013-2014) 10% onder het Vlaams niveau (minder dan 60% vs. meer dan 66%).

360. We willen **tandzorg** bij kinderen **via de basisschool** (CLB) organiseren.

361. We willen het **netwerk van tandartsen** die tegen terugbetalingstarief werken, verder uitbouwen.

362. We willen **preventiecampagnes** opzetten om zoveel mogelijk Antwerpenaars de weg naar gezondheidszorg te wijzen.

363. We willen de werking van de **wijkgezondheidscentra** uitbreiden.

364. We willen bij **kankerscreenings bij vrouwen** (borst- en baarmoederhalskanker) en bij mannen (darmkanker) een dekingsgraad van tachtig procent halen.

Elke Antwerpenaar heeft recht op gezondheidszorg. We willen volop inzetten op de nabijheidstroeven van de stad om de gezondheid en het mentaal welbevinden van de Antwerpenaars te verbeteren. We willen daarbij resoluut kiezen voor een behoefte-gestuurde in plaats van een vraag-gestuurde aanpak. Ook mensen die niet actief om hulp vragen, kunnen immers behoefte aan zorg en ondersteuning hebben. We willen kwaliteitsvolle, betaalbare, toegankelijke preventieve en curatieve gezondheidszorg op maat garanderen. We willen dat elke Antwerpenaar, ongeacht zijn financiële draagkracht, toegang tot de noodzakelijke gezondheidszorg heeft. We willen dat kwetsbare groepen aanspraak kunnen maken op zorgaanbod op maat. We willen het zorgaanbod inbedden in en afstemmen op de wijken. We werken daarbij nauw samen met het sociaal middenveld.

365. We willen dat elke Antwerpenaar **zorg op maat** krijgt. We doen dat door middel van intense netwerking, samenwerking en afstemming tussen alle relevante actoren en overheden. We willen dat iedere Antwerpenaar de weg vindt naar het **beste zorgaanbod**. Dat kan door middel van verhoogde bereikbaarheid en via doorgedreven trajectbegeleiding. In kansarme wijken willen we daartoe extra initiatieven nemen.

366. We willen dat iedere Antwerpenaar zich bewust is van de grootste **gezondheidsrisico's**. Om kwetsbare groepen te bereiken, willen we aangepaste initiatieven nemen.

367. We willen de werking van de **inloopteams in kwetsbare wijken** verder uitbouwen.

368. We willen dat dak- en thuislozen de hele week terecht kunnen in laagdrempelige, over het grondgebied van de stad verspreide **inloopteams**.

369. We willen dat de stad opnieuw de **ziekenfondsbijdrage voor leefloontrekkers** betaalt.

370. We willen geschikte locaties zoeken voor de **winter- en zomeropvang van daklozen**.

371. We willen dak- en thuislozen intensief begeleiden naar een structurele oplossing: een **dak boven het hoofd**.

372. We willen een **nieuw drugsplan** schrijven met meer focus op **preventie, behandeling, activering en woonbegeleiding**. De strijd tegen het drugaanbod en druggebruik hebben het drugsfenomeen op straat minder zichtbaar gemaakt. Maar het aantal problematische druggebruikers is toegenomen. En veel druggebruik is verschoven van het portaal tot achter de voordeur. We beschouwen de Antwerpse drughulpverleningscentra als een partner en willen hen opnieuw volwaardig betrekken in de uitbouw van het stedelijke drugsbeleid.

373. De War on drugs heeft geleid tot een afbouw van middelen in de ambulante drughulpverlening. Terwijl de zorgvraag verder is gestegen, is de behandelcapaciteit significant gedaald. Drughulpverleners kunnen zorgvragen niet meer adequaat beantwoorden. Er zijn wachtlijsten tot een half jaar en noodgedwongen zakt de intensiteit van behandeltrajecten. We werken met ons drugsbeleid prioritair het tekort aan **ambulante behandelplaatsen** weg. We investeren in dat aanbod van de drughulpverleningscentra en garanderen op die manier ook voor drugsverslaafden zorgzekerheid.

374. We willen sterk inzetten op **alcohol- en drugspreventie**. We zetten adequate preventieprogramma's op voor verschillende doelgroepen. We mikken op langlopende, goed doordachte campagnes in plaats van goedkope hit&run acties.

375. Daarnaast leggen we de focus op de behandeling van alcohol- en drugverslaafden. In een 'wat-werkt-project' onderzoeken we samen met de sector en de academische wereld welke binnen- en buitenlandse praktijken de beoogde uitwerking hebben en hoe we die kunnen implementeren. Meer in het algemeen dringen we aan op een heropstart van een commissie in de federale Kamer die het drugsbeleid in alle facetten evalueert en de contouren vastlegt van een drugsbeleid dat meer doelgericht en doeltreffend middelenafhankelijkheid tracht terug te dringen.

376. We willen werk maken van **schadebeperking** ('*harm reduction*') zoals spuitenruil en substitutiebehandeling en van emanciperende programma's zoals sociale activering of woonbegeleiding. We versterken daartoe de laagdrempelige werking en outreach-activiteiten van de Antwerpse drughulpverleningscentra. We investeren meer in **kleinschalige, zelfstandige woonvormen** voor daklozen met een meevoudige problematiek vanuit het Housing First-principe. De recente uitbouw van grootschalige collectieve woonvormen dient te worden geëvalueerd.

377. We willen samen met andere steden aandringen op een wettelijk kader voor **gebruikersruimtes** en daar vervolgens mee experimenteren en de resultaten wetenschappelijk laten monitoren.

Ouderenzorg

Oud worden in de stad heeft ontegensprekelijke voordelen. Hoe ouder mensen worden, hoe meer hun leven zich afspeelt in de nabije omgeving en de wijk. Het openbaar vervoer, het cultuuraanbod, de nabijheid van diensten en winkels maken het wonen in Antwerpen aangenaam voor ouderen. Maar om deze troeven van de stad ten volle te kunnen uitspelen, moet er voldoende aandacht zijn voor de **kwaliteit van de woonomgeving**. Die moet uitnodigend zijn voor ouderen om naar buiten te gaan, te winkelen, sociale contacten te onderhouden... Een aantrekkelijke leefomgeving is er een met buurtwinkels, goed begaanbare voetpaden, voldoende rustplaatsen... Het is een omgeving waar ouderen **zich veilig voelen**. Zowat elke Antwerpse wijk telt intussen een **dienstencentrum** waar senioren elkaar kunnen ontmoeten en terecht kunnen voor informatie, cursussen, sociaal-culturele activiteiten, sport...

Met de aangroei van onze bevolking neemt ook de vraag naar aangepaste infrastructuur voor senioren toe. De meeste mensen willen zo lang mogelijk **zelfstandig blijven wonen**, liefst in hun eigen woning. Dat kan als we in voldoende thuiszorg voorzien en er enkele aanpassingen aan de woning gebeuren. Aangezien we het komende decennium vooral een **toename van de 'jongere' senioren** verwachten (Antwerpenaars tussen 60 en 70 jaar) willen we de komende jaren dan ook vooral investeren in thuiszorg (poetshulp, thuisverpleging, aan huis bezorgde maaltijden...), in ergonomisch woonadvies, in aanpassingspremies voor woningen en in subsidies voor kangoeroewonen en huisautomatisering. We willen een uniforme premie voor mantelzorgers. Nu krijgen die enkel een premie in Deurne (€ 120), Berchem (€ 150), Hoboken (€ 150) en Wilrijk (€ 175).

378. We willen investeren in toegankelijke en duurzame straten, parken en pleinen. **Jong en oud** en mensen die niet goed te been zijn, **zijn de norm** bij de aanleg van straten en pleinen.

379. We willen dat alle zorgverstrekkers in de stad hun activiteiten op elkaar afstemmen, zodat er in alle wijken en buurten voldoende **seniorenvoorzieningen** zijn.

380. We willen investeren in een voldoende groot aanbod thuiszorg, in **ergonomisch woonadvies en in aanpassingspremies**, zodat senioren zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.

381. We willen de **premie voor kleine hulpmiddelen** uniformiseren, zodat die in ieder district dezelfde is.

382. We willen een Antwerps **actieplan tegen vereenzaming** opstellen. We nemen daarvoor de zorg-samen-straten als voorbeeld. We willen de sociale huisvestingsmaatschappijen betrekken bij het opsporen van eenzaamheid. We onderzoeken de mogelijkheid om op iedere verdieping van een woonzorgcentrum **een student** te laten wonen. In ruil voor kost en inwoon houdt die senioren gedurende een vast aantal uren per week gezelschap.

383. We willen op stedelijk niveau een uniforme jaarlijkse **premie van € 175 voor mantelzorgers** installeren. En dat in afwachting van een degelijk statuut voor mantelzorgers, waarbij hun zorg een onderdeel van hun beroepsloopbaan wordt.

384. We willen via het **Zorgbedrijf extra investeren** in serviceflats, woonzorgcentra, dienstencentra, zorgflats, dag- en nachtopvangfaciliteiten en seniorenwoningen.
385. We willen een **maximumfactuur in het Zorgbedrijf** invoeren, waardoor de zorgfactuur in residentieel verblijf nooit hoger is dan het inkomen van de bewoner.
386. We willen dat het Zorgbedrijf tien procent van zijn woonaanbod verhuurt tegen een voor **ouderen met een gewaarborgd inkomen** betaalbaar tarief.
387. We willen extra aandacht besteden aan **diversiteit in rusthuizen** zodat etnisch-culturele minderheden en holebi's en transgenders er zich goed kunnen voelen.
388. We willen dat de financiering van de woonzorgcentra aan de **zorgzwaarte** wordt aangepast, zodat het verzorgend personeel meer tijd heeft om senioren op een waardige manier te helpen.
389. We willen het aantal en het aanbod van de **dienstencentra** van het Zorgbedrijf verder uitbreiden.

Gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en levenslang leren voor iedereen

Rechtvaardige scholen maken het verschil

Meer dan een vijfde van de Antwerpse jongvolwassenen verlaat de school **zonder diploma** of beroepscompetentie. Op tien jaar tijd gaat het om zowat **14.000 jongeren**. Dat is niet alleen erg voor die jongeren, maar ook voor de samenleving. Die ziet talent verloren gaan, terwijl er veel werkaanbod is. Die samenleving betaalt ook de factuur voor de uitstroom zonder diploma (minder belastinginkomsten, meer uitgaven sociale zekerheid...). Maar het is ook onrechtvaardig. Internationale studies tonen aan dat **inzetten op basisonderwijs** (kleuter- en lagere school) de beste resultaten oplevert. Ook voor kinderen uit kansarme gezinnen. Daarom focussen we in eerste instantie op het basisonderwijs (kleuter- en lagere school), zonder de crèche of het middelbaar onderwijs uit het oog te verliezen. We hebben ook **extra aandacht voor technisch en beroepsonderwijs**, waar de ongekwalificeerde uitstroom vaak erg groot is. Met een **urgentieplan** willen we de **ongekwalificeerde uitstroom** tegen **2030** van meer dan **20% naar 5%** terugbrengen.

Antwerpen beschikt over een sterk **uitgebouwd stedelijk onderwijsnet**, met 42% van de leerlingen in het kleuteronderwijs, 33% in het lager onderwijs en 21% in het secundair onderwijs. Behalve als inrichtende macht moet de stedelijke overheid **netoverschrijdend** (katholiek, provinciaal, gemeenschapsonderwijs, methodescholen...) **de rol van regisseur en bemiddelaar** op zich nemen. Bedoeling is alle jongeren optimaal onderwijs te verstrekken en hen de kans te bieden zich te ontplooiën tot vrije en verantwoordelijke burgers die een nuttige bijdrage aan de samenleving kunnen leveren. Elke jongere moet naar eigen vermogen in het onderwijs kunnen participeren en het onderwijs moet elke leerling eerlijke kansen geven. Alle jongeren optimaal onderwijs verstrekken kan alleen als we de **schoolteams maximaal ondersteunen**. Dat kan als niet alleen wordt gekeken naar de evidente verantwoordelijkheid van leerlingen en ouders, maar ook die van leerkrachten en directies.

Rechtvaardige scholen

Rechtvaardige scholen zijn scholen die **excellent onderwijs** koppelen aan het **maximaal terugdringen van de ongelijkheid** tussen hun leerlingen. Ze hebben geen financiële drempels, leggen de lat hoog, besteden aandacht aan het individu, kennen een gezonde sociale mix en maken geen onderscheid naar sociale en culturele afkomst, en zijn milieuvriendelijk. Schoolresultaten mogen niet afhankelijk zijn van iemands afkomst. Een groot aantal Antwerpse scholen is al (bijna) rechtvaardig. In eerste instantie willen we van basisscholen met veel leerlingen uit kansengroepen rechtvaardige scholen maken.

390. We willen **voldoende plaatsen** voor leerlingen aanbieden, rekening houdend met de bevolkingsgroei.
391. We willen scholen die jongeren niet alleen op de arbeidsmarkt voorbereiden maar jongeren ook opleiden tot **kritische, zelfstandig denkende burgers** met een brede algemene vorming.
392. We willen basisscholen met een populatie die de weerspiegeling is van de wijk. We willen dat alle scholen aan het **centraal aanmeldsysteem** deelnemen.

393. We zijn voorstanders van kleinere klassen of klassen met **meer dan één leerkracht per klas** (co-teaching), te beginnen met het eerste en tweede leerjaar van de lagere school.
394. We willen **taalondersteuning** aanbieden gedurende de hele schoolcarrière.
395. We willen samen met het tutoraat van de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen (AUHA) een systeem met **buddy's** opzetten voor kinderen die **extra zorg** nodig hebben. Met de stad als regisseur.
396. We willen de **extra middelen voor kansarme kinderen** op de voor hen meest effectieve wijze besteden.
397. We willen **maximale leerwinst** voor iedere leerling realiseren zodat **elke leerling** in elke school in het zesde leerjaar van de lagere school en na de eerste graad middelbaar onderwijs voldoende sterk staat.
398. We willen dat leerlingen in het lager onderwijs **hun huiswerk op school** maken. Kinderen moeten worden aangemoedigd om thuis te lezen, de tafels te oefenen, maar deze taken willen we niet in de schoolresultaten laten meenemen. Zelfstandig werken kan ook binnen de schoolmuren worden gestimuleerd.
399. Door te focussen op leerwinst en op individuele leertrajecten willen we **zittenblijven zo veel mogelijk voorkomen**.
400. We willen tot een doordachtere studiekeuze komen door die studiekeuze uit te stellen tot na de eerste graad middelbaar onderwijs of door de reorganisatie van het leerplichtonderwijs in drie graden van vier jaar.
401. We willen een actief en daadwerkelijk **antidiscriminatie- en antipestbeleid** voeren.
402. We willen tandzorg op de basisschool.
403. We willen een **refterrevolutie** doorvoeren waarbij scholen alle kinderen in een gezellige ruimte via sociaal-economieprojecten een **gezonde lunch** aanbieden. We willen scholieren leren wat gezond eten is en hoe ze duurzaam met voedselproductie en -consumptie in de korte keten kunnen omgaan.

Brede scholen midden in wijk en stad

Hoewel heel wat scholen al veel inspanningen doen, blijven onze scholen nog te vaak eilandjes in de wijk. Na schooltijd en in de vakanties blijven de ruimtes en speelplaatsen onbenut. Dat kunnen we ons in een stad waar de ruimte schaars is niet permitteren. We zetten in op **open, brede scholen** waar ook **buurtbewoners** terecht kunnen en waar interactie tussen de school en de wijk wordt georganiseerd.

404. We willen scholen waar leerlingen, ouders, verenigingen en sociaal middenveld **samenwerken**.
405. We willen dat de schoolgebouwen ook **buiten de uren** worden benut.
406. We willen voorschoolse, naschoolse en middag**opvang** die meer is dan babysitten en bijdraagt aan de ontwikkeling van **creatieve, sportieve, samenlevingsgerichte vaardigheden**.
407. Het deeltijds kunstonderwijs en andere aanbieders van kunstonderwijs willen we bij het dagonderwijs betrekken voor het aanbieden van **artistieke en culturele vorming**, ook tijdens de middagpauze.
408. We willen dat het bij de voorschoolse, naschoolse en middag**opvang** betrokken personeel een **opleiding** heeft gekregen.
409. Meervoudige problemen willen we via scholen aanpakken. Dat gebeurt **samen met** het sociaal werk, het jeugdwerk, de wijk- en buurtregisseurs, de sportdienst, het veiligheidsbeleid... Daarbij willen we dat de **stad de rol van regisseur** op zich neemt.
410. We willen dat ouders met een migratieachtergrond **tijdens de uren op school Nederlandse taalles** kunnen volgen en willen daartoe het KAAP-project uitbreiden.

411. We willen dat creatieve inspanningen worden gedaan om ook **moelijk te bereiken ouders** actief bij de schoolwerking te betrekken.

De beste leerkrachten

Volgens prognoses moeten er tegen eind 2020 in Antwerpen **1.600 extra leerkrachten gevonden worden**. Helaas haakt 40% à 50% van de startende leerkrachten binnen de vijf jaar af. Dat is dubbel zoveel als in Vlaanderen. Om onderwijzen in de stad opnieuw aangenamer te maken, moet de stad werken aan de **randvoorwaarden** waarop ze zelf vat heeft. Planlast en bureaucratie moeten worden beperkt, de werkvoorwaarden en de pedagogische ondersteuning van de leerkrachten moeten beter worden. We willen de beste leerkrachten naar Antwerpen halen en ze hier ook houden. Aangezien het leerlingenpubliek divers is, moet het lerarenkorps dat ook zijn. We zijn trots zijn op onze diverse stedelijke doelgroep en willen daar ook onze sterkte van maken. We zorgen voor voldoende specifieke professionaliseringstrajecten voor onze leerkrachten.

412. Om **beginnende leerkrachten** te ondersteunen, willen we hen door een **ervaren coach** laten begeleiden.

413. We willen een (pedagogisch) **expertisecentrum** ter ondersteuning van alle schoolpersoneel uitbouwen om de **beste praktijkervaringen** met scholen, directies en leerkrachten te delen.

414. Over de schoolnetten heen willen we op stadsniveau de opleiding en ondersteuning van **schooldirecties** organiseren.

415. Omdat onderwijzen een complexe en veelzijdige opdracht is, wensen we permanente aandacht aan het **welzijn van leerkrachten** te besteden onder meer door een verplichte risicoanalyse van het **psychosociaal welzijn** op elke school.

416. In een superdiverse stad is een **divers lerarenkorps** een normale zaak. We willen een lerarenkorps dat de diversiteit van de stad weerspiegelt, met mannelijke leerkrachten in de basisschool, leraars met migratieachtergrond... Om meer leerkrachten aan te trekken die vertrouwd zijn met de stedelijke omgeving, willen we een op stedelingen gerichte promotiecampagne voor lerarenopleidingen voeren.

417. Om hen vertrouwd te maken met de leefomgeving van hun leerlingen willen we leerkrachten een **doorgedreven wijkbad** geven. We doen dat samen met het sociaal middenveld.

418. We willen een jaarlijkse **wedstrijd onderwijsvernieuwing** voor scholen en leerkrachten organiseren.

Een stadspact voor beroeps- en technisch onderwijs

In Antwerpen staan er **vierduizend vacatures** open, **dolen vijfduizend jongeren doelloos op straat rond** en halen we onze bouwvakkers uit Oost-Europa. We moeten een droomplan voor onze jeugd hebben. De waarheid van de beroeps- en technische opleidingen moet worden hersteld. We willen ons **vakonderwijs opwaarderen** en de afgestudeerde jongeren naar de arbeidsmarkt begeleiden. Er is structurele aandacht voor een juiste oriëntering waarbij vakonderwijs een positieve studiekeuze moet zijn.

419. We willen een positieve **imagocampagne voor het vakonderwijs** opzetten voor leerlingen die voor hun studiekeuze in het middelbaar onderwijs staan.

420. Met de introductie van het kwaliteitslabel **'Made in Antwerp'** willen we de waarde benadrukken van extra attesten zoals veiligheid, bedrijfsbeheer...

421. We willen voor scholen van alle netten, ook op stadswerven, werk maken van gespecialiseerde opleidingscentra voor het aanleren van **specifieke opleidingstechnieken**.

422. Om alle leerlingen te voorzien van up-to-date basisgereedschap willen we een **publiek-private gereedschapsnatie** opzetten.

423. Door het sluiten van een **banenpact met het bedrijfsleven** willen we jongeren met een beroepsopleiding een goede werkplek garanderen.

424. Omdat de digitale transitie jongeren veel mogelijkheden biedt, willen we vanuit de stad inzetten op gedegen **digitale vorming** van alle jongeren in het Antwerpse onderwijs.

Urgentieplan rechtvaardige scholen

Meer dan een vijfde van de Antwerpse jongvolwassenen verlaat de school zonder diploma of beroepscompetentie. Op tien jaar tijd gaat het om zowat 14.000 jongeren. We willen een netoverschrijdend plan voor onze jeugd: iedereen een diploma of kwalificaties. We hebben extra aandacht voor technisch en beroepsonderwijs, waar de ongekwalificeerde uitstroom vaak erg groot is. Met een urgentieplan wil sp.a de ongekwalificeerde uitstroom tegen 2030 van meer dan 20% naar 5% terugbrengen. Dat lukt in buitenlandse steden zoals Toronto, Londen en New York, met een netoverschrijdend uitstroombplan waarbij scholen worden gesensibiliseerd én verantwoordelijk worden gemaakt voor de resultaten van hun leerlingen.

425. Aangezien een goede basisopleiding voor iedereen noodzakelijk is en de hoogst ongekwalificeerde uitstroom in de vakgerichte opleidingen plaatsvindt, willen we in eerste instantie inzetten op **basisonderwijs (kleuter- en lagere school) en TSO en BSO**. We willen daarbij **heldere en meetbare doelstellingen** hanteren, die niet vrijblijvend zijn.

426. We willen dat de stedelijke overheid bij de realisatie van het urgentieplan als **regisseur en bemiddelaar** optreedt. Netoverschrijdend speelt de stad de rol van facilitator, in het stedelijk onderwijsnet kan ze uiteraard als inrichtende macht optreden.

427. We wensen het **beleidsvoerend vermogen** van schooldirecties te vergroten. Directies moeten de nodige ruimte krijgen om een aan de omgeving **aangepast beleid** te voeren. Ze krijgen dus de nodige **pedagogische vrijheid** maar zijn ook verantwoordelijk voor de resultaten.

428. **Met en is weten**. Directies, leerkrachten en leerlingen moeten weten waar ze staan. Een permanente en degelijke **kwaliteitszorg** is alleen gegarandeerd als er sprake is van monitoring en transparantie. We willen investeren in een **leervolgsysteem** voor de ontwikkeling en de studievoortgang van iedere individuele leerling. **Centrale data** van leerlingen, leerkrachten, directies en scholen worden in **eenvoudige en verstaanbare vorm** aan de scholen **aangeleverd**.

429. We willen inzetten op een **sterke ondersteuning** van scholen, directies, leerkrachten en schoolpersoneel vanuit de Dienst Stedelijk Onderwijsbeleid.

430. Te veel jongeren worden om verkeerde redenen (bv. taalachterstand) doorverwezen naar het beroepsonderwijs. Daarom willen we een einde maken aan **onterechte B-stroom-verwijzingen**.

Gendergelijkheid & holebi- en transgendergemeenschap

Vrouwen zijn in onze stad nipt in de meerderheid. Meer dan mannen dragen zij – vaak onzichtbaar – de zwaarste lasten in het huishouden, in de opvoeding van kinderen en in de zorg in hun netwerk. Op de arbeidsmarkt zijn ze vaak slachtoffer van **carrièreplafonds** en loonkloven. Vrouwen en meisjes bepalen als vrouw, als moeder, als rolmodel, als werknemer of zelfstandige in grote mate de toekomst van onze stad. We willen er daarom alles aan doen om hen daadwerkelijk gelijke kansen te geven en we willen de strijd aangaan tegen uitsluiting van vrouwen en meisjes uit het publieke leven. Antwerpen is een veilige bakermat voor de holebi- en transgendergemeenschap. We willen deze rol actief blijven opnemen en willen uitingen van seksuele en genderdiversiteit helpen accepteren.

- 431. We willen elke vorm van **seksuele intimidatie en seksisme** in onze stad bannen. We hanteren daarbij **nultolerantie** op straat en in de stadsdiensten.
- 432. We willen voor **slachtoffers van huiselijk geweld** alle drempels om aangifte te doen bij politie wegwerken (voorzien in tolken, betere openingsuren, opvang). We willen werk maken van toegankelijke en goed opgeleide politie en inzetten op meer ondersteuning en opvang.
- 433. We willen nieuwe **straten en pleinen** ook naar vrouwen of mensen uit de holebibeweging noemen.
- 434. We willen stadsambtenaren opleiden in een **niet-gendernormatief** en niet-heteronormatief kader.
- 435. We willen dat de stedelijke **communicatie genderneutraal** is, ook in bijvoorbeeld akten van de burgerlijke stand of aanspreekvormen in de correspondentie.

Vrouwenrechten

- 436. Samen met de werkgeversorganisaties willen we een **actieplan voor een loonkloofvrije stad** opstellen.
- 437. We willen **vrouwelijk ondernemerschap** stimuleren en begeleiden.
- 438. We willen de nodige aandacht besteden aan de **Internationale dag tegen geweld op vrouwen**.
- 439. We willen blijvend aandacht besteden aan de **werk- en levensomstandigheden van sekswerkers**. We willen actief alle vormen van mensenhandel bestrijden.
- 440. We willen bij **kankerscreenings bij vrouwen** (borst- en baarmoederhalskanker) een dekkingsgraad van tachtig procent halen.
- 441. Samen met de Huizen van het Kind en Atlas willen we de strijd aangaan tegen opvoedingspraktijken die de psychische ontwikkeling van meisjes tegenwerken. Zo willen we meer aandacht voor **spel- en sportrechten van meisjes in inburgeringslessen**. We ijveren voor meisjeswerkingen in alle sportclubs.
- 442. We willen werk maken van **genderneutrale toiletten** die ook toegankelijk zijn voor rolstoelgebruikers en over luiertafels beschikken.
- 443. We willen **borstvoedingsruimtes** installeren en inzetten op de verdere maatschappelijke aanvaarding van borstvoeding.

Holebi- en Transgendergemeenschap.

- 444. We willen de **Gay Pride** beter zichtbaar maken door die op de **Turnhoutsebaan** te laten plaatsvinden.
- 445. Bij het registreren van bewonersgegevens willen we **X als officieel en evenwaardig alternatief** voor M en V erkennen.
- 446. We willen het **Queer Arts Festival** van Antwerpen ondersteunen.
- 447. We willen investeren in de **restauratie van het grootste regenboogmonument** van Europa op de Draakplaats.

448. We willen culturele centra, concertzalen, bioscopen en bibliotheken aanmoedigen om hun **holebi-aanbod** gevoelig uit te breiden.

449. We willen het **jeugd- en sociaalwerk** voor kwetsbare holebi- en transgroepen ondersteunen.

450. We willen in het stedelijk onderwijs een regenboogbeleid via een **regenboogambtenaar** ondersteunen.

451. We willen dat de stad in haar nieuwkomersbeleid specifieke aandacht besteedt aan **LGTB+ vluchtelingen** inzake huisvesting en psychologische ondersteuning.

452. Samen met jeugdverenigingen en sportclubs willen we nagaan hoe we tot volledige inclusie van holebi's en transgenders in alle verenigingen kunnen komen.

453. In navolging van de populaire regenboogpaden willen we in Antwerpen werk maken van een regenboogplein bij de aanleg van een nieuw straatvoetbal- of basketbalveld.

Planeet

Verantwoorde consumptie en productie

We willen van Antwerpen een klimaatneutrale, duurzame kringloopstad maken. We willen het verspillen van grondstoffen en energie een halt toeroepen en afstappen van het lineaire model van ontginnen-produceren-gebruiken-dumpen. We willen overstappen naar een **kringloopmodel** waarbij materialen niet als afval verloren gaan, maar terug als grondstof worden ingezet. In dat kringloopmodel willen we maximaal producten delen, hergebruiken, herstellen, herbestemmen en recycleren zodat materiaal-lekkages tot een minimum beperkt blijven.

Een duurzame en circulaire stad

- 454. We willen van **kringloopwinkels** circulaire centra voor herstel, reparatie en leendiensten maken.
- 455. We willen samen met horeca, middenstand, bedrijven en gezinnen van Antwerpen een **verpakkingsarme stad** maken.
- 456. We willen van de **strijd tegen zwerfvuil** opnieuw een prioriteit maken.
- 457. We willen de **chemiecluster duurzamer** maken door de grondstoffenstroom aan te pakken (duurzame biomassa, groen waterstofgas, synthetisch methaan) en door in te zetten op duurzame producten en materialen.
- 458. We willen voortbouwen aan **'Blue Chem'**, het incubatiecentrum voor duurzame chemie op de terreinen van Blue Gate, en zo duurzame start-ups in de chemiesector een duw in de rug geven.
- 459. We willen terreinen reserveren voor de **vestiging van duurzame circulaire bedrijven**. Dat doen we zowel op Blue Gate als op de oude Opel-site aan het Churchilldok.
- 460. We willen meer **grondstoffen en energie uit eigen afval** halen.
- 461. Om de middenstand te steunen in het aanbieden van digitale diensten willen we dat de stad zorgt voor een ruim aanbod aan **'Shop en Hop'** voor handenvrij winkelen.
- 462. Via een **stadsdistributieplatform** willen we het aantal leveringen in de binnenstad en de districts- en woonkernen verminderen en stroomlijnen.
- 463. We willen aan de stadsrand, aan het water, een **hub voor de aanvoer van bouwmaterialen** voor stadswerven creëren. De (noordelijke en westelijke) grenzen van de stad maken onderdeel uit van het waterwegennetwerk. Zowel de Scheldeboord als de dokken in het noordelijk deel van de stad dienen op hun potentie als distributieplatform te worden onderzocht.
- 464. We willen in overleg met de sector en rekening houdend met de evolutie van de technologie, werk maken van een duurzaam taxiplan met **tegen 2025 uitsluitend emissievrije taxi's**.
- 465. We willen geen vestiging van nieuwe **grote handelsvestigingen aan de rand van het eigen grondgebied**.
- 466. We willen via het vergunningenbeleid ingrijpen op de **uitstoot van kranen, bulldozers, generatoren...**
- 467. We willen de circulaire economie stimuleren door het **maximaal hergebruiken** van producten, materialen en grondstoffen en het minimaliseren van de uitval van grondstoffen.
- 468. We willen **circulaire audits** binnen de groep stad Antwerpen uitvoeren.

Circulair aankopen en aanbesteden

Samen met haar dochters (Zorgbedrijf, ZNA, Woonhaven, Havenbedrijf...) besteedt de stad heel wat werken aan en koopt ze heel wat producten in. We willen als algemeen richtsnoer dat deze aanbestedingen en aankopen voldoen aan het principe van een **gesloten energie- en materiaalketen**. Zo worden nieuwe gebouwen uit duurzame bouwmaterialen opgetrokken, kopen we kantoormeubelen gemaakt van milieuvriendelijke en te hergebruiken materialen en huren we het vloerbedekkingsmateriaal bij producenten die dat na gebruik terug recycleren.

469. We willen dat **onethisch handelende bedrijven** (op het vlak van fiscaliteit, arbeidsomstandigheden, discriminatie...) geen aanspraak op stedelijke steunmaatregelen kunnen maken.
470. Voor producten waarvan dit vandaag al voorhanden is, willen we in het **aanbestedingsbeleid** minimale hoeveelheden 'gerecycleerde inhoud' vragen.
471. We willen een **zero waste-strategie** met onder andere een sensibiliseringscampagne om plastic te weren, ook in de kleinhandel.
472. We willen **mobiele hakselteams** inzetten om periodiek het snoeiafval in de wijken te hakselen.
473. We willen **statiegeld** op petflessen en op blik invoeren.
474. We willen het netwerk van **sorteerstraatjes** verder uitbouwen en zorgen voor ondersteunende wijkteams die voor ouderen en mensen die slecht te been zijn de drempel tot het gebruik van de sorteerstraatjes verlagen.
475. Via een stedelijke stedenbouwkundige verordening willen we ervoor zorgen dat **alle supermarkten** over **sorteerstraatjes** voor de eerste schifting van het verpakkingsafval beschikken (groepsverpakkingen rond flessen, blikjes, fruit en groeten).
476. We willen **herbruikbare drinkbekers** ter beschikking stellen voor alle grote evenementen.
477. We willen via promoacties horecazaken ondersteunen die **gratis kraantjeswater** aan hun klanten aanbieden.
478. We willen de lokale kringloop- en deeleconomie stimuleren en ondersteunen: kringwinkels, **herstelcafés, weggeefwinkels, geefpleinen...**
479. We willen een winkelcentrum ter beschikking stellen van starters die gerecycleerde producten verkopen en willen we samen met de Modeacademie initiatieven voor het **creatief hergebruik van textiel** uitwerken.

Klimaatactie

Steden spelen een cruciale rol in de strijd tegen de klimaatverandering. Meer dan de helft van de wereldbevolking woont momenteel in steden. Over een paar jaar zal dat driekwart zijn. Steden nemen minder dan één procent van de oppervlakte van de aarde in. Toch gebruiken ze ongeveer 75% van de energie en produceren ze meer dan 75% van de broeikasgassen. Met zijn half miljoen inwoners en de grootste chemiecluster van Europa wordt er ook in Antwerpen heel wat energie verbruikt. 4,5% van de Belgen woont in Antwerpen, terwijl 14% van 's lands broeikasgassen op het grondgebied van de stad wordt uitgestoten. Zonder een doortastend klimaatbeleid in Antwerpen is het dan ook onmogelijk om de Vlaamse en Belgische klimaatdoelen te halen. Als we erin slagen om uitgerekend in Antwerpen met zijn dichte bevolking en zijn energie-intensieve industrie de omslag naar een koolstofvrije energievoorzieningen te maken, dan kan dat elders ook.

480. We willen Antwerpen **tegen 2040 klimaatneutraal** maken.
481. We willen fors investeren in het **energiezuinig maken van woningen**, te beginnen met het eigen patrimonium en de sociale huisvesting. Zo pakken we energiearmoede bij de bron aan. Een energiezuinige woning zorgt op korte termijn voor de verbetering van de fysieke, mentale en financiële gezondheid van de Antwerpenaar.
482. De verduurzaming en het **CO2-neutraal maken van de havenindustrie** is belangrijk om de chemische cluster in de haven te verankeren en om het stedelijke gebouwenbestand klimaatneutraal te maken.

Om echt werk te maken van een klimaatneutrale stad tegen 2040 willen wij ons bezighouden met de energievoorziening in de haven. Van de totale uitstoot van 17 miljoen ton CO2 op het grondgebied van de stad is immers 83% voor rekening van de industrie (inclusief energieproductie). 80% van de totale uitstoot komt van bedrijven die door het emissiehandels-systeem gevat zijn. Slechts een goede 3 miljoen ton valt onder het toepassingsgebied van het burgemeestersconvenant.

483. We willen een **toekomstplan voor de petrochemische sector** in de haven opstellen teneinde die klaar te maken voor een koolstofvrije werking.
484. We willen de **restwarmte uit de Antwerpse haven** gebruiken om de gebouwen in Antwerpen via een warmtenet mee te verwarmen.
485. We willen de **energiebevoorrading van de havenindustrie klimaatneutraal** maken door slim met ons eigen afval om te gaan. Op die manier creëren we een duurzame energiewaterval, een energieschakel tussen haven en stad.
486. In de haven willen we het bestaande **stoomnet Ecluse** verder uitbreiden en doortrekken naar de rechteroever om ook daar stoom op hoge druk en temperatuur als processtoom te leveren aan de haven-chemie.
487. We willen de mogelijkheden om hernieuwbare stroom in de haven te produceren volledig benutten zodat we op het grondgebied van de stad evenveel **hernieuwbare energie** opwekken als in de gebouwen en op het openbare domein wordt gebruikt.
488. We willen alvast **alle gebouwen van de stad** en haar dochters (Woonhaven, Zorgbedrijf, ZNA, Stedelijk Onderwijs, Havenbedrijf, ...) op het warmtenet aansluiten zodat er voldoende kritische afnamevolume is om de eerste investeringen terug te betalen.
489. De CO2-uitstoot van die chemie willen we via pijpleidingen of schepen afvoeren naar **opslagplaatsen in lege aardgasvelden** voor de Nederlandse kust.
490. We willen 80% van de gebouwen **loskoppelen van het aardgasnet**.
491. We willen voor gebouwen die door hun geïsoleerde ligging moeilijker aansluitbaar zijn op het restwarmtenet overgaan **tot nul-op-de-meter-renovaties**. Woningen worden in 10 à 15 dagen zodanig gerenoveerd dat ze op jaarbasis zelf voldoende energie opleveren voor ruimteverwarming, warmwatergebruik, ventilatie en het gebruik van elektrische apparaten.
492. Het resterend verbruik van gas in Antwerpse gebouwen of voor voertuigen, willen we halen **uit Antwerps GFT-afval opgewekte biogas**, uit de vergisting van waterzuiveringsslib en uit het stortgas van de Hooge Maey.
493. Tegen 2030 willen we alle **ontploffingsmotoren weren uit de binnenstad** en tegen 2035 op het hele grondgebied.

Antwerpse zonnecoöperatieve financiert zonnedak

We willen het volledig rendabel potentieel aan hernieuwbare energie in stad en haven volledig realiseren. Vooral het havengebied is geschikt voor de plaatsing van windturbines en zonnepanelen. De Antwerpse haven heeft met 6,1 miljoen m² (610 ha) aan overdekte magazijnruimte de grootste overdekte opslagcapaciteit van heel West-Europa. Als daarvan pakweg driekwart met zonnepanelen kan worden uitgerust, dan komt daar 430.000 MWh aan groene stroom bij – goed voor meer dan 150.000 gezinnen. Samen met de al aanwezige productie van groene stroom uit onder meer biogas kan daardoor het volledige elektriciteitsverbruik van alle Antwerpse gezinnen met in de haven geproduceerde groene stroom worden afgedekt.

494. We willen een **'leegstandsheffing'** invoeren op niet met **zonnepanelen** bedekte grote dakoppervlakken (van meer dan 250 m²).
495. We willen het plaatsen van **zonnepanelen** als voorwaarde opnemen in door het Havenbedrijf verleende **concessies**.
496. We willen dat Zefir – de publieke hernieuwbare-energieholding waarin de stad participeert – een **coöperatie voor de financiering van zonne-energie** opricht
497. Via **'zonnedelen'** willen we coöperanten die zelf niet over een geschikt dakoppervlak beschikken toch de kans bieden om groene stroom op te wekken.

498. Naar analogie met onze sociale zekerheid willen we komen tot een systeem van **energiezekerheid** dat Antwerpenaars **beschermt tegen energiearmoede**, te grote afhankelijkheid van geopolitiek instabiele regimes, abrupte prijsstijgingen en de gevolgen van klimaatopwarming.

Klimaatadaptatie

We hebben niet alleen maatregelen nodig tegen de verdere **opwarming van de aarde**, maar ook maatregelen tegen de impact die we nu en de komende jaren voelen. Regenbuien worden intenser en vooral steden warmen in de zomer sterk op (hitte-eilanden).

499. We willen met bomen, groenslingers, gevelgroen, groendaken de **hittepieken temperen** en zorgen voor tragere waterstroom bij piekregens zodat rioleringen het regenwater kunnen slikken.

500. Met een **waterplan** willen we verspreid over het grondgebied van de stad plekken van verkoeling realiseren en bij hevige neerslag het water langer vasthouden. Dat doen we door pleinen zo te ontwerpen dat die een tijdlang aan wateropvang doen en door overal waar het kan kleinere waterelementen in de straten in te brengen.

501. Bij hittepieken willen we extra zorgen voor ouderen en alleenstaanden met gezondheidsproblemen. Naar model van het **Parijse hitteplan** werken we in verschillende stappen. Koele openbare ruimtes en gebouwen worden extra opengesteld, er worden telefoonrondes naar kwetsbare inwoners gedaan en desgewenst wordt er bij mensen thuis langs gegaan.

502. We willen stap voor stap alle **fontein**en in de stad **van de waterleiding loskoppelen** en met oppervlaktewater voeden zodat ze in tijden van drinkwatertekort niet moeten worden afgesloten.

Water in de stad

Ons klimaat verandert. Zelfs als we een complete klimaatcatastrofe kunnen afwenden, zullen we nog te maken krijgen met flink hogere temperaturen, heviger onweersbuien, een stijgende zeespiegel en een wildere zee die haar vloedgolven veel sneller en krachtiger richting stad stuurt. Dat blijft niet zonder gevolgen voor de Antwerpenaar. In de herfst en de winter dreigt **de Schelde** sneller buiten haar oevers te treden, terwijl in de zomermaanden het hitte-eilandeffect de temperaturen kan opstuwten en hevige onweders de riolen kunnen doen overstromen.

We willen een verhardingsstop invoeren en garanderen **op elk plein een fontein**. Zo zorgen we voor de nodige rust en afkoeling en bestrijden we het hitte-eilandeffect en voorkomen we riooloverstromingen. We voeren een **integraal waterbeleid** waarin hoogwaardig grondwater niet wordt verspild aan laagwaardige toepassingen zoals koeling of irrigatie, en waarin hoogwaardige stoom niet wordt verspild aan laagwaardige gebouwenverwarming.

503. We willen dat alle Antwerpse gezinnen **twee liter gratis drinkwater** per gezinslid per dag krijgen.

504. **Water is een grondrecht**. Het kan dan ook niet dat mensen worden afgesloten van het drinkwaternet.

505. We willen het gebruik van **kraantjeswater** sterk bevorderen. In stadsgebouwen beperken we het gebruik van flessenwater tot het absolute minimum.

506. We voeren een **Tip-tap-in-orde** logo in voor horecazaken die gratis kraantjeswater ter beschikking stellen.

507. Op elk plein, in elke school, sportzaal, zwembad, park en op elk speelterrein willen we **drinkfontein**tjes plaatsen.

508. We vragen dat Waterlink jaarlijks een **groepsaankoop voor spuitwaterkranen** organiseert en een **premie** voor de plaatsing ervan uitreikt.

509. We willen een **verhardingsstop** op het Antwerps grondgebied invoeren. Wie met een stedenbouwkundige vergunning een gebied verhardt, moet dat milderer via waterdoorlatende verhardingen en **groen- en blauwdaken**. Nieuwe verharding kan ook worden gecompenseerd via ontharding, ontpitting, het elders leggen van groen- of blauwdaken of door een bedrag te storten in het **Stedelijk Onthardingsfonds**.

510. Met het Stedelijk Onthardingsfonds willen we onthardings- en ontpittingsprojecten in de stad financieren en **premies voor de aanleg van groen- en blauwdaken** uitkeren.

511. Met **Operatie Perforatie** willen we delen van de publieke ruimte ontharden.
512. **Regenwater** willen we **bovengronds** houden. Regenwaterkanaaltjes en –partijtjes zorgen voor rust en afkoeling in de stad.
513. Waar mogelijk willen we gedempte **beken en rivieren weer openleggen** (Ter Beke in Wilrijk, Hollebeek in Hoboken...)
514. We willen het **Schijn terug zichtbaar door de stad** laten lopen door de natuurlijke verbindingen tussen Schijn en Schelde te herstellen.
515. We willen water integreren in alle nieuwe woonwijken door onder meer het **creëren van wadi's**.
516. We willen **water** terug een prominente plaats in het **Stadspark** geven.
517. We willen een ontpolderd overstromingsgebied onder het land van Saeftinghe aanleggen.

Leven op het land

In Antwerpen moet **wonen top** zijn. We willen onze woonbuurten zo inrichten dat iedereen er zich thuis voelt en zich kan uitleven. We creëren veel groen, brengen **water in de wijken** en voorzien plaats om te spelen, te sporten en te ontspannen. Natuur in de stad heeft een luchtzuiverend, verkoelend en waterbufferend effect. Een bos of park brengt ook geestelijke rust, biedt recreatieve mogelijkheden en maakt wijken aantrekkelijker. Wonen in een kwaliteitsvolle buurt maakt mensen gelukkiger en gezonder. In buurten die voldoen aan de norm van **75 vierkante meter groen per huishouden** binnen een straal van 500 meter wordt 10 procent meer buiten gespeeld. In groene wijken komt bij kinderen 15 procent minder overgewicht voor. Natuur in de buurt zorgt voor minder hart- en luchtwegenaandoeningen en minder gebruik van antidepressiva. Natuur in de stad is ook cruciaal voor het behoud van de rijkdom aan planten en dieren en geeft ruimte aan typische stadsdieren zoals de huismus, gierwaluw, bijen en vlinders...

Propere straten, obstakelvrije voet- en fietspaden en het **bestrijden van sluikestort** vinden wij een topprioriteit. Jong en oud en iedereen die moeilijk te been is, moet zich veilig en comfortabel op straten en pleinen kunnen verplaatsen. Respect voor alle weggebruikers in het verkeer is de norm.

Groen in de stad

518. Van braakliggende gronden willen we **volkstuintjes en samen-tuinen** maken.
519. We willen per district **speelweefselplannen en zilveren lussen** opstellen.
520. We willen het **Stadspark herwaarderen**, de verharding van de wegen uitbreken en water er terug een prominente plaats in geven zodat het een echt stadspark wordt waar de Antwerpenaar trots op kan zijn. We willen het standbeeld van Peter Benoit van het Harmonie- naar het Stadspark verhuizen, zoals het origineel ook de bedoeling was.
521. Platte daken willen we ombouwen tot **groendaken, blauwdaken** voor wateropvang, **ecologische volksdaken** naar het voorbeeld van de volkstuintjes, of ter beschikking stellen van stadslandbouw.
522. Van **Park Spoor Oost** willen we de ontbrekende schakel maken in de groene ruggengraat/**parkengordel** die de Schelde via het nieuwe Droogdokkenpark en Park Spoor Noord met het Rivierenhof en de andere parken langsheen de Ring verbindt, om uiteindelijk via de Hobokense Polder terug aan te sluiten aan de Schelde.
523. Naast de parkengordel willen we investeren in **extra wijkparken**, volkstuinten, ontpitte bouwblokken en in beplanting op straten en pleinen.
524. We willen werk maken van een **Bomenplan** waarbij we streven naar bomen in elke straat.
525. We stimuleren de aanleg van **geveltuintjes, verticale tuinen en groenslingers** en willen dat de stad op de gevels van haar gebouwen het goede voorbeeld geeft.

526. We willen de '**Ijsjesnorm**' invoeren: elk Antwerps kind moet op loopafstand voor een ijsje (400 m) van een wijkpark van minstens 1 ha wonen.

527. We willen verenigingen bij het **aankopen van natuurgebied** financieel ondersteunen.

528. In samenspraak met districten, bewoners en middenveld willen we het stof vangende **Bovenlokaal Groenplan** uitvoeren en daarvoor voldoende budget uittrekken.

529. We willen een **stadsecoloog** aanstellen om de uitdagingen van klimaatverandering in de stad op te vangen en stadsontwikkelingsprojecten aan hun impact op biodiversiteit te toetsen.

530. In overleg met de natuurverenigingen willen we **beschermingsplannen voor dier- en plantensoorten** opstellen.

Propere lucht

531. We willen de **lage-emissiezone stapsgewijze uitbreiden**, de normen aanscherpen en tegen 2035 alle ontploffingsmotoren uit de stad weren. Bussen die louter op diesel rijden, zijn eerder al niet welkom in de uitgebreide lage-emissiezone.

532. We willen **steunmaatregelen** nemen voor mensen die de lage-emissiezone niet meer in kunnen (gratis of goedkoop openbaar vervoer, taxicheques, Velo-abonnementen, autodelen...).

533. We willen met **knippen en knippen** de woonstraten veilig en aangenaam maken.

534. We willen in elk buurt **buurtparkings** voor fietsen en auto's van bewoners. Op die manier verminderen we het aantal op het openbaar domein geparkeerde auto's.

535. We willen de **tweede gratis bewonerskaart afschaffen**.

536. We willen dat **bezoekers van de stad hun auto zo veel mogelijk thuislaten** of de auto achterlaten op parkeer- en reiszones aan de rand van de stad of buiten de 20ste-eeuwse gordel. Ze krijgen er snelle en comfortabele fietswegen en trein-, tram- en waterbusverbindingen voor in de plaats.

Dierenwelzijn

Dierenwelzijn draait om respect. Het is de taak van de eigenaar om ervoor te zorgen dat zijn huisdier geen overlast bezorgt. Het is de taak van overheid en bewoners om respectvol met dieren om te gaan.

537. We willen samen met de middenveldorganisaties de **scholencampagnes rond dierenwelzijn** uitbreiden.

538. We willen werk maken van een **informatiecampagne** over dierenwelzijn voor de politie en vooral **voor de wijkpolitie**.

539. We willen opvangcentra voor dieren ondersteunen.

540. We willen projecten voor niet-gedomesticeerde dieren op het grondgebied van de stad ondersteunen.

541. We willen bewoners sensibiliseren om geen huisdieren in parken of elders in de stad te dumpen en om dieren in parken vriendelijk te behandelen.

542. We willen **frequente controles** uitvoeren op kermissen en evenementen waar dieren bij zijn betrokken.

543. We willen strengere controles op het **verbod van het winnen van dieren** bij wedstrijden en attracties. Het aanschaffen van een dier moet altijd een weloverwogen keuze zijn, geen prijs.

544. We willen een **reclameverbod** voor de aankoop van dieren.

545. We willen de **sterilisatiepremie voor huiskatten** en de premie voor het **chippen van huiskatten** behouden.

546. We willen de **duivenpopulatie in toom houden** door het strooien van contraceptieve granen en het plaatsen van contraceptieve duiventillen waar de eieren door gipseieren worden vervangen.

547. We willen voldoende **losloopzones voor honden** creëren. En dat zonder het comfort van andere bezoekers in bijvoorbeeld parken te verstoren.

548. We willen bewoners stimuleren om hun tuinen ecologisch te beheren. Dat is goed voor onder meer bijen, maar ook voor de waterhuishouding. We geven op stadseigendommen het goede voorbeeld door inheemse planten te zetten.

Vrede

Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten

Allemaal Antwerpenaar

We wonen hier en zijn dus allemaal Antwerpenaar. De stad bindt ons. En ondanks de verscheidenheid aan verledens en uiteenlopende herinneringen delen we dezelfde toekomst. In 2019 heeft Antwerpen voor het eerst een meerderheid van mensen met buitenlandse wortels. In tegenstelling tot onze omringende gemeenten, tellen we verhoudingsgewijze steeds meer jongeren dan ouderen in onze stad. In tegenstelling tot buitenlandse steden, kennen we geen gettovorming en wonen we gemengd. Tijd dus om die superdiversiteit op alle vlakken te omarmen. Met zijn allen vormen we de ziel van de stad. Daarom willen we voor verbinding zorgen tussen subculturen en bevolkingsklassen. Ten aanzien van levensbeschouwingen bepleiten we actief pluralisme.

Taal

549. **Kennis en gebruik van het Nederlands** verbinden alle Antwerpenaars. We willen alle vormen van taalverwerving maximaal ondersteunen.
550. We willen veel **meer Nederlandse taallessen** met formele en informele leerkansen voor nieuwkomers, oudkomers en ingezetenen van onze stad. De taalverwerving is niet af na het volgen van een inburgeringscursus of het halen van het verplichte NT2-niveau.
551. We willen meer **taalopleidingen in een niet-schoole context** organiseren, voor moeders op de school van de kinderen (KAAP maal tien) of voor werknemers op de werkvloer. Taallessen en -opleidingen willen we veel korter op de leefwereld van de cursisten laten aansluiten.
552. We willen **meertaligheid omarmen** en bekijken in welke gevallen en op welke manier we via **pictogrammen en vertalers en tolken** kunnen communiceren. In een moderne, geglobaliseerde stad staat het leggen van de klemtoon op kennis van het Nederlands niet haaks op een positieve en actieve houding ten aanzien van andere talen.
553. We willen ervoor zorgen dat overheid en dienstverstrekkers **een waaier aan taal- en communicatiemiddelen** in hun dienstverlening garanderen. Gebrek aan kennis van de taal mag niemand uitsluiten van toekenning van sociale grondrechten.
554. Alle dienstverlenend personeel van de groep stad Antwerpen met klantencontacten willen we een **klare-taal-bad** geven.

Gedeelde publieke ruimte

555. We willen **geluidsoverlast en claimedrag in de publieke ruimte** via bemiddelingsteams van politie en stadstoezicht beter aanpakken. We willen dat de stad **geluidsisolatie in horecazaken** subsidieert.
556. We wensen dat Antwerpenaars **op straat respectvoller** met elkaar omgaan. Seksueel getinte opmerkingen of intimidatie zijn onaanvaardbaar. We wensen hierrond meer sensibilisering en vorming aan te bieden.
557. Van de politiecodelen willen we op wijkniveau samen met bewoners een **eenvoudige wijkcodex over samenleven** maken, met daarin de belangrijkste leef- en omgangsregels.
558. De leefbaarheid in sociale woningbouwcomplexen willen we bevorderen door **inwonende conciërges** te installeren die toezien op de naleving van leefregels en in staat zijn om snelle reparaties uit te voeren. Het huidige systeem van leefbaarheidswerkers die alleen tijdens kantooruren aan de slag zijn, werkt niet.

559. We willen dat verenigingen die subsidies van de stad ontvangen, een vertrouwenspersoon aanduiden bij wie leden van die **verenigingen seksueel overschrijdend gedrag** kunnen melden.

Nieuwkomers

560. We willen dat de stad zich **gastvrij** gedraagt ten aanzien van asielzoekers, erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden. We leveren bovenop de wettelijke verplichtingen bijkomende inspanningen inzake begeleiding opdat het integratieproces zo vlot mogelijk kan verlopen. We continueren hiertoe de sterke samenwerking tussen alle betrokken actoren/middenveldorganisaties en het beleid. We sturen bij volgens de actuele behoeften en signalen op het terrein.

561. Nieuwkomers hebben recht op een vlotte procedure en duidelijke informatie over hun verblijfsstatuut en toekomstmogelijkheden in onze stad. De toegang tot **tolken** willen we **gratis** en laagdrempelig maken.

562. Voor de opvang en integratie van nieuwkomers willen we over performante diensten beschikken, die instaan voor **kwaliteitsvolle opvang**, heldere administratieve procedures en inburgeringstrajecten op maat.

563. We willen dat Antwerpen een stad is waar **nieuwkomers kansen** krijgen. Voor asielzoekers zetten we naast de basisbehoeften in op de nodige opvang en begeleiding, zodat ze zich ondersteund weten in afwachting van een uitspraak over hun statuut. We voorzien in een vlotte en laagdrempelige toegang tot de bestaande dienstverlening.

564. Nieuwe burgers die in onze stad aankomen willen we zo snel mogelijk in contact te brengen met de juiste kanalen en instanties, opdat zij hun leven in eigen handen kunnen nemen. Wanneer blijkt dat er weinig tot geen perspectief is op een duurzaam legaal verblijf, motiveren we mensen om zich in te schrijven in trajecten waar ze geïnformeerd worden over hun rechten en plichten en waar onder meer **vrijwillige terugkeer** besproken wordt. We ondersteunen vrijwilligers die zich het lot van de mensen zonder verblijfsrecht aantrekken.

565. Wij willen een **automatische toekenning van het vreemdelingenstemrecht** voor lokale en gemeentelijke verkiezingen aan EU-onderdanen en mensen van buiten de Europese Unie. Nieuwkomers putten grondrechten uit het feit dat ze hier verblijven.

566. We willen nieuwe burgers vieren door de organisatie van **inburgeringsceremonies op het stadhuis** waarbij naast de wijkcodex ook een **wederkerigheidsverklaring** wordt getekend waarin de rechten en vrijheden van de Antwerpenaars worden beschreven.

Levensbeschouwingen en burgerschap

567. We wensen dat alle officieel erkende geloofsgemeenschappen actief in de stad een erkenning voor hun gebedshuis aanvragen bij de bovenlokale overheden en bieden ze daarbij administratieve ondersteuning. We pleiten bij de erkenningsinstanties voor **snelle en transparante erkenningsprocedures van gebedshuizen**.

568. Voor elk van de erkende geloofsgemeenschappen willen we een ruimtelijk (her)bestemmingsplan opstellen met het oog op een **volwaardig en planmatig geordend infrastructuraanbod aan gebedshuizen**.

569. We willen ambtenaren die geen functiekledij dragen, toelaten om **religieuze en levensbeschouwelijke tekenen op de werkvloer** te dragen. Als er wel sprake is van functiekledij kan er, afhankelijk van de aard van de functie en in overleg met het personeelslid, rekening worden gehouden met de persoonlijke voorkeuren van de betrokken werknemer. De religieuze symbolen moeten wel compatibel zijn met de functiekledij en de correcte uitvoering van de functie.

570. We willen dat **overheidsgebouwen de neutraliteit van de dienstverlening uitstralen**. Daarom worden er in overheidsgebouwen geen religieuze of levensbeschouwelijke tekenen aangebracht.

571. We zijn er principieel voorstander van dat **leerlingen** zelf in alle vrijheid kunnen kiezen om binnen de school **al dan niet religieuze of levensbeschouwelijke tekenen** te dragen. Deze vrijheid is echter onderworpen aan een aantal voorwaarden, waaronder het zichtbaar blijven van het aangezicht, de **deelname aan georganiseerde sportieve of culturele lessen en activiteiten**, regels van veiligheid (bij bediening van machines), en de keuzevrijheid van de inrichtende macht.

572. We willen meer LEF op school: **levensbeschouwing, ethiek en filosofie**. We ondersteunen scholen die naast of in plaats van het inrichten van aparte cursussen in één levensbeschouwing extra willen inzetten op de uitwisseling van

levensbeschouwelijke en interreligieuze ideeën, lesgeven over **burgerschapsidealen**, ruimte maken voor dialoog en zoeken naar gemeenschappelijke waarden. We moedigen het stedelijk onderwijs aan om hierin het voortouw te nemen.

573. We wensen dat de **feesten van de verschillende religies en etnische gemeenschappen** meer publiek kunnen worden beleefd en dat die naar voorbeeld van de New Yorkse paradedcultuur door het stadsbestuur actief mee worden ondersteund.

Oorlog, leven & dood beter herinneren

Op 1 mei 1946, minder dan een jaar na de bevrijding van Antwerpen, sprak de socialistische burgemeester en staatsman Camille Huysmans op de Grote Markt volgende woorden: 'De betoging van 1 mei betekent dat de deelnemers een einde willen stellen aan de twee grootste kwalen die vandaag nog niet uitgekankerd zijn: volkenoorlog en mensenellende.' 72 jaar later zijn die woorden brandend actueel. Als socialistische partij willen we de gruwel van de oorlog en het belang van vrede blijven benadrukken en in de eerste plaats jongeren het besef bijbrengen dat we moeten blijven strijden voor democratie en vrijheid.

574. In 2019 herdenken we de 75ste verjaardag van het einde van de Tweede Wereldoorlog. Dat willen we doen in de lange traditie van het levend houden van de herinnering aan de bevrijding van Antwerpen op 4 september 1944 en dus indirect aan de Tweede Wereldoorlog, de weerstand en het politiek verzet. We willen **alle burgerlijke en militaire slachtoffers van het nazigeweld** blijven herdenken en huldigen.

575. We wensen hernieuwde aandacht voor een eigentijdse herdenking van de oorlogsslachtoffers en van de bevrijding, met extra aandacht voor **zingeving rond democratie, rechtsstaat en mensenrechten**. We willen dat het door de stad dertig jaar geleden opgerichte **Vredescentrum** daarin een centrale rol speelt.

576. We willen dat het Vredescentrum **scholen en jongeren** betreft bij **herinneringseducatie** en de herdenkingsplechtigheden. Antwerpen heeft een jonge bevolking, onder wie veel jongeren met een migratieachtergrond. We willen dat alle Antwerpse jongeren op een hedendaagse wijze en met voor de leeftijdsgroep **aangepaste communicatie** wordt gewezen op wat er gebeurt als de democratie door een dictatuur wordt vervangen en een land wordt bezet.

577. Als aandenken aan de slachtoffers van de **V-bommen** willen we het monument de **Vredesduif** van de Chinees-Antwerpse kunstenaar Yan Shufen van Linkeroever naar het vernieuwde **Operaplein** verhuizen. Daar staat het in de nabijheid van de voormalige cinema Rex en de Teniersplaats waar zware bominslagen plaatsvonden.

578. We pleiten voor aandacht voor de **kolonisering in de curricula** van de scholen. Hierbij worden ook het geweld en de onderdrukking van de kolonisatoren beschreven en krijgen de gekoloniseerde volkeren een stem. In de publieke ruimte willen we de passende herinnering aan de kolonisatie levend houdend, onder meer bij de **naamkeuze voor nieuwe straten en pleinen** of door middel van duiding op plakkaat bij standbeelden.

579. We richten een **Verhalenhuis** op zoals Belvédère in Rotterdam waarin levensverhalen van Antwerpenaars een plek krijgen en de persoonlijke geschiedenissen van mensen en gemeenschappen worden verzameld en zichtbaar gemaakt. Een plek waar we via gezamenlijke ervaringen **nieuwe sociale verbanden** kunnen laten ontstaan, tussen oud en nieuw, jong en oud, Noord en Zuid, bekend en onbekend. En dat als aanvulling op de bestaande werking van het Red Star Line-museum.

580. We richten een **Stille ruimte** in waar alle Antwerpenaars **ongeacht hun afkomst en geloof** welkom zijn om op belangrijke levensmomenten of op stedelijke herinneringsdagen passend stil te staan bij leven en dood. Op andere momenten kunnen Antwerpenaars er overdag terecht voor een stiltemoment.

Veiligheid

Politiediensten hebben de opdracht om individuele **vrijheden en rechten** van burgers te beschermen. Ze waken over de naleving van die beschermingsregels en dragen bij tot de democratische ontwikkeling van onze samenleving. We willen daarom een veiligheidsbeleid dat het **evenwicht** tussen verschillende politietaken herstelt en de echte problemen waar mensen van wakker liggen aanpakt. Dat kan alleen als alle veiligheidspartners (lokale en federale politie, justitie, lokale en federale toezichtdiensten en middenveldorganisaties) respectvol met elkaar samenwerken.

De echte prioriteiten aanpakken

581. wij willen veel meer aandacht voor **criminaliteit achter de voordeur** (huiselijk geweld, cybercriminaliteit), de **winkel-**

deur (fraude, malafide handel, ondermijnende criminaliteit) en de **bedrijfsdeur** (milieucriminaliteit, sociale dumping).

582. We willen meer aandacht voor de **bestrijding van criminele netwerken** in mensenhandel, wapen- en drugshandel, grootschalige fraude.
583. **Respect voor vertegenwoordigers van het overheidsgezag** en voor hulpdiensten is primordiaal. We wensen dat alle vormen van belaging of geweldpleging ten aanzien van overheidsdienaars en personeel van hulpdiensten, politie en brandweer in het bijzonder, prioritair door justitie worden aangepakt.
584. We willen **nultolerantie voor onaangepast verkeersgedrag** van alle weggebruikers (te beginnen met overdreven snelheid) en strikte handhaving van zone 30, in het bijzonder in schoolomgevingen.
585. In het drugsbestrijdingsbeleid willen we veel meer aandacht voor de **aanpak van handel in en gebruik van hard-drugs**. Voor gebruikers van harddrugs willen we meer aanklappende preventie en nazorg. Zonder in een repressief opbod te verzeilen, dienen dealers en stroomopwaartse ketens in een betere samenwerking met bovenlokale diensten en de inzet van bestuurlijke handhavingsmaatregelen doelgerichter te worden aangepakt.
586. We dringen bij de federale overheid aan op een nieuwe **parlementaire werkgroep** die het **drugsbeleid** in alle facetten evalueert op basis van effectevaluatie rapporten en op basis van een grondige vergelijkende verkenning van buitenlandse beleidspraktijken die met nieuwe inzichten aan drugsbestrijding doen.
587. We willen meer toezicht en handhaving op overlastproblemen zoals **sluikstort, nachtlawaai en vandalisme** waar de GAS-wetgeving essentieel voor bedoeld was.
588. We willen een geïntegreerd plan met politie en justitie voor de aanpak van fietsdiefstallen. We willen onder andere met **lokfietzen** werken om daders te pakken en zetten **leenfietzen** in en/of tijdelijke gratis velopassen verstrekken aan wie daadwerkelijk aangifte van fietsdiefstal doet. Zo beschikt de eigenaar van de gestolen fiets tijdelijk over een alternatief tijdens de zoektocht naar een nieuwe fiets en stijgt de aangiftebereidheid.

Zichtbare, aanspreekbare en contacteerbare politie

589. We willen wijkteams bij de politie uitbouwen en de **rol van de wijkagent** herwaarderen. Politieambtenaren actief in de wijkwerking verplaatsen zich bij voorkeur te voet, per fiets of met het openbaar vervoer.
590. In de nieuwe wijkwerking willen we veel meer aandacht voor **onthaal, slachtofferzorg en wijk-ondersteunende rechetaken**. Samen met de wijkwerking vormen die het kwartet van aanspreekbare politietaken. De silowerking tussen politiefuncties willen we doorbreken. Politieambtenaren dienen in de door ons voorgestelde nieuwe wijkwerking polyvalent inzetbaar te zijn.
591. Voor een optimale uitbouw van de wijkwerking kiezen we voor het openhouden van toegankelijke politiehuisen met verruimde openingsuren en een basisaanbod aan politiezorg in plaats van een centraal politiepaleis. **In iedere politieafdeling** (6 in totaal) komt er **een politiehuis** dat 24/24 open is. We ijveren voor fatsoenlijke huisvesting van alle politiediensten eender waar in de stad
592. Met het oog op het verder verkleinen van de afstand tussen burger en politie onderzoeken we de mogelijkheden van politiecontact buiten de muren van het politiekantoor, zoals **politiepunten** in een winkelcentrum of spreekuren van politie in bibliotheek en integratiecentrum Atlas of op openbare markten.
593. We willen **geen privatisering van politietaken** die behoren tot de kernopdrachten van de politie zoals uitbesteding van onthaaltaken in politiekantoren.
594. De **interventiewerking** van de politie wordt **decentraal en wijkgericht** gereorganiseerd én beter afgestemd met de gespecialiseerde interventieploegen bij de federale politie. De **snelle responsteams** worden ingezet in bijstand voor hun kerntaken (terreur, wapenvertoon en zware geweldsmisdrijven) en niet langer als de elite ter vervanging van interventieteams.
595. Met het oog op een goede openbare ordehandhaving bij voetbalwedstrijden wordt de werking van de Voetbalcel geïntensifieerd in de **strijd tegen hooliganisme en racistische en antisemitische spreekkoren**.

596. We willen een volwaardige aanwezigheid van de **lokale politie in de haven**. We ontplooiën daar een wijkwerking in goede afstemming met de scheepvaartpolitie.
597. In de aanpak van **ondermijnende criminaliteit en criminele netwerken** wensen we de recherche meer armslag te geven en volwaardig speurderswerk te organiseren. De inbedding op wijkniveau blijven we garanderen. De ondersteuning door de federale politie willen we in dienstverleningsovereenkomsten vastleggen.
598. We willen in alle geledingen een meer informatie-gestuurde politie, waarbij een **versterkte dienst infogaring** een cruciale rol speelt.
599. We willen een **camerabeleid** uitstippelen waarbij de doeleinden en de toepassingen **transparant** met het publiek worden gedeeld. De installatie van camera's dient voorafgegaan te worden door uitgebreide publieke consultatie en een helder afwegingskader van criteria om tot investeringsbeslissingen te komen. Effectevaluatie maakt hier ook deel van uit.
600. Door het aanwervingsbeleid en in het dagelijkse politiebeleid op het terrein willen we ervoor zorgen dat **zoveel mogelijk Antwerpenaars zich in hun politiekorps kunnen herkennen** zonder afbreuk te doen aan selectienormen en competenties om de functie goed uit te voeren.

Integraal veiligheidsbeleid

601. We willen dat de **Zonale Veiligheidsraad** het sturend orgaan wordt om hardnekkige criminaliteitsfenomenen aan te pakken. Respectvolle samenwerking tussen alle diensten staat hierin centraal.
602. De **middenveldorganisaties** (zoals verslavingszorg, sociale re-integratieprojecten, straathoekwerk, samenlevingsbouw of jeugdwelzijnswerk) worden als **volwaardige partners** betrokken in de architectuur en de uitvoering van het veiligheidsbeleid. Zonder dat zij hun eigenheid en hun doelstellingen moeten verloochenen voor exclusieve veiligheidseisen.
603. We **stoppen de verzelfstandiging van de Antwerpse lokale politie** (met gadgets als eigen uniformen, eigen bestiering van de auto's, eigen elitetroepen). We willen een samenwerkingsprotocol tussen lokale en federale politie met een herverdeling van de politietaken en betere afspraken over de kwaliteit van de dienstverlening tussen de politieniveaus. Op die manier sparen we Antwerps belastinggeld uit dat we voor lokale prioriteiten willen gebruiken.
604. Dankzij jarenlang volgehouden investeringen heeft Antwerpen een goed functionerend en degelijk uitgerust **brandweerkorps**. We investeren verder in de verouderde brandweerposten. We schakelen brandweerpersoneel in in een meer ambitieus brandpreventiebeleid (promotie van rookmelders, brandveiligheidscontroles, educatie).

Rechtstoegang, strafuitvoering en nazorg

605. We willen dat de stad met het parket **vervolgingsprioriteiten** afsprekt en alternatieve afhandelingsvormen voor verkeersveiligheid en overlastovertredingen ontwikkelt.
606. We willen een imagocampagne om de **vredegerechten beter bekend** te maken bij het publiek.
607. In overleg met de federale overheid streven we naar een meer **wijkgerichte, decentraal georganiseerde justitie** waarbij politierechters en vrederechters ook in de wijk recht kunnen spreken. We wensen pilotprojecten van **nabijheidsjustitie** op te starten in wijken die hoog scoren op de armoede-index.
608. We willen bij de Vlaamse overheid pleiten voor meer coachprojecten die **gedetineerden op hun terugkeer in de samenleving voorbereiden**. Zoals rond de eeuwwisseling kan het stadsbestuur daarin met de financiering van proeftuinen een voortrekkersrol spelen.

Eerlijke en objectieve veiligheidsinformatie

609. De **wijkwerking** die wij vooropstellen verschilt van buurt tot buurt en wordt op basis van uitgebreide en objectieve gebiedsscans **in samenspraak met het districtsbestuur** vastgelegd.

610. We willen dat in de rapportering van criminaliteitscijfers zoveel mogelijk het **gerechtelijk gevolg** mee wordt gerapporteerd – evenals de opvolging door de zorgsector. Op die manier kunnen de effecten van het veiligheidsbeleid meer keten-omvattend worden geobjectiveerd.
611. We verwelkomen de terugkeer van de federale veiligheidsmonitor en investeren in bijkomende bevestigingen op Antwerps niveau om op die manier **voor alle wijken in Antwerpen relevante veiligheidsinformatie** ter beschikking te hebben om wijkgericht beleid te kunnen voeren.
612. De veiligheidsmonitor willen we ook gebruiken als een objectief instrument om de kwaliteit van de dienstverlening van het politiekorps te meten. Onder meer **de aangiftebereidheid en de tevredenheid** over het politiewerk dienen systematisch in kaart te worden gebracht. Op die manier wordt de veiligheidsmonitor een beleidsinstrument dat helpt om het vertrouwen tussen politie en bevolking hoog te houden.
613. We willen de bevoegdheden van het **Bureau voor Integriteit** uitbreiden naar de werking van de lokale politie, als een onafhankelijk orgaan dat mee kan toezien op de deontologische werking van de lokale politie en - in samenspraak met de ombudsvrouw - de stroomlijning van de klachtenmeldingsprocedure.

Radicalisering

614. We wensen meer **vroege detectie** van radicalisering en polarisatie. De focus dient te worden verlegd van het beschuldigen van gemeenschappen naar een persoonsgerichte aanpak. Scholen, verenigingen en familie willen we hierin nauw betrekken.
615. We willen **meer aandacht voor onderzoek** naar de rekruteringsbasis en de in hoofdzaak digitale communicatiekanalen van ronselaars en van de haatpropaganda op internet.
616. In de aanpak van radicalisering en polarisatie willen we een **evenwichtige focus** leggen op alle verschijningsvormen van radicalisering, met name rekrutering van mensen voor rechts-extremistisch gedachtegoed, openlijk racistische groeperingen of antisemitische haatpropaganda.

Sterke publieke diensten

In veel steden in en buiten Europa komen tegenbewegingen op gang als verzet **tegen de neoliberale recepten** om diensten te privatiseren, personeel af te danken en gemeenschapsgoederen in de uitverkoop te zetten. In die steden geeft men openbare diensten en goederen opnieuw in handen van de gemeenschap ten einde die betaalbaar en toegankelijk te maken, maar ook om betere tewerkstelling te creëren, en om een betere inspraak te creëren met betrekking tot de keuzes die we moeten maken om de klimaat- en vluchtelingen crisis het hoofd te bieden. We willen naar een **sterk municipalisme** en daarmee aansluiten bij andere **steden zonder angst** (*fearless cities*).

't Stad is van ons. **Publieke goederen** zoals spoor, energie en water of diensten zoals zorg of veiligheid, zijn ons aller bezit. De stad hoeft die diensten niet per sé allemaal zelf aan te bieden, maar we willen geen commercialisering meer van deze diensten. Publieke eigendom en publiek beheer van **publieke diensten** hoeven de kwaliteit van die dienstverlening niet in de weg te staan. Naast overheidsbedrijven en intercommunales is er in onze stad voor het beheer van publieke goederen ook plaats voor **burgerinitiatieven, gebruikerscollectieven of coöperatieve verenigingen**. Op die manier versterken we de democratische tegenmacht van onderuit. Dit is niet louter een kwestie van meer economische democratie. Het getuigt ook van meer sociale en ecologische vooruitziendheid.

Versterk succesvolle publieke diensten

617. De aandacht voor kwalitatieve en betaalbare zorg mag niet ten koste gaan van een eenzijdig, door de markt gestuurde logica. Daarom willen we een vaste en jaarlijkse geïndexeerde **dotatie aan het Zorgbedrijf van 75 miljoen euro** geven, die betaalbare ouderenzorg garandeert in onze stad. Het Zorgbedrijf kan bij een positief resultaat zijn **overschotten onbeperkt investeren in zorg** zonder dat op de stadsdotatie wordt gekort.
618. We willen blijven investeren in een **sterk eigen stedelijk onderwijsnet** dat de middelen krijgt om overal in de stad rechtvaardige en brede scholen te organiseren en dat in staat wordt gesteld om de beste leerkrachten aan te trekken. We nemen als inrichtende macht onze verantwoordelijkheid. Als Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs een positief resultaat boekt, kan het zijn **overschot van middelen onbeperkt investeren in zijn onderwijsstaak** zonder dat op de stadsdotatie wordt gekort.

619. We willen de lopende besparingen en **sociale afbraak van drie cruciale stadsdiensten stoppen**, met name de **stedelijke kinderdagverblijven** (AG KOP), **Stadsbeheer** (met Stadsreiniging en de Groendienst) en **Atlas**. Geen van die diensten is momenteel nog in staat om goede diensten te verlenen. Medewerkers van de kinderkribbes staan er vaak alleen voor. Medewerkers van Stadsreiniging krijgen hun rondes niet meer gedaan en door besparingen liggen groen- onderhoud en -aanplanting ver beneden de norm. In Atlas telt alleen nog het primaire inburgeringstraject. Er is geen ruimte meer voor projecten om na de inburgeringslessen echt aan inburgering te doen. We willen deze diensten opnieuw beter uitrusten en rekening houdend met de demografische evolutie van extra personeel voorzien.

Creër opnieuw publieke diensten

620. We willen Fluvius Antwerpen oprichten, een **geïntegreerd Antwerpse nutsbedrijf** dat ontstaat uit de fusie van de energiedistributienetbedrijven IMEA en IVEG, kabeldistributienetbedrijf INTEGAN en drinkwaterbedrijf AWW (Waterlink en Riolink). De samenvoeging van IMEA, IVEG en INTEGAN tot 'Fluvius Antwerpen' zit al in de pijplijn. We willen daar ook de activiteiten op vlak van **drinkwater en riolering aan toevoegen**.

621. Net zoals in Hamburg willen we als stedelijke leefgemeenschap **volledige controle over het elektriciteitsnet** krijgen. We wijzen elke vorm van privatisering van het distributienet af. We kiezen voor het opzetten van **publiek-civiele samenwerking** waarbij burgers voor de lokale overheid partners in het beheer van publiek goed worden. We steunen vzw Energiedemocratie in haar poging om medebeheer te verkrijgen in de distributienetwerken in Vlaanderen en bij voorkeur in Fluvius Antwerpen.

622. We willen een **publieke zonne-energiecoöperatieve** oprichten die met geld van burgers en intercommunales het potentieel aan zonne-energiemogelijkheden en groene stroomproductie in de haven ten volle helpt benutten.

623. Ten einde te komen tot performant, kwaliteitsvol en betaalbaar openbaar vervoer willen we de regie ervan in een **publieke vervoerregio Antwerpen met 33 gemeenten** in handen nemen.

624. Samen met de Vlaamse overheid willen we afspraken maken over **financiële garanties** voor de goede werking van de vervoerregio (de gewestelijke dotatie versterkt met **extra inkomsten uit tol- en/of kilometerheffing**).

625. Aangezien privatisering niet de oplossing maar een belangrijke hinderpaal is voor performant stedelijk openbaar vervoer, willen we de mogelijkheden van een **eigen openbare stadsgewestelijke vervoersmaatschappij** onderzoeken. Die biedt een breed palet aan, van tram en bus over deelauto- en deelfietssystemen tot collectief vervoer over het water.

626. Om het draagvlak voor de eigen openbare stadsgewestelijke vervoersmaatschappij te verbreden, willen we **de mogelijkheid van medebeheer van burgers (publiek-civiele samenwerking)** onderzoeken.

627. We willen dat het **eigenaarschap van persoonsgegevens** en de controle over de IT-technologie van de stad in handen van de Antwerpenaars komen. In digitale '*commons*' kunnen Antwerpenaars zelf bepalen welke gegevens ze delen, met wie en waarvoor die gegevens gebruikt mogen worden. De gegevens slimme-stad-toepassingen (*smart city*) dienen ten allen tijde publiek bezit te blijven.

Versterken van de eigendomspositie van stad en haven

628. We willen dat het **Havenbedrijf eigenaar** en beheerder wordt van de **spoorinfrastructuur** in het havengebied.

629. We willen alleen tramprojecten in publiek-publieke samenwerking waarbij de **traminfrastructuur publieke eigendom** is.

630. Binnen de Ring is Antwerpen eigenaar van alle wegen. We willen bij de Vlaamse overheid aandringen om werk te maken van de **eigendomsoverdracht van de gewestwegen**.

631. Wij willen dat Fluvius Antwerpen ook de stoepen gaat onderhouden en een **'tegelbank'** aanlegt zodat bij nieuwe aansluitingen of werken aan de nutsleidingen, de originele betegeling kan worden hersteld en stoepen niet langer verminkt worden met een mikmak van minderwaardige materialen.

632. We willen de **uitverkoop van gronden van stad en OCMW stoppen**. In pps-projecten voor de uitbouw van voorzieningen worden overheidsgronden niet verkocht maar in concessie geven. Zo blijft de grond van de overkapte Ring bijvoorbeeld publieke eigendom.

Partnerschap

Partnerschap om doelstellingen echt te bereiken

We willen **opnieuw vooruit** met onze stad. Dat kan niet door bewoners tegen elkaar op te zetten, inspraak niet ernstig te nemen, privéwinst het te laten halen van het algemeen belang, kritische middenveldorganisaties onder druk te zetten met dreigementen om hun subsidies te korten, het primaat van de politiek te misbruiken om integere ambtenaren het leven zuur te maken en democratisch tot stand gekomen afspraken te negeren of democratisch verkozen leden van de oppositie met een kluitje in het riet weg te sturen.

Voor ons staat het **menselijk kapitaal** en niet het financieel kapitaal centraal. We willen al het in de stad aanwezige talent aanspreken. Van de vuilnisman tot de universiteitsprofessor. Van de sporttrainer tot de participerende inspreker. Van de leerkracht tot de inburgeraar. Van de vrijwilliger in het sociaal werk tot de ondernemer. Van de schoolverlater tot de creatieve kunstenaar. Van het gemeenteraadslid tot het lid van de seniorenraad. We willen een beroep doen op de kennis van de buurtbewoner en van de expert. Met iedereen die vooruit wil in het leven willen we de stad van de toekomst bouwen.

Democratisch bestuur

We willen opnieuw een **sereen politiek debat** in onze raden introduceren (gemeenteraad, districtsraden). Dat betekent dat de colleges bereid zijn transparant informatie met de raden te delen en het inhoudelijke debat over stad en districten met de door de Antwerpenaars verkozen vertegenwoordigers willen aangaan. We willen van de gemeente- en districtsraad het **hart van de democratie** maken en hun rol maximaal invullen. We willen daarvoor een belangrijke rol geven aan boven de partijen staande voorzitters van de raden. Naast het herstel van de representatieve democratie willen we ook werken aan het debat tussen de verkozenen en de Antwerpenaars.

633. We willen een **voorzitter van de gemeenteraad die niet uit het schepencollege komt**. We willen dat de voorzitter in overleg met de fractievoorzitters de democratische en inhoudelijke werking van de gemeenteraad bevordert en de dialoog met de Antwerpenaars stimuleert.
634. We willen de gemeenteraad als de belangrijkste democratische instelling van de stad, een **stedelijk parlement** laten werken. We willen dat de Vlaamse overheid het statuut van gemeenteraadslid in Antwerpen opwaardeert tot een half-tijds betaald mandaat. In dat geval kan de gemeenteraad overdag vergaderen.
635. We willen dat alle **beleidsdocumenten transparant en helder** worden opgesteld. Over alle beslissingen dient de gemeenteraad omstandig en in alle openheid te worden geïnformeerd. Dat geldt uiteraard in de eerste plaats voor de begroting en de jaarrekening, maar bij uitbreiding voor elk besluit en elke daad van het college.
636. De beleidsbrieven worden niet alleen uitvoerig in de gemeenteraad toegelicht, maar ook tijdens een **open hoorzitting** met de raadsleden waarop **bewoners** aanwezig kunnen zijn en de betrokken **middenveldorganisaties en adviesraden** worden uitgenodigd.
637. We willen halverwege en aan het eind van de bestuursperiode een evaluatie van de uitvoering van de beleidsbrieven. Die evaluatie gebeurt in de verkozen raden maar ook via **burgeraudits**, waarbij de colleges in **hoorzittingen** uitleg geven over de realisaties.
638. We willen dat er opnieuw een **schriftelijk verslag van de gemeenteraad** wordt opgesteld, dat niet alleen door raadsleden maar door elke burger kan worden geconsulteerd.
639. We willen in de gemeenteraad een **vragenuur voor Antwerpenaars** invoeren. Vragen en voorstellen van burgers worden in dat vragenuur in principe altijd behandeld. Bij weigering ontvangt de vraagsteller een gemotiveerde verklaring.
640. We willen erover waken dat ten gevolge van het afschaffen van het OCMW de werking van de **nieuwe sociale comités**, die beslissen over individuele hulpverleningsaanvragen, **niet partijpolitiek** wordt gekleurd.
641. Om de openbaarheid van het bestuur te versterken zorgen we ervoor dat op de publieke toegang van **Antwerpse e-besluiten een sterke zoekmotor** wordt geplaatst, zodat elk geïnteresseerde burger in staat is beleidsbeslissingen

op te sporen. Tevens zorgen we ervoor dat – met uitzondering van privacygevoelige informatie – alle beleids- en beleidsvoorbereidende documenten en de **besluiten van de raden van bestuur van de autonome stadsbedrijven openbaar** zijn.

Binnenstedelijke samenwerking

Het hart van de stad klopt in **de districten**. Als kleine(re) bestuurlijke entiteiten slaan zij een brug tussen de stad en haar bewoners en versterken ze de Antwerpse democratie. Ze zijn daarom het geknipte bestuursorgaan om samen met de Antwerpenaar aan onze stad te bouwen. Samen werken we zo aan een stad waarin elke straat telt. Waarin **de buurt** waar mensen wonen opnieuw centraal staat.

We willen dat districten en hun verkozen raden als **motor voor institutionele vernieuwing** in de stad van de toekomst fungeren. Door hun beperktere omvang en vooral hun kennis van de lokale behoeften en hun ervaring met nabijheidspolitiek zijn districten de uitgelezen partner om te experimenteren met initiatieven rond samenwerking tussen bestuur en inwoners.

18 jaar na het aantreden van de verkozen districtsraden is het opportuun om het Antwerpse model van binnengemeentelijke decentralisatie te **evalueren** en waar nodig bij te sturen. Districten moeten hun rol voluit kunnen spelen – goed werkende districten brengen politiek dicht bij de mensen en ze hebben belangrijke bevoegdheden die ze dan ook goed moeten kunnen uitvoeren.

Decentralisatie van taken mag er niet toe leiden dat inwoners en verenigingen erop achteruitgaan. Het overdragen van bijkomende taken en/of bevoegdheden mag geen **verkapte besparingsoefening** zijn waarbij de rekening naar de districten wordt doorgeschoven. Het mag er evenmin toe leiden dat verenigingen of particulieren op minder ondersteuning van de lokale overheid kunnen rekenen. Het huidige bestuur stelt voor om een aantal stedelijke reglementen – het reglement subsidies lokale jeugdinfrastructuur, startende lokale jeugdverenigingen, de reglementen van Stadsmakers voor straatfeesten... – naar de districten over te dragen en de middelen volgens de algemene financieringsleutel te verdelen. We vrezen dat bewoners in een aantal districten daardoor niet langer op dezelfde ondersteuning zullen kunnen rekenen als vandaag het geval is. Het kan nooit de bedoeling zijn dat schaalverkleining leidt tot een ongelijke behandeling. We vrezen bovendien dat de stad hiermee een belangrijk sturend instrument uit handen geeft – zo is bijvoorbeeld de behoefte aan jeugdinfrastructuur niet overal even groot. Het zijn de behoeften die doorslaggevend moeten zijn bij de toekenning van dergelijke ondersteuning.

642. We willen de **bevoegdheden van de districten uitbreiden en hun budget navenant verhogen**. Momenteel zijn de districtsbudgetten beperkt tot 2% van de totale stadsbegroting. Dat is bitter weinig in verhouding tot de bevoegdheden (waaronder de grote kostenpost voor openbaar domein).

643. We willen de **verdeelsleutel voor de financiering van de districten aanpassen**. In de verdeling van de dotaties wegen het aantal inwoners en de bevolkingsdichtheid te weinig door en wordt geen rekening gehouden met de sociale behoeften van een district. Daarom:

- schrappen we het onderscheid tussen exploitatie- en investeringsdotatie;
- laten we het aantal inwoners als parameter voor de berekening van de dotaties voor 75% doorwegen en passen we een correctie toe in functie van de verkeersintensiteit;
- laten we de factor bevolkingsdichtheid zwaarder doorwegen;
- laten we de kansarmoede-index (opgesteld door de studiedienst van de stad) van een district doorwegen in de verdeling van de dotaties;
- passen we de huidige parameter 'lokaal groen' aan zodat districten met het minste groen per inwoner minstens evenveel krijgen per inwoner als districten waar het meeste groen aanwezig is, zonder dat er ook maar een district financieel op achteruitgaat.

644. We willen districten aanmoedigen om hun bevoegdheden op een interactieve manier in te vullen, onder meer door gebruik te maken van samen met de bewoners op te maken **wijkbudgetten**.

645. We willen **meer personeel voor de districten**. Districten hebben experts nodig voor bepaalde functies binnen hun personeelsbestand (een stedenbouwkundige voor advies inzake ruimtelijke planning). Daarom willen we de districten voldoende vrijheid geven om verschillende mensen met specifieke competenties in dienst te nemen.

646. We willen districten mee **bevoegd voor het straatbeeld** maken. Het afleveren van een bouwvergunning voor een project van het district moet een administratieve handeling zijn, geen politieke beoordeling van districtsdossiers door de stad. Het adviesrecht van districten in het kader van grote stadsprojecten moet worden uitgebreid, bij gemengde projecten moet er steeds samen worden beslist.
647. Met **wijkcirculatieplannen** willen we het initiatief bij de districten leggen en de door de stad opgelegde mobiliteitsvoorwaarden afschaffen. Al in de fase van de projectdefinitie van een lokaal project kan het district de mobiliteitsvoorwaarden vastleggen. Het houdt daarbij rekening met het stedelijke mobiliteitsplan. Specifieke projectgebonden voorwaarden worden niet door de stad geformuleerd. Bij gemengde projecten moeten stads- en districtsniveau samen en in consensus beslissen.
648. Als een districtsbestuur **budget buiten zijn bevoegdheden** wenst te besteden, dan kan dat mits melding aan het college van burgemeester en schepenen. Als het college van burgemeester en schepenen budget wenst te voorzien buiten zijn bevoegdheden, dan meldt het college van burgemeester en schepenen dat aan het betrokken districtscollege of de betrokken districtscolleges.
649. Via **integrale wijkontwikkelingsplannen** willen we nagaan hoe we woonverdichting (meer woningen op een beperkte schaal) combineren met het op peil houden en het **versterken van gemeenschapsvoorzieningen** (kinderopvang, scholen, sportinfrastructuur, publieke ruimte...). Bij het opstellen van deze wijkontwikkelingsplannen willen we bewoners en alle buurtspelers nauw betrekken.
650. We willen de werking van de **advies- en overlegorganen** samen met hen **evalueren** en opwaarderen.

Buitenstedelijke samenwerking

Antwerpen heeft alle belang bij goede verhoudingen met de buren en met de hogere overheden. Van goede contacten en sterke samenwerking binnen bestaande en nog op te richten structuren willen we werk maken.

651. We willen dat de stad opnieuw maximaal beroep doet op alle **bovenlokale middelen** ten behoeve van haar inwoners. Zo willen we lokale hefboomen gebruiken om via aanvullende steun of Europese middelen de laagste uitkeringen op te trekken.
652. We willen een intensieve **samenwerking tussen de stad en de randgemeenten** opzetten, in eerste instantie op het gebied van mobiliteit, stadsontwikkeling, zorg, onderwijs en sociale huisvesting.
653. Gezien onze mobiliteitsambities wensen we meer tripartite **overleg tussen de stad, De Lijn en de NMBS**.
654. We willen bij INFRABEL aandringen op **overnamesprekken rond spoorinfrastructuur in de haven**.
655. We willen bij bovenlokale overheden aandringen op de **stopzetting van discriminerende subsidiërings- en belastingmaatregelen die betrekking hebben op autonome gemeentebedrijven**, zoals op dit moment het geval is met Vlaamse en federale beslissingen ten aanzien van ZNA en het Zorgbedrijf.
656. We willen bij de hogere overheden een **andere vastgoedfiscaliteit** bepleiten die wonen in steden niet langer bestraft en tegelijkertijd aanzet tot energiezuinigheid en grotere mobiliteit op de vastgoedmarkt.
657. We willen bij de hogere overheden aandringen op een **herziening van de registratierechten**. In het huidige systeem van vastgoedtransactiebelasting betaalt de koper van een grond of pand de registratiebelasting. We willen naar Zweeds voorbeeld een belasting op de door de verkoper gerealiseerde meerwaarde invoeren (verkoopprijs minus aanschafprijs). Van die meerwaardebelasting mogen de recent door de verkoper gedane investeringen worden afgetrokken (renovatiekosten van de laatste vijf jaar voor verkoop).
658. We willen dat, naar analogie met de onroerende voorheffing, steden en gemeenten **opcentiemen op de meerwaardebelasting** kunnen innen. Die opcentiemen komen in de plaats van de huidige paaitaks die ontwikkelaars betalen om publieke voorzieningen in de buurt van hun vastgoedproject te (co)financieren.
659. Om de dialoog en de betrokkenheid bij grote economische dossiers te verhogen, willen we het **sociaal overleg** op het niveau van stad en regio nieuw leven inblazen. We willen er een eigentijdse, transparante en breed gedragen variant van het vroegere Regionale Economisch Sociaal Overlegcomité (RESOC) van maken.

Samenwerking met bewoners

Goede dienstverlening en communicatie zijn de eerste voorwaarden voor een goede band met de bewoners. We willen de digitale dienstverlening verder uitbouwen, maar er ook voor zorgen dat mensen gemakkelijk op niet-digitale wijze op de stadsdienstverlening een beroep kunnen doen. Digitale communicatie is cruciaal, maar we willen dat Antwerpenaars ook een papieren versie van een stadskrant kunnen ontvangen en via informatieavonden, wijkvergaderingen of andere formules worden uitgedaagd om mee te participeren aan het beleid. Met extra aandacht voor moeilijk bereikbare en kwetsbare groepen.

660. We willen investeren in **makkelijk toegankelijke en heldere informatie** over de dienstverlening en de projecten van het stadsbestuur. Dat geldt ook voor Antwerpenaars zonder internettoegang.

661. We willen Antwerpenaars niet alleen via digitale dragers maar ook via goede dienstverlening aan de **loketten, informatieavonden, wijkvergaderingen** of andere laagdrempelige formules betrekken.

662. Het informeren en betrekken van burgers bij de **herinrichting van openbaar domein** is belangrijk. Dat informeren moet in heel de stad op een transparante en uniforme wijze gebeuren. Daarom willen wij **stadsbreed een procedure** vastleggen met duidelijke regels om burgers tijdig en zichtbaar over de inrichting van openbaar domein te informeren. Deze procedure heeft betrekking op zowel publieke als private projecten. Bij inspraakprocedures worden **heldere afspraken** gemaakt zodat iedereen weet wat hij kan verwachten.

663. We willen de **drempels voor participatie laag** houden en extra inspanningen doen om mensen uit moeilijk bereikbare of kwetsbare groepen bij het beleid te betrekken.

664. We willen ook **kinderen en jongeren horen** en op aangepaste wijze bereiken.

665. We willen gebruikmaken van ontwikkelingen in **e-democratie** om Antwerpenaars rechtstreeks en direct bij het beleid te betrekken.

666. We willen **buurtbevragingen** organiseren over welke investeringen in die buurt prioritair zijn.

667. We willen het **buurtbestek** introduceren voor alle ingrepen met impact op de publieke ruimte. Burgers krijgen de kans om op basis van een indicatief budget een eisenprogramma op te stellen, dat in een bestek te gieten en aan politiek en diensten over te maken.

668. We willen in de stedelijke communicatie rekening houden met de **superdiversiteit** van de stad.

669. We geven stadsbreed opnieuw een **informatieblad** uit. Samen met districten en bewoners creëren we een blad op maat van elke wijk.

670. We zetten verder in op '**commons' en andere burgerinitiatieven**. De stad ondersteunt dit sociaal-innovatief ondernemerschap. We onderzoeken de mogelijkheid om een Antwerps investeringsplatform op te richten ter ondersteuning van deze initiatieven.

671. We belonen vrijwilligerswerk of bezoeken aan het containerpark met punten op de **A-kaart** en aanvaarden die als betaalmiddel op het openbaar vervoer, in zwembaden en sporthallen en voor de aankoop van vuilniszakken en groencontainers

672. We willen het **sociaal middenveld terug versterken** door ermee in constructieve dialoog te gaan, zijn autonomie te respecteren en er heldere afspraken mee te maken, ook over subsidies.

Een partijprogramma afgestemd op DOD's.

Maar wat zijn dat, DOD's?

Antwerpen is een stad die haar **blik op de wereld** gericht houdt. Dat is mede door de Antwerpse **haven**, tot vandaag nog altijd de tweede grootste in Europa. Het is ook geen toeval dat Antwerpen een haven heeft. Ooit hebben mensen beslist zich aan deze bocht in de Schelde te vestigen om via het water contact met de buitenwereld te kunnen houden. Zo konden ze handel drijven, kennis uitwisselen, welvaart creëren voor zichzelf en voor het achterland dat van de stad afhankelijk werd. Antwerpen heeft daardoor steeds de impact van de hele wereld gevoeld. Dat heeft onze stad gevormd en groot gemaakt. Antwerpen is een stad in de wereld en de wereld bevindt zich ook in onze stad.

Met elkaar verbonden, van elkaar afhankelijk

De meeste Antwerpenaars beseffen dat de wereld onderling met elkaar verbonden is, dat steden netwerken vormen en elkaar zo versterken. Die **verbondenheid** heeft er ook voor gezorgd dat we van elkaar afhankelijk zijn geworden. Als het in een land of regio niet goed gaat, voelen we dat ook hier. In onze haven, waar de producten uit die gebieden niet meer toekomen of onze producten er niet meer heen vertrekken. Maar ook in de stad zelf, waar mensen uit die gebieden naartoe komen om een beter leven op te bouwen. Steden zijn geen eilanden en een stad als Antwerpen is dat al zeker niet.

Dat iedereen op deze planeet in mindere of meerdere mate van elkaar afhankelijk is geworden, is tot de hoogste kringen doorgedrongen. Dat is de reden waarom rijke landen aan **ontwikkelingshulp** deden, aanvankelijk in hun kolonies, later in wat ontwikkelingslanden werd genoemd. De achterliggende idee was steeds: als het ginder goed gaat, gaat het ook hier goed. Of nog: als iedereen het goed heeft, is dat voor iedereen beter.

DOD's: een plan van de Verenigde Naties

Rond de eeuwwisseling formuleerden de Verenigde Naties de zogenaamde **Millenniumdoelstellingen**. Bedoeling was de armoede uit de wereld te bannen. Dat heeft belangrijke resultaten opgeleverd. De bitterste **armoede** werd voor een groot deel opgelost en ook het aantal kinderen dat in ontwikkelingslanden **naar school** gaat, steeg gevoelig. In 2015 liep dat ambitieuze programma af. In dat jaar kwamen 193 landen in de schoot van de Verenigde Naties opnieuw samen om nieuwe doelstellingen voor 2030 vooruit te schuiven. Bedoeling was ditmaal om ervoor te zorgen dat alle landen en niet alleen ontwikkelingslanden, zich duurzaam zouden ontwikkelen. Daarom werden die doelstellingen **Duurzame Ontwikkelingsdoelen** (DOD's) genoemd. In het Engels heten ze 'Sustainable Development Goals' (SDG).

Het woord duurzaam verwijst naar iets dat lang houdbaar of bruikbaar is, iets wat een lange tijd kan meegaan. Dat is bijvoorbeeld niet het geval met de manier waarop we vandaag produceren. We verbruiken te veel grondstoffen, gooien te veel weg, produceren met vervuilende brandstoffen of laten mensen werken in omstandigheden die niet lang vol te houden zijn. Als we in 2030 de duurzame ontwikkelingsdoelen bereiken, dan maken we **komaf met een economisch en sociaal model** dat zowel mensen, als de planeet waarop die mensen leven, langzaam wurgt. Dan zorgen we er volgens de Verenigde Naties voor dat onze kinderen en kleinkinderen wél een mooie toekomst wacht.

De slagzin die de Verenigde Naties voor de DOD's gebruiken, luidt: '**Ervoor zorgen dat niemand achterblijft.**' De wereldvermaarde econoom **Jeffrey Sachs**, directeur van het 'Sustainable Development Solutions Network' van de Verenigde Naties en die in maart nog een eredoctoraat van de Universiteit Antwerpen ontving zei daarover: '**De DOD's kan je ook lezen als sociaal-democratische doelen.**' Dat klopt: de basisfilosofie van de DOD's is die van het socialisme. Wij vinden ook dat niemand mag achterblijven,

DUURZAME ONTWIKKELINGS DOELSTELLINGEN

Antwerpen duurzaam maken

De DOD's zijn geen ver van-ons-bed-show. Iedereen moet mee het bad in, zo hebben de 193 landen beslist. Ook Noord-Amerikaanse en Europese landen. Alles en iedereen is immers met elkaar verbonden. Dat betekent dat we zowel op Europees als op nationaal of regionaal niveau beslissingen moeten nemen die bijdragen aan het bereiken van die duurzame ontwikkelingsdoelen. En ja, dat moet ook gebeuren op stedelijk en gemeentelijk niveau. Het heeft immers geen zin om zonne-energie in Afrika te promoten, als we hier vervuilende fossiele brandstoffen blijven gebruiken. Het heeft ook geen zin om te strijden tegen werkomstandigheden in Bangladesh, als we hier mensen in onderbetaalde jobs dwingen te werken. Het idee is precies dat we er met z'n allen op vooruit gaan en dat niemand wordt achtergelaten.

Om tegemoet te komen aan dat ambitieuze plan van de Verenigde Naties, geeft sp.a Antwerpen met haar verkiezingsprogramma invulling aan de DOD's. Want iedereen moet zijn of haar verantwoordelijkheid nemen om die duurzame toekomst te bereiken. We willen dat ook het beleid in onze stad duurzaam is, zodat we aan onze jongeren een beloftevolle toekomst kunnen bieden. En omdat we als stedelingen solidair willen zijn met de rest van de wereld vanuit het besef dat, als het voor iedereen goed gaat, het voor iedereen beter wordt.

In het verkiezingsprogramma zullen er daarom steeds verwijzingen staan naar de 17 doelstellingen die de Verenigde Naties hebben vastgelegd. Die tonen we hier in een infografiek.

De 17 doelstellingen worden opgedeeld in 5 groepen:

- Mensen (People): alles wat met sociaal beleid te maken heeft.
- Planeet (Planet): alles wat met milieubeleid te maken heeft.
- Welvaart (Prosperity): alles wat met economisch beleid te maken heeft.
- Vrede (Peace): alles wat met vrede, veiligheid, sterke publieke diensten en goed bestuur te maken heeft.
- Samenwerking (Partnership): alles wat met partnerschap, verbondenheid en samenwerking te maken heeft.

In al deze domeinen wil sp.a Antwerpen samen met de Antwerpenaars, het middenveld, bedrijven, verenigingen en organisaties bouwen aan een betere, duurzamere toekomst voor alle inwoners. Op die manier willen we er ook voor zorgen dat Antwerpen zijn steentje bijdraagt aan dat ambitieuze project van de Verenigde Naties om het voor iedereen op deze planeet beter te maken. Want Antwerpen is een stad in de wereld en de wereld bevindt zich ook in deze stad.

Wil je meer informatie over de duurzame ontwikkelingsdoelen, surf dan naar www.sdgs.be.